

Menšinová sexuální orientace v postmoderní realitě

Šárka Bartoňková

Bakalářská práce
2015

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta humanitních studií

INSTITUT
MEZIOBOROVÝCH STUDIÍ

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně

Fakulta humanitních studií

Institut mezioborových studií

akademický rok: 2014/2015

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Šárka Bartoňková**
Osobní číslo: **H128001**
Studijní program: **B7507 Specializace v pedagogice**
Studijní obor: **Sociální pedagogika**
Forma studia: **kombinovaná**

Téma práce: **Menšinová sexuální orientace v postmoderní realitě**

Zásady pro vypracování:

Zadané a zvolené téma bude zpracováno podle pokynů obsažených v SR UTB ve Zlíně č. 7/2014, včetně příloh, případně podle dalších materiálů.

Zejména bude dbáno na dodržování zásad publikační etiky a pravidel společenskovedního výzkumu. Průběžné výsledky práce budou pravidelně konzultovány s vedoucím bakalářské práce.

S vědomím těchto zásad a pravidel a po konzultaci s vedoucím bude práce zaměřena:

- na pohled na postmoderní společnost;
- na pohled společnosti na LGBT menšinu z hlediska minulosti i současnosti;
- na komplexní problematiku coming out;
- na sexuální výchovu jako prostředek osvěty mládeže v problematice sexuálních menšin;
- na možnosti sociální pedagogiky při prevenci negativních následků problematického coming outu.

Součástí práce bude realizovaný kvalitativní výzkum s účastníky LGBT menšiny zaměřený na téma coming out a také kvantitativní výzkum zaměřený na postoje společnosti vůči LGBT osobám.

Rozsah bakalářské práce:

Rozsah příloh:

Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná/elektronická**

Seznam odborné literatury:

Zákon č. 2/1993 Sb., Listina základních práv a svobod.

Zákon č. 115/2006 Sb., o registrovaném partnerství a o změně některých souvisejících zákonů, v platném znění.

Zákon č. 198/2009 Sb., o rovném zacházení a o právních prostředcích ochrany před diskriminací a o změně některých zákonů (antidiskriminační zákon).

Zákon č. 89/2012 Sb., Občanský zákoník, v platném znění.

BOBEK, Michal, Pavla BOUČKOVÁ a Zdeněk KÜHN. Rovnost a diskriminace. 1. vyd. V Praze: C.H. Beck, 2007, xlviii, 471 s. ISBN 978-80-7179-584-1.

FANEL, Jiri. Gay historie. Praha: Dauphin, 2000, 532 s. ISBN 80-727-2010-4.

JANOŠOVÁ, Pavlína. Homosexualita v názorech současné společnosti. Vyd. 1. V Praze: Karolinum, 2000, 218 s. ISBN 80-7184-954-5.

PROCHÁZKA, Ivo. Coming out: průvodce obdobím nejistoty, kdy kluci a holky hledají sami sebe. Brno: STUD, 2002, 34 s. ISBN 80-238-8850-1.

PUTNA, Martin C. Homosexualita v dějinách české kultury. Vyd. 1. Praha: Academia, 2011, 494 s., [24] s. obr. příl. ISBN 978-80-200-2000-0.

SMETÁČKOVÁ, Irena a Richard BRAUN. Homofobie v žákovských kolektivech: homofobní obtěžování a šikana na základních a středních školách – jak se projevuje a jak se proti ní bránit: doplňkový výukový materiál pro ZŠ a SŠ včetně didaktické aplikace tématu. Praha: Úřad vlády České republiky, 2009, 54 s. ISBN 978-80-7440-016-2.

WEISS, Petr a Jaroslav ZVĚŘINA. Sexuální chování v ČR – situace a trendy. Vyd. 1. Praha: Portál, 2001, 159 s. ISBN 80-7178-558-x.

Další literatura bude obsažena v Projektu bakalářské práce a průběžně doplňována během práce na tomto textu.

Vedoucí bakalářské práce:

PhDr. Mgr. Zdeňka Vaňková
Institut mezioborových studií

Datum zadání bakalářské práce:

15. prosince 2014

Termín odevzdání bakalářské práce:

30. dubna 2015

Ve Zlíně dne 15. prosince 2014

doc. Ing. Anežka Lengálová, Ph.D.
děkanka

doc. PhDr. Miloslav Jůzl, Ph.D.
ředitel ústavu

Prohlašuji, že

- beru na vědomí, že odevzdáním bakalářské práce souhlasím se zveřejněním své práce podle zákona č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, bez ohledu na výsledek obhajoby;
- beru na vědomí, že bakalářská práce bude uložena v elektronické podobě v univerzitním informačním systému dostupná k prezenčnímu nahlédnutí, že jeden výtisk bakalářské práce bude uložen v příruční knihovně Fakulty humanitních studií Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně a jeden výtisk bude uložen u vedoucího práce;
- byl/a jsem seznámen/a s tím, že na moji bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, zejm. § 35 odst. 3;
- beru na vědomí, že podle § 60 odst. 1 autorského zákona má UTB ve Zlíně právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- beru na vědomí, že podle § 60 odst. 2 a 3 autorského zákona mohu užít své dílo – bakalářskou práci nebo poskytnout licenci k jejímu využití jen připouští-li tak licenční smlouva uzavřená mezi mnou a Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně s tím, že vyrovnání případného přiměřeného příspěvku na úhradu nákladů, které byly Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše) bude rovněž předmětem této licenční smlouvy;
- beru na vědomí, že pokud bylo k vypracování bakalářské práce využito softwaru poskytnutého Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně nebo jinými subjekty pouze ke studijním a výzkumným účelům (tedy pouze k nekomerčnímu využití), nelze výsledky bakalářské práce využít ke komerčním účelům;
- beru na vědomí, že pokud je výstupem bakalářské práce jakýkoliv softwarový produkt, považují se za součást práce rovněž i zdrojové kódy, popř. soubory, ze kterých se projekt skládá. Neodevzdání této součásti může být důvodem k neobhájení práce.

Prohlašuji,

- že jsem na bakalářské práci pracoval samostatně a použitou literaturu jsem citoval. V případě publikace výsledků budu uveden jako spoluautor.
- že odevzdaná verze bakalářské práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou totožné.

V Brně 30.3.2015

ŠARLA BARTOŇKOVÁ

Jméno, příjmení a podpis diplomanta

ABSTRAKT

Cílem této práce je blíže obsáhnout postavení LGBT osob ve společnosti a s tím úzce související proces coming out, který je nedílnou součástí života sexuálních menšin. V teoretické části jsou vymezeny některé základní pojmy týkající se dané problematiky, rozebráno postavení sexuálních menšin od historie po současnost z hlediska různých pohledů. Podrobněji je popsán proces coming out a možnosti sexuální výchovy a sociální pedagogiky v osvětě a prevenci homofobního chování. Empirická část je složena ze dvou částí. V kvantitativním výzkumu byli formou dotazníku osloveni žáci základních škol s cílem zjistit jejich názory, znalosti a postoje k sexuálním menšinám. V kvalitativním výzkumu byli osloveni příslušníci LGBT menšin s cílem zjistit, jaký význam má pro ně proces coming out a jak ho prožívají.

Klíčová slova: coming out, LGBT, sexuální orientace, společnost, sexuální menšina, sexuální výchova, homofobie.

ABSTRACT

The goal of this bachelor work is cover more in detail the position of sexual minorities in the society and the closely related process of coming out, which is an integral part of sexual minorities' life. In the theoretical section are specified some basic terms, which are connected with these problems, examined the position of sexual minorities from history up to now from various points of view. In detail has been described the process of coming out and the possibilities of sexual education and social pedagogy in public education and the prevention of homophobic behaviour. The empiric section is composed of two parts. In quantitative researches were approached the pupils from primary schools. The goal was to discover their opinions, knowledge and their attitude to sexual minorities. In qualitative researches were approached the LGBT members. The goal was to ascertain, what meaning has the coming out process for them and how they experience it.

Keywords: coming out, LGBT, sexual orientation, society, sexual minority, sexual education, homophobia.

Ráda bych tímto poděkovala PhDr. et Mgr. et Mgr. Zdeňce Vaňkové nejen za profesionální a metodickou pomoc, ale zejména za její neuvěřitelnou lidskost a trpělivost, kterými mi dodávala optimismus a sílu do další práce. Dále děkuji všem osobám, které se účastnily empirického výzkumu a také všem, kteří se na mé práci jakkoliv podíleli. V neposlední řadě děkuji své rodině a blízkým za technickou i morální oporu, bez nichž by tato práce vznikla jen stěží.

Prohlašuji, že odevzdaná verze bakalářské práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou totožné.

OBSAH

ÚVOD	8
I TEORETICKÁ ČÁST	10
1 DEFINOVÁNÍ POJMŮ	11
2 HISTORIE	14
3 MENŠINY A POSTMODERNÍ SPOLEČNOST	18
3.1 DISKURZ POSTMODERNÍ SPOLEČNOSTI	18
3.2 PREVALENCE	21
3.3 SOUČASNÝ POHLED VEŘEJNOSTI NA LGBT MENŠINY	22
3.4 ZÁKONY VZTAHUJÍCÍ SE K HOMOSEXUALITĚ U NÁS A VE SVĚTĚ	23
3.5 HOMOSEXUALITA A NÁBOŽENSTVÍ.....	27
4 COMING OUT	30
4.1 PROCES A FÁZE.....	30
4.2 VNITŘNÍ COMING OUT	32
4.3 VNĚJŠÍ COMING OUT	33
4.4 PROBLÉMY A ÚSKALÍ SPOJENÁ S COMING OUT.....	35
4.5 DŮSLEDKY COMING OUT	36
5 MOŽNOSTI SEXUÁLNÍ VÝCHOVY A SOCIÁLNÍ PEDAGOGIKY V OSVĚTĚ A PREVENCÍ	38
II EMPIRICKÁ ČÁST	41
6 KVANTITATIVNÍ VÝZKUM	43
6.1 VOLBA METODY VÝZKUMU	43
6.2 VÝBĚR A POPIS VÝZKUMNÉHO VZORKU.....	44
6.3 CÍLE VÝZKUMU	45
6.4 VÝSLEDKY DOTAZNÍKOVÉHO ŠETŘENÍ	46
6.5 VYHODNOCENÍ VÝSLEDKŮ KVANTITATIVNÍHO VÝZKUMU.....	78
7 KVALITATIVNÍ VÝZKUM	81
7.1 VOLBA METODY VÝZKUMU	81
7.2 VÝBĚR A POPIS VÝZKUMNÉHO VZORKU.....	81
7.3 CÍLE VÝZKUMU	82
7.4 VYHODNOCENÍ KVALITATIVNÍHO VÝZKUMU	83
7.5 VYHODNOCENÍ VÝSLEDKŮ KVANTITATIVNÍHO VÝZKUMU.....	88
8 DISKUZE NAD VÝSLEDKY	91
ZÁVĚR	95
SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY	97
SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK	103
SEZNAM GRAFŮ	104
SEZNAM TABULEK	106
SEZNAM PŘÍLOH	107

ÚVOD

Jedním z témat úzce spjatých se sociální pedagogikou je problematika sexuálních menšin. Ty jsou součástí naší společnosti odnepaměti, ačkoliv se přístup k nim v čase různě vyvíjel a měnil. Ani v dnešní postmoderní společnosti není postoj vůči sexuálním menšinám jednotný, byť by se mohlo zdát, že je o mnoho liberálnější než v minulosti. Z globálního kontextu existuje stále spousta zemí, kde jsou osoby s odlišnou genderovou identitou či sexuální orientací stále tvrdě odsuzovány, ať už ze společenského, náboženského nebo i právního hlediska. Problematika sexuálních menšin je tak široká, že není možné ji plně obsáhnout v rámci jedné bakalářské práce, proto budou některá témata jen lehce nastíněna. Podrobněji se chci zaměřit pouze na určitý výsek dané problematiky, a to na období spojené s coming out. Jedná se o proces budování vlastní identity, sebeuvědomění a následné přiznání své sexuální orientace sobě i svému okolí.

Když jsem minule své dceři foukala rozbité koleno, přistihla jsem se, že jí říkám stejná slova, která jsem slýchala sama jako malá: „Neplač, než se vdáš, tak se ti to zahojí.“ Ale co když ne? Co když bude mít jinou sexuální orientaci a nikdy se nevdá, nebude mít děti? Převážná většina z nás je vychovávána s vidinou „normálního“ života, s vidinou svatby, dětí a vnoučat. Žijeme ve společnosti, která je převážně heterosexuální, takže heterosexuální soužití je automaticky považováno za přirozené. Nejsme ovšem všichni stejní, žijí mezi námi i lidé, kteří mají jinou orientaci, jsou v minoritě. I přes značný pokrok v přístupu k této menšině jsou bohužel stále považováni některými lidmi buď za „jiné či nenormální“. V lepším případě jen budí rozpaky a lidé nevědí, jak k těmto menšinám přistupovat. Co je tedy normální a přirozené? Je to vždy nutně to, co je většinové? Domnívám se, že pokud by děti již od útlého věku byly vedeny k tomu, že LGBT jsou běžnou součástí naší společnosti, byla by tato „jinakost“ smazána a celkový přístup majoritní společnosti by se změnil. Co vše si musí prožít člověk s menšinovou orientací, který žije v našem „normálním heterosexuálním“ světě plném genderových stereotypů? Jak se asi cítí? Je to pro něj těžké smířit se, že se jeho život bude odvíjet jiným směrem, než sám očekával? Kolik odvahy ho stojí přiznat se ke své orientaci svému okolí, rodičům, kamarádům? Má se vůbec přiznávat? Pokud ano, tak komu? Jaké pocity se odehrávají v jeho nitru? Určitě existuje i spousta dalších otázek, které vyvstávají těmto lidem v mysli. Těžko si někdo z nás může představit, co tito lidé musí prožít a čím vším si musí projít, oč to mají v životě těžší, a to jen proto, že si nesou do života odlišnost od majoritní

společnosti v podobě sexuální orientace. Období coming out považuji tedy za jeden z klíčových milníků v životě menšinově orientovaných lidí, který s sebou přináší obrovská úskalí a taktéž mnohdy určuje směr dalšího životního vývoje. Cílem mé bakalářské práce je blíže proniknout do procesu coming out, zjistit, jak jej LGBT osoby prožívají, definovat jeho hlavní úskalí. Ráda bych také poukázala na potřebu prevence a osvěty, která by měla směřovat již k dospívajícím dětem na základních školách.

V teoretické části budou rozebrány pojmy LGBT menšiny, vysvětlen rozdíl mezi sexuálním chováním, sexuální orientací či sexuální identifikací. Bude nastíněna historie, pohled majoritní společnosti v postmoderní době a komparovány zákony dotýkající se sexuálních menšin v ČR i ve světě. Samostatná kapitola se zaměří na pojem coming out, bude rozebrán jeho proces a jednotlivé fáze. Zaměřím se podrobněji na jak vnitřní, tak následně i vnější coming out. Součástí bude i pojednání o problémech provázejících tento proces a o možných důsledcích. V této souvislosti bude jedna kapitola věnována zamyšlení nad možnostmi sexuální výchovy a sociální pedagogiky v osvětě a také prevenci vzniku sociálních patologií.

V empirické části bude výzkum rozdělen do dvou částí. Je to z toho důvodu, abych zachytila danou problematiku v uceleném kontextu, jak z pohledu přímo LGBT menšin, tak i z pohledu společnosti.

I. TEORETICKÁ ČÁST

1 DEFINOVÁNÍ POJMŮ

Dříve, než začnu s bližším pojednáním o tématech vztahujících se k sexuálním menšinám, považuji za důležité definovat některé pojmy, které budou v práci dále používány a jejichž význam je pro správné uchopení textu klíčový. Pojmy jsou pro snazší vyhledávání řazeny abecedně.

- Bisexualita – „celoživotní, neměnný, subjektem nezapříčiněný a nezvolený stav, v jehož důsledku je jeho nositel, bisexuál, pohlavně vzrušován a přitahován přibližně stejně silně oběma pohlavími...“¹ Je nutné rozlišovat mezi bisexuálním chováním a bisexuální orientací.
- Coming out – dle Procházky se jedná o „proces rozpoznání, sebeuvědomění, přiznání své sexuální orientace a schopnost sdělit ji důležitým osobám (rodičům, přátelům)“.² Stehlíková et al. uvádí, že se jedná o veřejné přihlášení k LGBT identitě³, což je dle mého soudu značně nepřesné vyjádření, jelikož proces coming out začíná zpravidla vnitřní formou.
- Egodystonní homosexualita – „homosexuální orientace, s níž její nositel není zcela vyrovnán nebo ji vnitřně odmítá“⁴ Egodystonní homosexualita je uvedena i v Mezinárodní klasifikaci nemocí WHO.
- Egosyntonní homosexualita – „homosexuální orientace, s níž je její nositel vyrovnán a ztotožňuje se s ní.“⁵
- Gay – homosexuální muž
- Gender – „psychologické a sociální charakteristiky připisované jednotlivým pohlavím,...“⁶
- Genderová identita – pocit příslušnosti k některému pohlaví či pocit pohlavní neurčitosti,...⁷
- Homofobie – „doslova strach z homosexuality, častěji se užívá ve smyslu přijetí netolerantních postojů a předsudků vůči homosexuálům.“⁸

---

¹ BRZEK, A.; PONDĚLÍČKOVÁ-MAŠLOVÁ, J. *Třetí pohlaví?*. Vyd. 1. Praha: Scientia Medica, 1992, s. 21

² PROCHÁZKA, I. *Coming out: průvodce obdobím nejistoty, kdy kluci a holky hledají sami sebe*. Praha: Gay iniciativa v ČR, 2002, s. 26

³ Pracovní skupina pro otázky sexuálních menšin ministryně pro lidská práva a národnostní menšiny: Kat. *Analýza situace lesbické, gay, bisexuální a transgender menšiny v ČR* [online]. Praha: Úřad vlády ČR, 2007 [cit. 2015-02-06]. ISBN 978-808-7041-338. Dostupné z: http://www.vlada.cz/assets/ppov/rlp/vybory/sexualni-mensiny/ANALYZA_final.pdf

⁴ PROCHÁZKA, I. *Coming out: průvodce obdobím nejistoty, kdy kluci a holky hledají sami sebe*. Praha: Gay iniciativa v ČR, 2002, s. 27

⁵ Tamtéž s. 27

⁶ Pracovní skupina pro otázky sexuálních menšin ministryně pro lidská práva a národnostní menšiny: Kat. *Analýza situace lesbické, gay, bisexuální a transgender menšiny v ČR* [online]. Praha: Úřad vlády ČR, 2007 [cit. 2015-02-06]. ISBN 978-808-7041-338. Dostupné z: http://www.vlada.cz/assets/ppov/rlp/vybory/sexualni-mensiny/ANALYZA_final.pdf

⁷ Pracovní skupina pro otázky sexuálních menšin ministryně pro lidská práva a národnostní menšiny: Kat. *Analýza situace lesbické, gay, bisexuální a transgender menšiny v ČR* [online]. Praha: Úřad vlády ČR, 2007 [cit. 2015-02-06]. ISBN 978-808-7041-338. Dostupné z: http://www.vlada.cz/assets/ppov/rlp/vybory/sexualni-mensiny/ANALYZA_final.pdf

- Heterosexuality – je dle Brzka a Pondělíčkové-Mašlové „celoživotním, neměnným a nositelem nezapříčiněným stavem, jehož nositel, heterosexuál, je pohlavně vzrušován a přitahován osobami opačného pohlaví...“⁹
- Homosexualita – je sexuální orientace na osoby stejného pohlaví. „Je to celoživotní, neměnný a nositelem nezapříčiněný a nezvolený, tedy také nezaviněný stav, jenž je charakterizován tím, že nositel tohoto stavu je pohlavně přitahován a vzrušován osobami stejného pohlaví...“¹⁰ Je nutné rozlišovat mezi homosexuálním chováním a homosexuální orientací.
- Intersexualita – „výskyt biologických znaků obou pohlaví u jednoho jedince.“¹¹
- Lesba – homosexuální žena
- LGBT – Lesby, Gayové, Bisexuálové, Transsexuálové
- Sexuální chování – můžeme rozdělit na heterosexuální, homosexuální a bisexuální chování. Procházka uvádí, že homosexuální chování „v širším slova smyslu zahrnuje všechny aktivity směřující k nalezení a navázání erotického a sexuálního vztahu s osobou stejného pohlaví, v užším slova smyslu pak pohlavní styk (nejen soulož s osobou stejného pohlaví.“¹² Brzek a Pondělíčková-Mašlová sexuální chování chápou pouze v rovině sexuálního styku.¹³ Himl, Seidl a Franz zdůrazňují, že sexuální chování přímočaře neodráží orientaci, nýbrž je „silně podmíněno místními kulturními pravidly, individuálními cíli, například náboženským přesvědčením, rodičovskými či kariérními aspiracemi, ryzím, avšak mimosexuálním citem, a příležitostmi a dostupností partnerů.“¹⁴
- Sexuální identifikace – vnitřní ztotožnění se sexuálním citěním. Souvisí se sebezpojetím, což znamená, že se může lišit od skutečné sexuální orientace a především sexuálního chování.
- Sexuální orientace – „Obvykle trvalý pocit emocionální a sexuální přitažlivosti k některému pohlaví či v některých případech k oběma pohlavím.“¹⁵ Procházka

---

⁸ PROCHÁZKA, I. *Coming out: průvodce obdobím nejistoty, kdy kluci a holky hledají sami sebe*. Praha: Gay iniciativa v ČR, 2002, s. 26.

⁹ BRZEK, A.; PONDĚLÍČKOVÁ-MAŠLOVÁ, J. *Třetí pohlaví?*. Vyd. 1. Praha: Scientia Medica, 1992, s. 21.

¹⁰ Tamtéž, str. 19.

¹¹ Pracovní skupina pro otázky sexuálních menšin ministryně pro lidská práva a národnostní menšiny: *Kat. Analýza situace lesbické, gay, bisexuální a transgender menšiny v ČR* [online]. Praha: Úřad vlády ČR, 2007 [cit. 2015-02-06]. ISBN 978-808-7041-338. Dostupné z: http://www.vlada.cz/assets/ppov/rlp/vybory/sexualni-mensiny/ANALYZA_final.pdf

¹² PROCHÁZKA, I. *Coming out: průvodce obdobím nejistoty, kdy kluci a holky hledají sami sebe*. Praha: Gay iniciativa v ČR, 2002, s. 26.

¹³ BRZEK, A.; PONDĚLÍČKOVÁ-MAŠLOVÁ, J. *Třetí pohlaví?*. Vyd. 1. Praha: Scientia Medica, 1992, s. 21.

¹⁴ HIML, P., SEIDL J., SCHINDLER F. "Miluji tvory svého pohlaví": homosexualita v dějinách a společnosti českých zemí. Vyd. 1. Praha: Argo, 2013, s. 530.

¹⁵ Pracovní skupina pro otázky sexuálních menšin ministryně pro lidská práva a národnostní menšiny: *Kat. Analýza situace lesbické, gay, bisexuální a transgender menšiny v ČR* [online]. Praha: Úřad vlády ČR, 2007 [cit. 2015-02-06]. ISBN 978-808-7041-338. Dostupné z: http://www.vlada.cz/assets/ppov/rlp/vybory/sexualni-mensiny/ANALYZA_final.pdf

dodává, že tato náklonnost je buď převažující anebo výlučná.¹⁶ Zvěřina uvádí jako nejčastější odchylku od sexuální orientace právě homosexualitu.¹⁷

- Transgender – „*zastřešující termín pro všechny, kteří nějakým způsobem překračují a nabourávají hranice mezi tradičními představami mužství a ženství.*“¹⁸
- Transsexualita – „*porucha sexuální identifikace. Nositel této poruchy má genetickou, somatickou a hormonální výbavu, která přísluší jednomu pohlaví, jeho sexuální identifikace však náleží pohlaví opačnému.*“¹⁹ Při diagnostice musí jedinec vykazovat následující charakteristiky:
  - *Pocit nevhodnosti nebo nepřiměřenosti anatomicky dané pohlavní role*
  - *Víra, že změna role povede ke zlepšení*
  - *Výběr sexuálních partnerů téhož anatomického pohlaví a chápání sama sebe jako heterosexuála*
  - *Touha po chirurgické změně pohlaví*²⁰
- Transvestitismus – „*částečná porucha pohlavní identity, je častější u mužů. Projevuje se buď převlékáním spojeným s erotickým vzrušením (tzv. fetišistický transvestitismus) nebo se sociálním vystupováním v opačné pohlavní roli (tzv. transvestitismus dvojí role), není přítomna touha po změně pohlaví.*“²¹

---

¹⁶ PROCHÁZKA, I. *Coming out: průvodce obdobím nejistoty, kdy kluci a holky hledají sami sebe*. Praha: Gay iniciativa v ČR, 2002, s. 26.

¹⁷ ZVĚŘINA, J. *Lékařská sexuologie*. 2. vyd. Praha: Sexuologický ústav 1. Lékařské fakulty UK, 1994, s. 36.

¹⁸ PROCHÁZKA, I. *Coming out: průvodce obdobím nejistoty, kdy kluci a holky hledají sami sebe*. Praha: Gay iniciativa v ČR, 2002, s. 26

¹⁹ JAROLÍM, Ladislav. Transsexualismus a chirurgická konverze pohlaví. *SANQUIS*. 2002, č. 24. Dostupné z: <http://www.sanquis.cz/index1.php?linkID=art673>

²⁰ Meyer, J. in FIFKOVÁ, Hanka. et al. *Transsexualita a jiné poruchy pohlavní identity*. Vyd. 2. Praha: Grada, 2008, s. 16

²¹ PROCHÁZKA, I. *Coming out: průvodce obdobím nejistoty, kdy kluci a holky hledají sami sebe*. Praha: Gay iniciativa v ČR, 2002, s. 26

2 HISTORIE

Homosexualita provází lidstvo odnepaměti, pohled na ni se však v průběhu dějin vyvíjel a měnil v závislosti na dané společnosti. O homosexualitě v nejstarších dobách se mnoho informací nedochovalo. Byly vyřčeny různé hypotézy, jedna z nich ukazuje homosexualitu jako pravěkou charitu, kdy homosexuálové měli vystupovat jako pomocníci při výchově dětí, o jejíž pravdivosti se vědci neustále přou. Další teorie poukazuje na vznik homosexuálních vztahů u dospívajících chlapců z pasteveckých národů, kteří tyto vztahy navazovali, když byli dlouho odloučeni od ostatních. Jakmile se oženili, upravili svůj pohlavní režim jako bisexuální.²²

Jednou z možností, ze kterých také lze usuzovat na homosexuální vztahy v nejstarších dobách, jsou také různé báje a mýty. Spencer ve svých Dějinách homosexuality uvádí ještě další dva způsoby, kterými lze zkoumat sexualitu v prehistorickém období. Prvním z nich je náhled do evoluce člověka a zjistit, zda by pomohlo studium primátů. Druhým způsobem je zkoumání dnešních přírodních národů, které žijí po několik desítek tisíc let bez výraznějších kulturních změn. Z jejich zvyklostí lze leccos odvodit o archaických poměrech. Některé z kmenů zařadily homosexuální obřady jako iniciaci, rituál vstupu do dospělosti. U kmenů s nízkou sexuální diferenciací pohlaví můžeme najít taktéž různé formy transvestitismu.²³

Fanel uvádí několik mýtických párů, u kterých lze vycítit jistý homoerotický podtext – Gilgameš a Enkidu, Achilleus a Patroklos, Zeus a Ganymédes.²⁴

Morus však ve svých Dějinách sexuality uvádí, že vysloveně erotický vztah mezi těmito postavami zmíněn není. Více informací lze získat až v období 6. století před Kristem.²⁵

Ve starověku byla homosexualita i bisexualita zcela běžnou součástí života. Manželství bylo jistým společenským závazkem, mimo manželství muži však běžně ještě udržovali souběžný vztah s jiným mužem.

V Mezopotámii dokonce podle sexuálního styku předpovídali budoucnost. Potupným nebylo pohlaví, se kterým byl sexuální akt vykonáván, nýbrž pouze jeho určité způsoby nebo nižší sociální status partnera. Žádný z dochovaných zákonů homosexualitu

---

²² FANEL, Jiří. *Gay historie*. Praha: Dauphin, 2000, s. 29 - 46

²³ SPENCER, Colin. *Dejiny homosexuality*. Bratislava: Slovart, 1999, s. 9-18

²⁴ FANEL, Jiří. *Gay historie*. Praha: Dauphin, 2000, s. 29 - 46

²⁵ MORUS, R.L. *Světové dějiny sexuality*. Praha: Naše vojsko, 1992, s. 44

nezakazoval. Ani ve starém Egyptě se nestavěli k bisexualitě odmítavě, tvrdili však, že kdo se podvolí pasivní roli v homosexuálním styku, ztratí svou mužnost.

Dochované dokumenty z Číny z období dynastie Čou (1122–256 př. n. l.) vypovídala o jistých homosexuálních vztazích, které byly běžnou součástí života na královském dvoře. Také v Číně se lpělo na stavovské příslušnosti.²⁶

Starověké Řecko bylo k homosexualitě snad nejshovívavější. Často se tu můžeme setkat s pojmem pederastie. Dospívající chlapci byli vydržováni ženatými muži, kteří je za jejich přízeň bohatě odměňovali. Pro mladé chlapce to byla spíše otázka prestiže než potupy a byl tu zdůrazňován oboustranný výchovný charakter. Zákon tyto svazky toleroval, s výjimkou případů, kdy se jednalo o kuplířství. Právě kvůli rozkvětu prostituce v 6. století vznikly první zákony, které tuto problematiku ošetřovaly. Solónův zákon v Athénách, který sliboval potrestat toho, kdo pronajme hochu ke smilstvu. Jiný ze Solónových zákonů zakazoval prostitutům vykazovat určitá povolání.²⁷

Svémi názory se k homosexualitě přikláněli i takoví filosofičtí velikáni, jako Sókratés, Aristotelés i Platón. Právě Platónovo dílo *Symposion* bývá někdy nazýván „biblí homosexuality“.²⁸

Symbolem ženské homosexuality se stala básnička Sappó, která na řeckém ostrově Lesbós založila Múseion, kde se vzdělávaly mladé dívky z aristokratických rodin. Sappó se ve svých básních vyznává z lásky ke svým žákyním, z nichž se jí jedna stala osudnou. Sappó se kvůli neopětované lásce vrhla do moře.²⁹

Římská říše dle Moruse považovala homosexualitu jako „řecký mrav“. Nebyla sice trestnou, ale pro pravého Římana nevhodnou.³⁰ Spencer popisuje, že mladí římsští chlapci byli vychovávaní k nadřazenosti a mužnosti, která se vysoce cenila. Proto řecká představa lichotek a dvoření se svému milenci se římské mentalitě přičila. Zákon v Římě zakazoval pod pokutou navázat sexuální vztah s chlapcem, který byl svobodným občanem. Ovšem u otroků tento zákaz neplatil. Ani zákon však rozmachu bisexuality u Římanů nezabránil.³¹

---

²⁶ SPENCER, C., *Dejiny homosexuality*. Bratislava: Slovart, 1999, s. 19-26

²⁷ FANEL, J., *Gay historie*. Praha: Dauphin, 2000, s. 73

²⁸ FANEL, J., *Gay historie*. Praha: Dauphin, 2000, s. 60

²⁹ MORUS, R.L. *Světové dějiny sexuality*. Praha: Naše vojsko, 1992, s. 45

³⁰ MORUS, R.L. *Světové dějiny sexuality*. Praha: Naše vojsko, 1992, s. 46

³¹ SPENCER, C., *Dejiny homosexuality*. Bratislava: Slovart, 1999, s. 46-47

Konstatování, že středověk byl pro gaye velice nepřátelským obdobím, by bylo silně zvlgarizované. Raně středověké názory na sexuální morálku vyplývaly zčásti z antického období, zčásti byly ovlivněny rozmáhajícím se křesťanstvím. K negativnímu vnímání homosexuality a sexu přispěla chybná interpretace biblických textů a slov „svatých otců“. Dle profesora Boswella byly do 13. století většinou zákony proti gayům zřizovány světskou mocí, bez podpory církve. Výrazně odstrašujícím se v roce 533 stal Justiniánův zákon, který umožňoval za homosexuální styk až trest smrti. Toho však bylo nejčastěji využíváno k likvidaci politických protivníků a získání jejich majetku. Usvědčení gayové byli mučeni a kastrováni. Tyto zákony však nepanovaly všude. Naopak právě církevní tresty byly v tomto ohledu velice mírné. I přes nepřízeň zákona se v období raného středověku gayové hojně vyskytovali.³²

Ve 12. století se však situace homosexuálů začala podstatně zhoršovat. Ke slovu přišla inkvizice, která považovala sodomii za nejtěžší zločin. V 2. polovině 13. století církev podpořil i stát legislativou namířenou právě proti homosexualitě. Ve většině evropských zemí byla sankcí proti tomuto provinění většinou krutá smrt. V polovině 14. století se k hlasu církve i státu přidává i veřejné mínění. Papež Inocent VIII. vydal bulu, v níž podpořil hon na čarodějnice. Později začal převládat názor, že homosexuálové jsou potomky ďábla.³³

Za provinění proti Bohu byla sodomie považována též v 17. století, kdy se po celé Evropě začal rozmáhat puritanismus. Koncem 17. století, díky rozmáhající se industrializaci a konzumnímu způsobu života, nastal obrat v nahlížení společnosti na sodomii, již se nepokládá za prohřešek proti Bohu, nýbrž za prohřešek oproti společnosti, který upravují zákony. Ty jsou stále velmi tvrdé, nenávisť vůči homosexualitě se vystupňovala a ještě v 19. století se hojně trestá smrtí. Trest smrti se ze zákonů začal postupně vytrácet až kolem roku 1833. Nejdéle jej držela Anglie, a to do roku 1861, kdy jej nahradila nucenými pracemi na 10 let až doživotí.³⁴

V průběhu 19. století se homosexualita stala zajímavou pro oblast medicíny, kdy se lékaři pokoušeli nejen o experimentální léčbu, ale i objasnění příčin vzniku tohoto fenoménu. O něco později, na přelomu 19. a 20. století, se rodí první pokusy o zrovnoprávnění lidských práv pro gaye. Průkopníky byli M. Hirschfeld a E. Carpenter. Do těchto snah

---

³² FANEL, J., *Gay historie*. Praha: Dauphin, 2000, s. 94-102

³³ SPENCER, C., *Dejiny homosexuality*. Bratislava: Slovart, 1999, s. 74-84

³⁴ SPENCER, C., *Dejiny homosexuality*. Bratislava: Slovart, 1999, s. 171-177

ovšem nelítostně zasáhla 2. světová válka a období nacismu, kdy homosexuálové byli spolu s Židy a cikány nelítostně vyhlazováni.³⁵

Teprve v 60. letech 20. století začal nový boj za svobodu gayů. Postupně dochází krůček po krůčku k uvolňování trestních zákonů, kdy ve spoustě států je homosexualita vyjmuta ze seznamu kriminálních deliktů. V roce 1981 Norsko jako první přijalo legislativu proti diskriminaci homosexuálů. Prvním státem umožňujícím registrované partnerství se stalo Dánsko v roce 1989. Teprve až v roce 1992 Světová zdravotnická organizace (WHO) vyňala homosexualitu z mezinárodní klasifikace nemocí.

Mohlo by se zdát, že se konečně LGBT osobám svítá naděje. Bohužel liberální přístup ani v současnosti nepanuje všude.

---

³⁵ SPENCER, C., *Dejiny homosexuality*. Bratislava: Slovart, 1999, s. 186, 209-213, 224

3 MENŠINY A POSTMODERNÍ SPOLEČNOST

Cílem této kapitoly je rozebrat situaci LGBT menšin v dnešní době, kdy lidstvo prochází érou obrovského vědeckotechnického pokroku, dochází k rozkladu dřívější norem a vzorců, morálka se uvolňuje. Mělo by tedy dojít i výrazně lepšímu postavení sexuálních menšin. Je tomu tedy opravdu tak?

3.1 Diskurz postmoderní společnosti

Jasně vymezit pojem postmodernismus není snadným úkolem, a to zejména z toho důvodu, že stále nemáme k dispozici univerzálně platnou definici tohoto fenoménu. Názory autorů zabývajících se postmodernismem se značně liší dle subjektivního vnímání každého z nich. Pro novodobou společnost jsou užívány různé názvy – individuální, riziková, konzumní či například tekutá modernita.

Pojem postmodernismus vychází z latinského post = po. Z uvedeného tedy vyplývá, že postmoderní doba postupně nahrazuje éru moderny. Vznik doby moderny, která vystřídala tradiční společnost, se spojuje s obdobím vypuknutí Velké francouzské revoluce v roce 1789. Počátky úvah o postmodernismu se datují do roku 1917, kdy Rudolf Pankwitz ve svém díle charakterizoval „postmoderního člověka“, a následně se vyvíjely v několika fázích. Běžně se však nástup postmodernismu datuje až do 70. let 20. století. Projevuje se napříč širokým spektrem oborů, od architektury, výtvarného umění, fotografie, beletrie, přes biologii a psychologii až po kvantovou fyziku.³⁶

Existují dva pohledy na vývoj daného fenoménu. První z nich považuje postmodernu za vznik nového paradigmatu, je tedy novou epochou v dějinách lidstva, jež nahrazuje již překonanou dobu moderny. Druhý pohled považuje vznik postmoderny za nový, dynamický jev, vyvíjející se uvnitř moderny, tzv. post-moderní moderna. Mezi zastánce druhého názoru patří např. Lyotard, který tvrdí, že postmoderno „je rozhodně součástí moderna“.³⁷

V čem spočívají hlavní rozdíly mezi moderní a postmoderní dobou?

Jak jsem již výše uváděla, doba moderny nahradila kulturu tradiční. Přejít od tradičního zemědělství na průmyslovou výrobu s sebou přinesl spoustu změn - vznik kapitalismu,

³⁶ JANDOUREK, J. *Velký sociologický slovník: II. svazek P-Z*. Vyd. 1. Praha: Karolinum, 1996, s. 811.

³⁷ LYOTARD, J. F. *O postmodernismu: Postmoderno vysvětlované dětem, postmoderní situace*. 1. vyd. Praha: Filosofický ústav AV ČR, 2000, s. 26.

rozvoj industrializace, rozsáhlou urbanizací, ale i odklon od tradičních kulturních vzorců. Náboženská a tradiční pravidla vystřídala odpovědnost za vlastní život. Ten již přestal být pasivně přijímán jako předurčený osud, naopak začal být aktivně ovlivňován možnostmi volby vlastního stylu, lze tedy říci, že život v moderní společnosti je pojímán jako vlastní projekt. Umění a věda byly osvícenci považovány jako prostředek k ovládnutí přírodních sil, byl kladen důraz na dosažení jistoty poznání, objektivitu. Dalším znakem byl universalismus v morálce, tj. morální zákony byly obecně platné vždy a všude.

V 19. a 20. století převládala idea emancipace lidstva, odstartovaná osvícenstvím a Francouzskou revolucí. Ve vědě, technice i umění byly zaznamenány velké pokroky, díky nimž mělo být lidstvo oproštěno od chudoby, nevzdělanosti a despotismu, a produktem této moderní společnosti měli být osvícení a šťastní občané, kteří budou pány svého osudu. Pokrok vědy a techniky však měl i své stinné stánky. Dvě světové války, vzestup nezaměstnanosti i spousta jiných problémů, kterým muselo lidstvo znovu čelit, se zasloužily o rozpad moderního ideálu. Tento rozpad však není považován za krok zpět, věda i technika se stále rozvíjí a nadále i budou. Novým aktuálním úkolem lidstva je přizpůsobit se a čelit složitosti, která vzrůstá takřka ve všech oblastech lidského života, bez ohledu na jeho aktuální potřeby. Do budoucna je také nutno řešit složité problémy ve prospěch přežití lidstva.³⁸

Velký sociologický slovník říká, že: „*Postmoderní člověk si uvědomuje mnohoznačnost, neurčitost, nahodilost, a tím do jisté míry i absurdnost světa: odtud výrazná inklinace k transcenci, duchovnu.*“³⁹

Je tedy zjevné, že postmodernismus se distancuje od koncepce jediné pravdy a jediného cíle, tvrdí, že univerzální pravda neexistuje, jelikož ve světě nelze najít nic jiného, než množství protichůdných výkladů a uměle lidmi zkonstruovaných znaků. Kritizuje osvícenství a neuznává nadřazenost racionalismu v procesu poznání. Důvěra v ideální společnost tak, jak ji viděli osvícenci, již v současné době není možná. Není-li možné jít vpřed, pořád zbývá možnost cesty zpátky. Chybí hledání hloubky hodnot, hledání smyslu života i víra. Bauman uvádí, že smysl života je úzce spojen s vírou – „*mít víru znamená věřit ve smysl života a předpokládat, že to, co člověk udělá nebo od čeho upustí, bude mít*

---

³⁸ LYOTARD, J. F. *O postmodernismu: Postmoderno vysvětlované dětem, postmoderní situace*. 1. vyd. Praha: Filosofický ústav AV ČR, 2000, s. 73-75.

³⁹ JANDOUREK, J. *Velký sociologický slovník: II. svazek P-Z*. Vyd. 1. Praha: Karolinum, 1996, s. 813.

dlouhodobý význam. “ Jelikož je postmodernismus dobou nejistot a krátkodobých opatření, mít víru v cokoliv je velice těžké.⁴⁰

Dalšími významnými postmoderními atributy jsou globalizace a deterritorializace. Díky rozvoji komunikačních nástrojů již prostor nehraje roli. Jednotlivé kultury se výrazně prolínají, neexistuje již pouze jediný mýtus a jediná morálka. Nová doba nám přináší nové požítky, ale také nové hrozby a rizika, kterým je nutno čelit.

Velké změny nastaly i v oblasti pracovnímu procesu – moderní systém fordismu, který předpokládal, že člověk setrvá na jednom místě po celou svou kariéru, byl nahrazen postfordismem, kdy je systém hierarchického uspořádání decentralizován a pracovní závazky již nejsou považovány za trvalé.

Postmodernismus je dobou konzumu – člověk je lačným odběratelem prožitků, konzumentem všeho, co společnost nabízí. Mírou spotřeby a současně i výkonnosti postmoderního těla je schopnost absorbovat požítky společenské produkce.⁴¹ Dříve se bohatí lidé snažili obklopovat trvalými předměty, kdežto dnes je trendem věci opouštět, jakmile ztratí svou novost. Pokud člověk dostatečně rychle nemění trendy, které již nejsou považovány za moderní, je to znakem zpozdilosti a deprivace. Jsme první civilizací, která si necení trvalého, avšak dělí své životy do několika různých epizod, bez ohledu na následky a závazky.⁴²

Jacyno hovoří o snaze postmoderní společnosti osvobodit se od tzv. konvenčního štěstí, tj. konformního života a hodnot podle společensky uznávaných norem, které dávají člověku pocit bezpečí. Toto osvobození je realizováno pomocí symbolických statků, které jsou přidávány ke statkům konvenčním, a dopomáhají tak k dosažení vlastního, osvobozeného stylu. Otevírá soukromí jednotlivců, vznikají různé organizace, které se zabývají problémy, jež byly dosud jen soukromou volbou člověka. Každý má právo na poskytnutí rovných šancí, ať už se jedná o ženy, sexuální či etnické menšiny, bohužel tato rovnost se přímo úměrně zvyšuje s vynaloženým úsilím jedince o připodobnění se

---

⁴⁰ BAUMAN, Zygmunt. *Individualizovaná společnost*. Vyd. 1. Překlad Martin Ritter. Praha: Mladá fronta, 2004, Myšlenky (Mladá fronta), sv. 19., s. 183.

⁴¹ BAUMAN, Z. *Úvahy o postmoderní době*. Vyd. 2. Překlad Miloslav Petrušek. Praha: Sociologické nakladatelství, 2002, s. 78.

⁴² BAUMAN, Zygmunt. *Individualizovaná společnost*. Vyd. 1. Překlad Martin Ritter. Praha: Mladá fronta, 2004, Myšlenky (Mladá fronta), sv. 19., s. 290.

privilegované majoritě. Respektujeme tedy rovné šance všem, ovšem stále opomínáme právo na zvolený styl života daného jednotlivce, na to, aby mohl být sám sebou.⁴³

V oblasti erotiky dochází také k průlomovým změnám. Na rozdíl od dob minulých bylo sexuální potěšení osvobozeno od potřeby reprodukce i lásky. Oblast erotiky již není považována za nemravnou a je tolerována její nevázanost. Snad i díky tomuto trendu dochází paradoxně k opaku v oblasti mezilidských vztahů – všudypřítomný strašák harassmentu a sexuálního zneužívání vede k úzkostlivému vyvarování se jakýchkoliv důvěrnějších projevů, které by dříve byly pokládány za zcela běžné, což má za následek postupné ochladnutí těchto vztahů.⁴⁴

Uvedený výčet samozřejmě není kompletní, snažila jsem se vystihnout alespoň nejzákladnější rozdíly na základě komparace dvou epoch v lidských dějinách, jsem si však plně vědoma, že problematika je daleko obsáhlejší a komplexnější a prolíná se takřka všemi oblastmi lidské existence.

3.2 Prevalence

- Transsexualismus

„Prevalence transsexualismu představuje u nás 0,1 promile, tedy na 10 milionů obyvatel 1000 transsexuálních osob. V současné době se rodí jeden člověk s transsexualismem na 30 000 novorozenců s ženským pohlavím (ženský transsexualismus) a jeden na 100 000 novorozenců s mužským pohlavím (mužský transsexualismus).“⁴⁵

- Homosexualita

Na základě opakovaných rozsáhlých výzkumů v několika zemích lze konstatovat, že výskyt homosexuality v běžné populaci je cca 2%, (muži až ke 3%, ženy 1%).⁴⁶ V České republice byl výzkum prevalence sexuální orientace proveden v devadesátých letech 20. století Weissem a Zvěřinou. V roce 1998 se k čistě homosexuální orientaci přihlásilo pouze 0,3% mužů i žen. Svou sexuální orientací si nebylo jisto 2,2% mužů a 3,1% žen.

---

⁴³ JACYNO, M. *Kultura individualismu*. Vyd. 1. Překlad Jiří Ogrocký. Praha: Sociologické nakladatelství, 2012, Post (Sociologické nakladatelství), sv. 12., s. 29, 33-34, 40.

⁴⁴ BAUMAN, Z. *Individualizovaná společnost*. Vyd. 1. Překlad Martin Ritter. Praha: Mladá fronta, 2004, Myšlenky (Mladá fronta), sv. 19., s. 258-259, 274.

⁴⁵ JAROLÍM, L. Transsexualismus a chirurgická konverze pohlaví. *SANQUIS*. 2002, č. 24. Dostupné z: <http://www.sanquis.cz/index1.php?linkID=art673>

⁴⁶ Homosexualita: normální varianta lidského chování?. In: *EXODUS* [online]. 2013 [cit. 2015-02-06]. Dostupné z: <http://www.homosexualita.cz/?c=100#4>

Autoři přitom uvádí, že do homosexuální orientace lze zařadit i odpověď nejisté sexuální orientace, protože s největší pravděpodobností se může jednat o ego-dystonní homosexuální orientaci⁴⁷ či problémový coming-out. V tomto případě by pak celková hodnota výskytu homosexuální orientace byla 2,5% mužů a 3,4% žen.⁴⁸

- Bisexualita

Podle výzkumů National Survey of Family Growth, prováděných v USA v letech 2002 a 2006-2008 na vzorku takřka 13.500 respondentů byl mimo jiné sledován výskyt bisexuální identity. V roce 2002 uvedlo bisexuální identifikaci celkem 1,8% mužů a 2,8% žen, v letech 2006-2008 to bylo 1,1% mužů a 3,5% žen. V porovnání s ostatními výzkumy pořádanými v USA se bisexualita objevovala u mužů v rozmezí od 1 do 3% a u žen od 2 do 5%.⁴⁹

3.3 Současný pohled veřejnosti na LGBT menšiny

Současný postoj k LGBT menšinám není jednotný. V celosvětovém kontextu se v jednotlivých zemích liší zpravidla v závislosti na náboženských a politických podmínkách.

Dle rozsáhlého výzkumu agentury Pew Research center, do kterého bylo zahrnuto více než 37 000 respondentů z 39 zemí, se prokázal fakt, že největší toleranci vůči homosexuálům mají bohaté země a země, kde religiozita nemá příliš silnou pozici ve společnosti. Naopak chudé země a země, kde náboženství hraje významnou roli v životě lidí, je přístup nejhorší. Česká republika se umístila na čtvrtém místě, hned za Španělskem, Německem a Kanadou. Nejhorší veřejné mínění je v Pákistánu, Tunisku a Nigérii.⁵⁰ Kompletní tabulku s výsledky výzkumu přikládám v příloze P I.

U nás se od 90. let 20. století díky činnosti velkého množství organizací homosexualita postupem času stala veřejným jevem. Díky stoupající informovanosti se pomalu ve společnosti začala zvyšovat i míra tolerance vůči sexuálním menšinám, hlavně u mladších

---

⁴⁷ Člověk svou sexuální orientaci vnitřně nepřijímá, distancuje se od ní.

⁴⁸ WEISS, P., ZVĚŘINA, J. *Sexuální chování v ČR: situace a trendy*. Vyd. 1. Praha: Portál, 2001, s.96, 101

⁴⁹ Chandra A, Mosher WD, Copen C, Sionean C. *Sexual behavior, sexual attraction, and sexual identity in the United States: Data from the 2006–2008 National Survey of Family Growth. National health statistics reports; no 36* [online]. Hyattsville, MD: National Center for Health Statistics. 2011 [cit. 2015-02-06]. Dostupné z: <http://www.cdc.gov/nchs/data/nhsr/nhsr036.pdf>

⁵⁰ The Global Divide on Homosexuality. *Pew Research Center* [online]. 2013, 2014 [cit. 2015-02-14]. Dostupné z: <http://www.pewglobal.org/2013/06/04/the-global-divide-on-homosexuality/>

generací.⁵¹ Lze říci, že homosexualita u nás se v dnešní době již nepovažuje za zavrženíhodnou, většinou je společností tolerována, ačkoliv stále velkou překážkou je náboženský pohled, pořád ještě panují předsudky, a to především u starších generací či na malých vesnicích. Bezesporu byl však za několik posledních desetiletí učiněn velký posun ve veřejném mínění, přičemž míra tolerance je zčásti měřitelná i změnou zákonodárství – přijetí zákona o registrovaném partnerství a antidiskriminačního zákona.

Velkou debatu teď u nás budí možnost adopce dětí homosexuálními páry⁵², která je velmi citlivým tématem, jelikož se týká především zájmů těch nejmenších. Odmítavé názory některých odborníků⁵³ se postupem času zdají být překonanými. Osobně se ztotožňuji s názorem Janošové, že největším rizikem pro dítě vyrůstajícím v homosexuální rodině není problémem možná špatná sexuální identifikace, ale právě stigmatizace okolní společností.⁵⁴ Myslím si, že ani přes značný pokrok k přístupu k sexuálním menšinám naše společnost stále zcela není připravena k tomuto kroku, ale pevně věřím, že míra tolerance bude jednou natolik vysoká, že i homosexuální páry v budoucnu budou mít možnost vést plnohodnotný rodinný život.

3.4 Zákony vztahující se k homosexualitě u nás a ve světě

Historický vývoj legislativy v českých zemích má své kořeny v Rakousku-Uhersku, kdy patentem z 27. května 1852 vydal František Josef I. trestní zákon č. 117/1852 ř. z., který nabyl účinnosti od 1. září 1852. Platil pro všechny země Rakouského císařství včetně Uherského království. Tento zákon se stal novelizací trestního zákona z roku 1803. V § 129 je vymezen jako zločin smilstva proti přírodě, tj. smilstvo se zvířaty a smilstvo s osobami téhož pohlaví. § 130 stanovuje sankci těžkého žaláře od jednoho do pěti let.⁵⁵ Tento trestní zákon byl po vzniku samostatného Československa přejet do nového právního systému a přes dva neúspěšné pokusy o reformu se udržel až do roku 1950, kdy byl nahrazen novým trestním zákonem 86/1950 Sb. Ani v tomto zákoně nebyla, přes

---

⁵¹ Srov. JANOŠOVÁ, P. *Homosexualita v názorech současné společnosti*. Vyd. 1. V Praze: Karolinum, 2000, s. 48-49.

⁵² Studii postoje gay mužů k otázce gay rodičovství se blíže zabývá HIML, P., SEIDL J., SCHINDLER F. *"Miluji tvory svého pohlaví": homosexualita v dějinách a společnosti českých zemí*. Vyd. 1. Praha: Argo, 2013, s. 555-586

⁵³ Blíže viz. BRZEK, A.; PONDĚLÍČKOVÁ-MAŠLOVÁ, J. *Třetí pohlaví?*. Vyd. 1. Praha: Scientia Medica, 1992, s. 50

⁵⁴ Srov. JANOŠOVÁ, P. *Homosexualita v názorech současné společnosti*. Vyd. 1. V Praze: Karolinum, 2000, s. 68.

⁵⁵ SEIDL, J. et al. *Od žaláře k oltáři: emancipace homosexuality v českých zemích od roku 1867 do současnosti*. 1. vyd. Brno: Host, s. 22.

veškeré naděje, homosexualita zbavena všeobecné trestnosti, sankce však byla alespoň snížena. Zákon 86/1950 Sb. nahradil o šest let později další trestní zákon č. 63/1956 Sb. Homosexualita však byla odtrestněna teprve přijetím zákona 140/1961 Sb. V roce 1990 byla stanovena shodná věková hranice pro homosexuální i heterosexuální aktivitu.

V současnosti ošetřuje problematiku sexuálních menšin z hlediska právní úpravy několik zákonů. Lze je rozdělit do jednotlivých oblastí, které upravují:

- Diskriminace na základě sexuální orientace

Výchozím pramenem je zákon č. 2/1993 Sb., Listina základních práv a svobod⁵⁶, která zakotvuje zásadu rovnosti v přístupu k řadě práv i zákaz diskriminace. Jedním z nejdůležitějších v této oblasti je zákon č. 198/2009 Sb. – o rovném zacházení a o právních prostředcích ochrany před diskriminací a o změně některých zákonů (antidiskriminační zákon).⁵⁷ Tento zákon vychází z předpisů Evropských společenství, Listiny základních práv a svobod a mezinárodních smluv a je vymezením práva všech fyzických osob na rovnost zacházení a zákaz diskriminace v taxativně vyjmenovaných oblastech, jimiž jsou právo na zaměstnání a přístup k zaměstnání, přístup k povolání, podnikání či jiné samostatné výdělečné činnosti, právo na členství v odborových organizacích a radách zaměstnanců, přístupu ke zdravotní péči, sociálnímu zabezpečení, zboží a službám aj. Dále vymezuje pojmy přímé a nepřímé diskriminace, obtěžování, uvádí přípustné formy rozdílného zacházení, zásada rovného zacházení pro muže a ženy v systémech sociálního zabezpečení zaměstnanců. Dále upravuje prostředky právní ochrany před diskriminací. Zákon č. 262/2006 Sb., zákoník práce⁵⁸, upravuje právní vztahy, které vznikají při výkonu závislé práce mezi zaměstnanci a zaměstnavateli. Mimo jiné je v něm zakotvena povinnost rovného zacházení se všemi zaměstnanci a zákaz diskriminace, kdy při vymezení pojmů odkazuje na antidiskriminační zákon. Diskriminace je výslovně zakázána také v dalších zákonech ošetřujících pracovně-právní vztahy, např. zákon o vojácích z povolání, zákon o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů, služební zákon a také ve školském zákoně, kde však sexuální orientace není přímo zmíněna. Zákon č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti⁵⁹, upravuje zabezpečování státní politiky

---

⁵⁶ Blíže viz. Zákon č. 2/1993 Sb., Listina základních práv a svobod

⁵⁷ Blíže viz. Zákon č. 198/2009 Sb. – Zákon o rovném zacházení a o právních prostředcích ochrany před diskriminací a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů (antidiskriminační zákon)

⁵⁸ Blíže viz. Zákon č. 262/2006 Sb., Zákoník práce, ve znění pozdějších předpisů

⁵⁹ Blíže viz. Zákon č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti, ve znění pozdějších předpisů

zaměstnanosti. Rovněž obsahuje ustanovení příkazující rovné zacházení a zákaz diskriminace při uplatňování práva na zaměstnání, zakazuje subjektům činit nabídky diskriminačního charakteru. Při vymezení pojmu diskriminace odkazuje na antidiskriminační zákon. Dále diskriminaci na základě pohlaví řeší i občanský soudní řád, soudní řád správní i zákon o přestupcích. Trestní zákoník ve výčtu skupin jmenovitě sexuální orientace neuvádí, lze je však zařadit pod kategorie jiné skupiny osob. U vraždy a ostatních trestních činů, které jsou motivovány sexuální orientací, však nelze použít zvýšenou trestní sazbu, jelikož zákon na rozdíl od motivů rasy, etnika, národnosti, politického přesvědčení, vyznání nebo skutečného či domnělého ateismu tuto možnost neudává.⁶⁰

- Úprava soužití osob stejného pohlaví

V případě, že zákonodárce hodlá homosexuálním svazkům přiznat jen některá práva, která jinak pramení z institutu manželství, je použito registrované partnerství, jako jeho analogie.⁶¹ Po trnité cestě byl u nás přijat v roce 2006 zákon 115/2006 Sb., o registrovaném partnerství a o změně některých souvisejících zákonů⁶², který umožňuje homosexuálním párům jejich svazky formalizovat. Zákon vymezuje pojem registrovaného partnerství, podmínky jeho vzniku a zániku, neexistující a neplatné partnerství a vzájemná práva a povinnosti partnerů. Oproti manželství, které upravuje zákon 89/2012 Sb., občanský zákoník⁶³, jsou však některá práva značně omezena. Jedná se hned o několik oblastí, především jde o možnost osvojení dítěte, pro niž je trvalý registrovaný partnerství překážkou. V současnosti se vedou rozsáhlé diskuze o tom, zda je tento zákon diskriminační či protiústavní. Dalším omezením oproti manželství je to, že uzavřením registrovaného partnerství nevzniká společné jmění manželů, majetek nabytý po uzavření partnerství zůstává ve výlučném vlastnictví nabyvatele, případně je možné si sjednat spoluvlastnictví, které opět ošetřuje občanský zákoník. Nevzniká také právo na společný nájem bytu, jak je tomu u manželství. V případě smrti pozůstalému nevzniká nárok na pozůstalostní důchod.

---

⁶⁰ Blíže viz. Zákon č. 40/2009 Sb., Trestní zákoník

⁶¹ Srov. BOBEK, M., BOUČKOVÁ, P., KÜHN Z. (eds.). *Rovnost a diskriminace*. Vyd. 1. Praha: C. H. Beck, 2007. s. 268.

⁶² Blíže viz. Zákon č. 115/2006 Sb., o registrovaném partnerství a o změně některých souvisejících zákonů

⁶³ Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník

- Změna pohlaví u transsexuálních osob

Možnost změny pohlaví je upravena v občanském zákoníku, který říká, že: „*Změna pohlaví člověka nastává chirurgickým zákrokem při současném znemožnění reprodukční funkce a přeměně pohlavních orgánů. Má se za to, že dnem změny pohlaví je den uvedený v potvrzení vydaném poskytovatelem zdravotních služeb.*“⁶⁴

I v tomto případě se lze dohadovat o diskriminaci, protiústavnosti a rozporu s LZPS. Dalšími právními normami upravující transsexualitu jsou: zákon 373/2011 Sb., o specifických zdravotních službách a zákon č. 301/2000 Sb., o matrikách, jménu a příjmení a o změně některých souvisejících zákonů

Ve světovém měřítku se zákony vztahující se k homosexualitě značně liší dle oblastí, od těch nejliberálnějších, umožňujících sňatek, až po ty, které trestají homosexuální styk smrtí. K postupné dekriminální homosexualitě začalo v Evropě docházet po druhé světové válce. V příloze P II. je uvedena mapa světa s přehledem států dle právního postavení homosexuality.

Uzavřít stejnopohlavní sňatek je možné například v Portugalsku, ve více než třech desítkách amerických států, některých jurisdikcí v Mexiku, Jihoafrické republice, od roku 2013 také v Anglii a Walesu, atd. Homosexuální sňatek i adopci dětí umožňuje např. Nizozemsko, Belgie, Norsko, Švédsko, Španělsko, Francie, Uruguay i Kanada, Argentina, Island.

Registrované partnerství je možno uzavřít například v Ekvádoru, Kolumbii, některých státech USA, Grónsku, Finsku, Německu, Rakousku, Slovinsku, Švýcarsku, Maďarsku i Chorvatsku. Nutno však podotknout, že právní úprava jednotlivých států tohoto institutu se značně liší.

Naopak Slovensko, Polsko, Itálie, Řecko a Bulharsko uzavřít registrované manželství nepovolují. V Rusku byl v roce 2013 schválen Vladimírem Putinem zákon zakazující propagaci homosexuality u dětí.

Mezi státy s nejtvrďšími sankcemi patří zpravidla muslimské státy, tvrdé postihy můžeme ale najít i jinde. Trest smrti za homosexuální styk může být uložen například v Mauretánii, Súdánu, Íránu. V Jemenu hrozí ženatým mužům ukamenování, svobodným mužům bičování nebo vězení. Smrt ukamenováním hrozí též v Bruneji. V Iráku není homosexuální

---

⁶⁴ Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, v platném znění, §29

styk zmíněn v trestním zákoně, ale na základě muslimského práva šaría. Ve spoustě dalších států je homosexualita nelegální. V loňském roce byl v Ugandě podepsán zákon, který za homosexualitu umožňuje ukládat tresty od 14 let až po doživotí. V Indii hrozí za dobrovolný homosexuální styk až 10 let vězení, jelikož homosexualita tu byla v roce 2013 opět rekriminalizována.

3.5 Homosexualita a náboženství

Nerovný boj mezi sexuálními menšinami a náboženstvím panuje již celá staletí. Vlivem tlaku vyvíjeného společnostmi na církve se některé tradiční postoje pomalu zmírňují, což ale neplatí bez výjimky. Situace, kdy člověk musí volit mezi vírou a orientací, je jistě nesmírně těžká a nezáviděníhodná, zvláště pro jedince vychovávané v hluboce věřících rodinách. Úkolem této kapitoly je přiblížit postoj některých církví k homosexuální orientaci.

- Křesťanství

Křesťanskou víru vyznává cca 33% světového obyvatelstva, je v současnosti nejrozšířenějším náboženstvím světa. Do křesťanství se řadí různé církve, např. římskokatolická, luteránská, atd.⁶⁵ Jejich postoje k homosexualitě se značně liší. V Bibli je tématu homosexuality věnováno několik pasáží, záleží ovšem na interpretaci a překladu. Jak již bylo pojednáno v kapitole o historii, sodomie byla v minulosti církví tvrdě perzekuována, v současnosti již mnoho z nich přestává považovat homosexualitu za amorální. Podle římskokatolického církevního zákoníku se již homosexualita od roku 1983 neuvádí jako trestný čin. V některých církvích bude v budoucnu možné jmenovat do úřadu i homosexuálně orientované osoby.⁶⁶ Průkopníkem v tomto trendu je Episkopální církev, která vysvětila biskupa, který se hlásí k homosexualitě. Schválila také ceremoniál posvěcení svazku osob stejného pohlaví.⁶⁷ Oproti tomu katolická církev, navzdory snahám papeže Františka o zařazení homosexuálů do církve, uveřejnila v závěrečné zprávě z biskupské synody, která se konala ve Vatikánu v říjnu 2014, na téma „*Pastorační výzvy rodin v kontextu evangelizace*“ svůj postoj k homosexuálním svazkům. Církev nabádá

---

⁶⁵ BELLINGER, G. J. *Sexualita v náboženstvích světa*. Vyd. 1. Překlad Karel Urianek. Praha: Academia, 1998, s. 265

⁶⁶ BELLINGER, G. J. *Sexualita v náboženstvích světa*. Vyd. 1. Překlad Karel Urianek. Praha: Academia, 1998, s. 286-287

⁶⁷ Episkopální církev v USA zavádí pseudosvatby gayů. In: *Týden.cz* [online]. 2012 [cit. 2015-02-03]. Dostupné z: http://www.tyden.cz/rubriky/zahranici/amerika/episkopalni-cirkev-v-usa-zavadi-pseudosvatby-gayu_239915.html#.VNETf8muppk

k ohleduplnosti, respektu a vyvarování se diskriminace vůči homosexuálním menšinám, ovšem nelze hledat jakoukoliv podobnost mezi homosexuálními svazky a manželstvím.⁶⁸ Tento postoj odpovídá i české legislativě, která registrované partnerství vůči institutu manželství v některých ohledech rovněž znevýhodňuje.

- Judaismus

Židé tvoří cca 0,3% světového obyvatelstva. V pramenech tohoto náboženství lze také najít několik zmínek o homosexualitě. Kniha Leviticus zakazuje homosexuální styk, jelikož je ohavný, o několik kapitol dále jej popisuje jako čin zasluhující smrt. Jedna z interpretací přisuzuje zničení Sodomy homosexuálním praktikám, o kterých blíže pojednává příběh o Lotovi. Příběh s podobnou tematikou lze nalézt i v knize Soudců. Podobně jako v některých křesťanských církvích se začínají vést diskuze o možnosti jmenování homosexuálů do synagogálního úřadu či uzavírání církevních sňatků homosexuálů. Židovští homosexuálové mají v New Yorku dokonce vlastní synagogu.⁶⁹

S určitou dávkou fantazie lze u těchto dvou náboženství pozorovat jisté pozvolné uvolňování tradičních zásad a norem vycházejících z jejich historických pramenů.

- Islám

Toto náboženství se dělí se na dva velké směry – sunnitu a ší'itu , je druhým nejpočetnějším náboženstvím světa. Ačkoliv Korán označuje homosexualitu za hanebnou, toto téma je zmiňováno pouze v súrách o Lotovi a Sodomě a v jedné další súře je pouhá narážka.⁷⁰ Někteří muslimové tvrdí, že homosexualita není vrozená, ale naučená v průběhu života, v každém případě se jedná o těžký hřích.⁷¹ Jedním z důvodů, proč muslimové neuznávají homosexualitu, je také to, že manželství a rodina v Islámu jsou vysoce ceněny, a homosexualita tak tento kulturní vzorec narušuje.⁷² Islámské právo jako takové obecně neuznává anální styk, je-li navíc provozován mezi dvěma muži, stává se předmětem

---

⁶⁸ Závěrečná zpráva biskupské synody o rodině. In: *Tiskové středisko České biskupské konference* [online]. 2014. vyd. [cit. 2015-02-03]. Dostupné z: <http://tisk.cirkev.cz/res/data/189/021224.pdf?seek=2>

⁶⁹ BELLINGER, G. J. *Sexualita v náboženstvích světa*. Vyd. 1. Překlad Karel Urianek. Praha: Academia, 1998, s. 231, 247.

⁷⁰ BELLINGER, G. J. *Sexualita v náboženstvích světa*. Vyd. 1. Překlad Karel Urianek. Praha: Academia, 1998, s. 307, 326.

⁷¹ Islam and Homosexuality. In: *Mission Islam* [online]. 2014 [cit. 2015-02-05]. Dostupné z: <http://missionislam.com/knowledge/homosexuality.htm>

⁷² BRASWELL, G. W. *What You Need to Know about Islam and Muslims*. Nashville: B&H Publishing Group, 2000 in LEBROVÁ, Zuzana. *Homosexualita a islám* [online]. Plzeň, 2012 [cit. 2015-02-25]. Dostupné z: <https://otik.uk.zcu.cz/bitstream/handle/11025/3750/BAKALARKA.pdf?sequence=1>. Bakalářská práce. Západočeská univerzita v Plzni. Vedoucí práce Mgr. Petra Písařová.

tvrdých sankcí, mezi něž může patřit i smrt.⁷³ Být gayem v muslimské komunitě znamená žít v neustálém strachu před tvrdými postihy.

- Hinduismus

S počtem 800 miliónů věřících je hinduismus třetí nejpočetnější světové náboženství.⁷⁴ Na téma homosexuality nemají jednotný pohled, protože homosexualita není v textech hinduismu blíže zmiňována. Má své příznivce i odpůrce, lze však obecně říci, že hinduisté přistupují k homosexuálům mnohem laskavěji, než ostatní světová náboženství.⁷⁵

- Buddhismus

Buddhismus vyznává cca 309 miliónů věřících. Lze ho rozdělit do tří hlavních směrů – hínajána, mahájána a vadžrajána, které se liší názory na způsob dosažení nirvány.⁷⁶ Mužskou homosexualitu zavrhuje všechny tyto směry, ačkoliv duchovní vůdce Dalajláma zaujímá v této otázce spíše liberální postoj.⁷⁷

- Hnutí New Age

Nové hnutí, jež je známé od 70. let 20. století. Snaží se o sjednocování a syntézu protikladů, vytváření harmonie mezi různými oblastmi života. Lidskou sexualitu chápe jako harmonizující sílu, bez ohledu na to, zda je heterosexuální či homosexuální, čímž se dostává do protikladu tradičního postoje náboženství, jejichž postoj k sexualitě je spíše negativní.⁷⁸

---

⁷³ JENÍKOVÁ, J. *Homosexualita v arabské literatuře: od Koránu k dnešku*. Opus arabicum [online]. 2009 [cit. 2015-02-05]. Dostupné z: http://www.opusarabicum.org/index.php?option=com_content&view=article&id=244:homosexualita-v-arabske-literatue-od-koranu-k-dneku&catid=33:opus-arabicum--obasnik-2010&Itemid=10

⁷⁴ BELLINGER, G. J. *Sexualita v náboženstvích světa*. Vyd. 1. Překlad Karel Urianek. Praha: Academia, 1998, s. 133.

⁷⁵ *Pražský studentský summit/XVII/OSN/HRC/II.: Ochrana práv leseb, gayů, bisexuálů a transsexuálů* [online]. Praha: Asociace pro mezinárodní otázky pro potřeby XVII. ročníku Pražského studentského summitu, 2011 [cit. 2015-02-05]. Dostupné z: http://webcache.googleusercontent.com/search?q=cache:HaSvHyikQN4J:www.studentsummit.cz/data/1320444212984HRC_OPLGBAT_XVII.-rocnik.pdf+&cd=10&hl=cs&ct=clnk&gl=cz

⁷⁶ BELLINGER, G. J. *Sexualita v náboženstvích světa*. Vyd. 1. Překlad Karel Urianek. Praha: Academia, 1998, s. 166.

⁷⁷ Dalajláma: je ok být gay. In: *Queermag.cz* [online]. 2014 [cit. 2015-02-05]. Dostupné z: <http://www.queermag.cz/2014/03/12/dalajlama-je-ok-byt-gay/>

⁷⁸ BELLINGER, G. J. *Sexualita v náboženstvích světa*. Vyd. 1. Překlad Karel Urianek. Praha: Academia, 1998, s. 345-347.

4 COMING OUT

Ačkoliv homosexualita již dávno není v naší zemi trestnou a pohled společnosti na LGBT menšiny se postupně zlepšuje, zjištění odlišné sexuální orientace není patrně radostnou záležitostí pro nikoho z dotčených, zařazuje jedince do menšinového statusu. V každém případě se jedná o silně individuální proces, kterým více či méně musí projít každá LGBT osoba, a pro který není možné použít jakýkoliv univerzální postup. Někdy se jedná o velice bolestivou část života, jindy coming out probíhá bez jakýchkoliv větších problémů. Zpravidla je průběh tohoto procesu silně ovlivněn okolím jedince, tím, jak jsou ochotni jej akceptovat a podpořit zejména nejbližší osoby a také dle toho, do jaké míry je vyzrálá osobnost LGBT jedince. Největší problémy s přijetím své sexuální orientace mají osoby žijící v silně restriktivních společnostech s vysokou mírou homofobie. Mnozí jedinci nastalou situaci řeší stěhováním do velkoměsta, které poskytuje jim větší anonymitu i možnosti styku s LGBT komunitou.

4.1 Proces a fáze

Pojem coming out pochází z anglického výrazu „come out“ = vyjít najevo.

Jedna z mnoha definic coming out říká, že se jedná o „*vnitropsychický konflikt mezi internalizovanou homofobií, která zahrnuje zvnitřnění a ztotožnění se se sociálně negativními postoji k homosexuální orientaci, a zároveň nově rozpoznaným nebo alespoň podstatně uvědomovaným vlastním erotickým zaměřením.*“⁷⁹

Někteří odborníci tvrdí, že se jedná o nikdy neukončený, stále se opakující proces. Existuje celá řada modelů zachycujících jednotlivé fáze coming out. Níže uvádím dva nejčastěji citované:

Colemanův model:

Tento model obsahuje 5 fází, které na sebe nutně nemusí navazovat, mohou se vzájemně prolínat:

- a) Precoming out – jedinec zjišťuje odlišnost od ostatních, ale prozatím ji neumí vyjádřit, neví přesně proč.

---

⁷⁹ STEHLÍKOVÁ, D., PROCHÁZKA I., HROMADA, J. *Homosexualita, společnost a AIDS v ČR*. Praha: Orbis, 1995, s. 17

- b) Coming out – člověk již ví, že jeho odlišnost pramení v rozdílné sexuální orientaci, zjišťuje rozdílnost od svého implicitního očekávání. Proto zpočátku svou orientaci odmítá, její existenci si nepřipouští.
- c) Fáze explorace – jedinec začíná více experimentovat se svou novou identitou, prohlubuje vzájemné interakce s homosexuální identitou.
- d) Fáze partnerství – touha po stabilnějším vztahu, méně experimentování, snaha o kombinaci emocionální a erotické přitažlivosti.
- e) Fáze intergace – osobnost je již integrovaná, dochází k vyzrávání vztahů, nalezení hodnotového systému.^{80;81;82}

Model Cassové:

- a) 1. fáze – zmatení identity
Jedinec cítí, že se něčím odlišuje od svých vrstevníků, má pocit odcizení. Prožívá rozsáhlý vnitřní zmatek těchto pocitů oproti implicitnímu očekávání, který ovšem s nikým nesdílí. Často si klade otázku: „Kdo jsem?“
- b) 2. fáze – porovnávání identity
Tato fáze je etapou racionalizace a smlouvání. Člověk si snaží namlouvat, že tyto pocity cítí jen dočasně. Často mívá pocit, že je jediný na světě.
- c) 3. fáze – tolerance identity
Jedinec si připouští, že je asi gay nebo lesba, navazuje kontakt s jinými homosexuály. Má neheterosexuální pocity, ale zatím svou situaci nepřijímá, spíše jen toleruje.
- d) 4. fáze – přijetí vlastní identity
Zvyšuje kontakt s homosexuální komunitou, tvoří si nová přátelství. Začíná sám sebe přijímat, vnímá se více pozitivně. Začíná cítit pocit sounáležitosti.
- e) 5. fáze – Hrdost na vlastní identitu
„To jsou moji lidé“. Zvyšuje si povědomí mezi gay a non-gay světem. Cítí vztek na heterosexuální majoritu, odmítá jejich hodnoty a instituce. Zveřejňuje svou

---

⁸⁰ Srov. STEHLÍKOVÁ, D., PROCHÁZKA I., HROMADA, J. *Homosexualita, společnost a AIDS v ČR*. Praha: Orbis, 1995, s. 17.

⁸¹ JANOŠOVÁ, P. *Homosexualita v názorech současné společnosti*. Vyd. 1. V Praze: Karolinum, 2000, s. 20-21.

⁸² Coming Out Resources. *Inside out youth services* [online]. 2014 [cit. 2015-02-14]. Dostupné z: <https://www.insideoutys.org/programs/resources/coming-resource/>

homosexuální identitu před více lidmi, snaží se více ponořit do gay či lesbické subkultury.

f) 6. fáze – Syntéza identity

Vztek směřovaný k heterosexuálům pomalu slábne, uvědomuje si, že někteří heterosexuálové mohou být přátelé či spojenci. Gay/lesbická identita se stala nedílnou součástí jeho osobnosti.⁸³

4.2 Vnitřní coming out

Jedná se o proces uvědomování si vlastní sexuální orientace. Toto období může být různě dlouhé, značně komplikované a nejisté. K prvotnímu uvědomování dochází vlivem emočních prožitků i různých sexuálních fantazií. Nejčastěji se jedná o období puberty, jsou však případy, kdy si náklonnost ke stejnému pohlaví lidé uvědomují již v raném dětství nebo naopak až ve zralém věku. Zpočátku může docházet k mylné interpretaci citů - erotické city k chlapcům mohou být považovány za projev přátelství a kamarádské vztahy k děvčatům lze zaměňovat s láskou.⁸⁴

Právě období dospívání se vyznačuje hledáním a vytvářením vlastní identity. Dospívající se postupně emancipuje od vlastní rodiny a snaží se tyto vztahy nahrazovat identifikací s vrstevníky. Emancipace od rodiny přináší s sebou nejistotu, sebepojetí se vyznačuje nejasností a proměnlivostí. Mladý člověk se snaží dobře poznat své možnosti a meze, důležitou součástí je přijetí vlastní jedinečnosti včetně drobných nedostatků či omezení, což pro citlivé jedince může znamenat důvod k trápení. Součástí vlastní identity je i dosažení identity sexuální.^{85 ; 86} Osobnost dospívajícího je v tomto období značně rozjitřená, zvláště, musí-li se vyrovnávat ještě s nějakým druhem odlišnosti, stává se snadno zranitelnou. Zpravidla z toho důvodu se v pubertě většinou dospívající snaží „splynout s davem, ničím se nelišit“. Právě i z toho důvodu bývají první sexuální kontakty zpravidla heterosexuálního charakteru. Asi polovina homosexuálních mužů a dvě třetiny homosexuálních žen mělo heterosexuální pohlavní styk.⁸⁷ Jakmile pochopí homosexuál

---

⁸³ Coming Out Resources. *Inside out youth services* [online]. 2014 [cit. 2015-02-14]. Dostupné z: <https://www.insideoutys.org/programs/resources/coming-resource/>

⁸⁴ BRZEK, A.; PONDĚLÍČKOVÁ-MAŠLOVÁ, J. *Třetí pohlaví?*. Vyd. 1. Praha: Scientia Medica, 1992, s. 42-43.

⁸⁵ Srov. VÁGNEROVÁ, M. *Základy psychologie*. Vyd. 1. V Praze: Karolinum, 2004, s. 262-263.

⁸⁶ LANGMEIER, J., KREJČÍŘOVÁ, D. *Vývojová psychologie*. 3. přeprac. a dopl. vyd. Praha: Grada, 1998, s. 138-159.

⁸⁷ ZVĚŘINA, J. *Lékařská sexuologie*. 2. vyd. Praha: Sexuologický ústav 1. Lékařské fakulty UK, 1994, s. 96.

důvod své odlišnosti od ostatních, uvědomí si většinou i negativní chápání tohoto fenoménu společností. Začlení-li tuto negaci do svého sebeobrazu, výrazně tak naruší své sebehodnocení a homofobii si internalizuje. Tento iracionální strach pak výrazně ztěžuje proces vnitřního přijetí vlastní sexuální identity⁸⁸. Dle Vágnerové je stálá osobní identita důležitým faktorem napomáhajícím jisté orientaci v sobě samém a je významným stabilizačním a integračním činitelem veškeré psychické aktivity. Ovlivňuje jak poznávací, tak i hodnotící aktivitu jedince, dává mu pocit jistoty a bezpečí. Tlak na změnu vlastní identity je pro daného jedince většinou zátěžovou situací.⁸⁹ Současně se u jedince mohou vyskytnout i skryté formy internalizované homofobie s různými formami projevů, od rezignace na studium a budoucí kariéru, přes negativní důsledky neuváženého coming out, až po poruchy sebehodnocení spojené s nadměrnou kritičností a nerealistickým očekáváním od druhých.⁹⁰ Günther uvádí, že 59% mužů rozpoznalo svou homosexuální orientaci ve věkovém rozmezí 12 – 16 let, 15% od 16 do 18 let, 12% od 18 do 24 let, 11% do 12 let a pouhé 3% nad 24 let věku.⁹¹

4.3 Vnější coming out

V této fázi oznamuje jedinec svou odlišnou sexuální orientaci svému okolí. Bývá doprovázen silnými emocemi, především strachem z odmítnutí a negativních reakcí. Odmítnutí ze strany vrstevníků či rodiny v tomto citlivém období může na jedinci zanechat nesmazatelné následky. Coming out napomáhá k posílení pocitu vlastní sebeúcty, zvyšuje i sebehodnocení, které je důležité pro vytyčování budoucích cílů a představ vlastních možností.⁹² Naopak LGBT osoby, které se rozhodly udržet svoji sexuální orientaci v tajnosti před okolím, jsou nuceny žít v neustálém strachu z prozrazení, musí vést dvojitý život. Neustále kontrolují vlastní chování, oblékání i image, což nakonec může vést k hyperostráživosti.

- První coming out

Savin-Williams uvádí, že podle uskutečněných výzkumů je zpravidla prvním příjemcem vnějšího coming out kamarád. Pouze méně než 10% z dotazovaných respondentů uvedlo,

---

⁸⁸ KŘÍŽKOVÁ, Dagmar. Nepřijatá homosexualita. *Psychologie dnes*. 1999, č. 1, s. 12-13.

⁸⁹ VÁGNEROVÁ, M. *Základy psychologie*. Vyd. 1. V Praze: Karolinum, 2004, s. 258-259.

⁹⁰ KŘÍŽKOVÁ, Dagmar. Nepřijatá homosexualita. *Psychologie dnes*. 1999, č. 1, s. 12-13.

⁹¹ PROCHÁZKA, I. *Coming out: průvodce obdobím nejistoty, kdy kluci a holky hledají sami sebe*. Praha: Gay iniciativa v ČR, 2002, s. 6.

⁹² VÁGNEROVÁ, M. *Základy psychologie*. Vyd. 1. V Praze: Karolinum, 2004, s. 256.

že tuto informaci sdělili nejprve rodičům.⁹³ Homosexualita je lépe přijímána dívkami a ženami, naopak větší předsudky mívají starší a méně vzdělaní lidé.⁹⁴

- Coming out ve vztahu k rodině

Obavy z reakce rodičů bývají snad nejvíce stresujícím prvkem na celém procesu coming out. Rodina je místo, které nás spojuje s minulostí, od kterého očekáváme podporu, přijetí a milující prostředí. Podpora rodiny je pro jedince velmi důležitým prvkem. „*Dítě má právo mít v rodičích oporu, ať se stane cokoli a ať je jakékoli.*“⁹⁵

V případě, že rodiče sexuální orientaci svého dítěte neakceptují, vytváří na něj velký tlak, a nutí ho tak svou přirozenost skrývat za heterosexuální vztah. Své sexuální napětí pak uvolňuje nahodilými sexuálními partnery, což nakonec vede k citovému otupění a neschopností navázat citový vztah. Vše je pak provázeno neustálým pocitem viny.⁹⁶ Překvapivě u většiny výzkumů coming out ve vztahu k rodičům nebyl dotazován věk. Jednotliví autoři se uváděnými údaji o průměrném věku a době od prvního coming out liší. Rozmezí průměrného věku bylo uvedeno mezi 16 – 24 roky, rozmezí časového odstupu mezi prvním coming out a oznámení rodičům bylo od 3 měsíců do 1 roku. V převážné většině případů se vždy svěřili matce⁹⁷. Rodiče většinou toto přiznání zastihne nepřipravené, jejich reakce se značně různí. V počátku je většinou doprovází šok a pocit viny. Zpravidla si kladou otázku, co udělali špatně, myslí si, že nebyli dost dobří, nedávali na děti dobrý pozor, že jim nedávali dobrý vzor atd. Většina rodičů se též musí smířit s koncem vidiny svých implicitních očekávání, mezi něž patří například svatba a vlastní vnoučata. Navíc jsou vrženi do světa subkultury, které mnohdy moc nerozumí. Někdy je pro ně velice těžké srovnat se s možnými reakcemi okolí, lze říci, že sami prožívají období coming out.

---

⁹³ SAVIN-WILLIAMS, Ritch C. The Disclosure to Families of Same-Sex Attractions by Lesbian, Gay, and Bisexual Youths. *Journal of Research on Adolescence*. 1998, 8(1), s. 54-55.

⁹⁴ PROCHÁZKA, I. *Coming out: průvodce obdobím nejistoty, kdy kluci a holky hledají sami sebe*. Praha: Gay iniciativa v ČR, 2002, s. 13

⁹⁵ BRZEK, A.; PONĎĚLÍČKOVÁ-MAŠLOVÁ, J. *Třetí pohlaví?*. Vyd. 1. Praha: Scientia Medica, 1992, s. 70

⁹⁶ BRZEK, A.; PONĎĚLÍČKOVÁ-MAŠLOVÁ, J. *Třetí pohlaví?*. Vyd. 1. Praha: Scientia Medica, 1992, s. 71; HARRISON, T. W. Adolescent Homosexuality and Concerns Regarding Disclosure. *Journal of School Health*. 2003, Vol. 73, No. 3., s. 108.

⁹⁷ SAVIN-WILLIAMS, Ritch C. The Disclosure to Families of Same-Sex Attractions by Lesbian, Gay, and Bisexual Youths. *Journal of Research on Adolescence*. 1998, 8(1), s. 54-55.

4.4 Problémy a úskalí spojená s coming out

Proces coming out, až už se jedná o jeho vnější nebo vnitřní formu, může být ovlivněn celou řadou problémů, které mohou jeho průběh značně komplikovat.

Brzek a Pondělíčková-Mašlová uvádí některé z nejčastěji zmiňovaných stížností homosexuálních pacientů:

- Lidé v okolí se začali poté, co jim byla zveřejněna sexuální orientace, chovat jinak, někteří se dokonce začali stranit.
- Nárůst konfliktů, které jsou pro jedince stresující
- Trpí nechápavostí okolí – je zraňován vtipy a narážkami, osoby stejného pohlaví se začaly z obavy vyhýbat i běžným, konvečním dotekům.⁹⁸

Problém s nedostatkem informací, omezenou komunikací a navazováním nových vztahů, ať již přátelských či intimních již převážně řeší internet, který především sexuálním menšinám otevírá nové možnosti.

- Homofobie

Pojem homofobie poprvé použil psycholog G. Weinberg a označoval iracionální strach z homosexuálů a homosexuality. Křížková uvádí jako důvody vzniku homofobie neopodstatněnou asociaci s pedofilií, fundamentalisticky smýšlející církve a sekty a především obavu z šíření viru HIV, jež bylo v minulých letech spojováno především s homosexualitou, ačkoliv v posledních letech se zvyšuje počet nakažených především ze styků heterosexuálních.⁹⁹ Míra homofobie ve společnosti je současně i měřítkem politického radikalismu. Liberální společnosti obsahují mnohem méně homofobních postojů. Zatím se však homofobii nepodařilo zcela vymýt ani v těch nejliberálnějších společnostech.¹⁰⁰

Homofobie je velmi citlivým a aktuálním tématem také v žákovských kolektivech. Děti se s homofobními předsudky sice nerodí, avšak velice snadno si je osvojují z okolního prostředí. Jedinec vzbuzující podezření jiné sexuální orientace nebo vzhledu neodpovídajícímu typickým genderovým stereotypům se tak snadno může stát terčem

---

⁹⁸ BRZEK, A.; PONDĚLÍČKOVÁ-MAŠLOVÁ, J. *Třetí pohlaví?*. Vyd. 1. Praha: Scientia Medica, 1992, s. 72

⁹⁹ KŘÍŽKOVÁ, Dagmar. Nepřijatá homosexualita. *Psychologie dnes*. 1999, č. 1, s. 12-13.

¹⁰⁰ ZVĚŘINA, J. *Lékařská sexuologie*. 2. vyd. Praha: Sexuologický ústav 1. Lékařské fakulty UK, 1994, s. 97.

posměchu, homofobního obtěžování či šikany, která může nabývat různých podob. Toto jednání se negativním způsobem podepisuje nejen na psychice obtěžovaného, ale i na celé skupině, v níž se pak jednotliví studenti přestávají cítit bezpečně.¹⁰¹

- Diskriminace z důvodu sexuální orientace

Jedná se o další z problémů úzce souvisejících s procesem coming out. O legislativě upravující diskriminaci v různých oblastech již bylo pojednáno v předcházející kapitole. V každém případě se lze domnívat, že diskriminace je jedním z častých důvodů utajování sexuální orientace před okolím. Pro případ této práce zahrnuji pod pojem diskriminace také veškeré formy šikany (mobbing, bossing, bullying). Problematice diskriminace sexuálních menšin se blíže věnuje psycholožka Olga Pechová. Na základě jejího výzkumu provedeného v roce 2009 bylo zjištěno, že více než 50% z dotazovaných se někdy setkalo s nějakou formou diskriminace, 11% respondentů bylo někdy fyzicky napadeno z důvodu sexuální orientace, 9% dotazovaných se setkalo s některou z forem diskriminace v zaměstnání, 4% respondentů v oblasti zdravotnictví.¹⁰²

- Problémy s přijetím orientace

Egodystonní sexuální orientace je porucha uvedená i v Mezinárodní klasifikaci nemocí WHO. Jedná se o touhu po dosažení či zvýšení heterosexuální vzrušivosti k navazování a udržování heterosexuálních vztahů, ovšem přetrvávající zjevná homosexuální vzrušivost působí trvalé a nechtěné zdroje potíží. K predisponujícím faktorům této poruchy patří negativní sociální postoje k homosexualitě a silná touha po dětech a heterosexuálním rodinném životě.¹⁰³

4.5 Důsledky coming out

LGBT osoby tvoří v naší společnosti menšinu, což je staví do znevýhodněné pozice. Menšinová sexuální orientace je pro svého nositele celoživotní zátěží, kterou musí nést. Jelikož se jedná o nezměnitelný fakt, je nutné najít způsob, jak se s daným břemenem vyrovnat. Buď je možné svou orientaci popírat (únik do manželství, příležitostné

---

¹⁰¹ SMETÁČKOVÁ, I., BRAUN R. *Homofobie v žákovských kolektivech*. Praha: Úřad vlády České republiky, 2009, s. 39.

¹⁰² Zpráva o plnění doporučení CM/Rec (2010)5 Výboru ministrů členským státům ohledně boje proti diskriminaci na základě sexuální orientace a genderové identity Českou republikou. *Platforma pro rovnoprávnost, uznání a diverzitu, z. s. (PROUD)* [online]. Praha, 2013, s. 109 [cit. 2015-02-24]. Dostupné z: <http://www.proudem.cz/component/attachments/download/21.html>

¹⁰³ KRÍŽKOVÁ, Dagmar. Nepřijatá homosexualita. *Psychologie dnes*. 1999, č. 1, s. 12-13.

heterosexuální styky, atd.), nebo ji lze přijmout a vyrovnat se s ní i s důsledky, které s sebou přináší.¹⁰⁴

V případě potlačení homosexuálního způsobu života se může jedinec uchýlit do života v celibátu, což platí zejména u silně nábožensky založených jedinců, kteří si těžce volí mezi vlastní přirozeností a náboženským nařízením. Ne pokaždé je však toto rozhodnutí dobrou volbou, protože nedobrovolný celibát může být pro některé důvodem k opuštěnosti, vyhoštěnosti a nespokojenosti s vlastním životem.

Druhou možností popření je útěk do manželství. Homosexuální člověk se tak může dál bez problémů skrývat nejen před sebou samým, ale i před okolím, může mu napomoci v profesní kariéře, uspokojí jeho potřebu po vlastním dítěti a rodinném zázemí. Většina homosexuálních osob žije však bisexuálním životem. Dle uskutečněných výzkumů se většina těchto svazků dříve nebo později rozpadá.^{105;106;107;108}

O vyrovnání naopak svědčí zvolená varianta homosexuálního partnerství, ať již registrovaného či nikoliv. Tyto vztahy bývají zpravidla kratší, než vztahy heterosexuální, což ovšem neznamená, že jsou méně kvalitní.

Coming out může jedince dovést až k sociálnímu vyloučení, což se většinou spojuje nárůstem sociálních patologií, homosexuální prostituce, která pak zvyšuje riziko nakažení virem HIV, psychickými či somatickými problémy a možnými suicidiálními pokusy, které v některých fázích mohou být jen voláním o pomoc, v dalších případech bohužel mohou mít fatální následky. Není přesně známo, kolik dokonaných sebevražd souvisí s uvědoměním si své sexuální orientace, ať už homosexuální či transsexuální. T. W. Harrison uvádí i některé další problémy, které mohou provázet homosexuální adolescenty – zvýšená útekovost, problémy s příjmem potravy, pocity podřadnosti, hříšnosti, sebenávist, možnost ztráty zaměstnání, atd.¹⁰⁹

---

¹⁰⁴ Srov. BRZEK, A.; PONDĚLÍČKOVÁ-MAŠLOVÁ, J. *Třetí pohlaví?*. Vyd. 1. Praha: Scientia Medica, 1992, s. 51-53.

¹⁰⁵ Srov. JANOŠOVÁ, P. *Homosexualita v názorech současné společnosti*. Vyd. 1. V Praze: Karolinum, 2000, s. 52-60.

¹⁰⁶ STEHLÍKOVÁ, D., PROCHÁZKA I., HROMADA, J. *Homosexualita, společnost a AIDS v ČR*. Praha: Orbis, 1995, s. 17.

¹⁰⁷ BRZEK, A.; PONDĚLÍČKOVÁ-MAŠLOVÁ, J. *Třetí pohlaví?*. Vyd. 1. Praha: Scientia Medica, 1992, s. 54-57.

¹⁰⁸ PROCHÁZKA, I. *Coming out: průvodce obdobím nejistoty, kdy kluci a holky hledají sami sebe*. Praha: Gay iniciativa v ČR, 2002, s. 17.

¹⁰⁹ HARRISON, T. W. Adolescent Homosexuality and Concerns Regarding Disclosure. *Journal of School Health*. 2003, Vol. 73, No. 3., s. 107-112.

5 MOŽNOSTI SEXUÁLNÍ VÝCHOVY A SOCIÁLNÍ PEDAGOGIKY V OSVĚTĚ A PREVENCI

Charakteristika sexuální výchovy dle WHO:

„Podstatu a cíle sexuální výchovy tvoří vše, co přispívá k výchově celistvé osobnosti, schopné poznávat a chápat sociální, mravní, psychologické a fyziologické zvláštnosti jedinců podle pohlaví, a díky tomu zformulovat optimální mezilidské vztahy s lidmi svého i opačného pohlaví.“¹¹⁰

Zvěřina uvádí, že „osvícená sexuální výchova vždy počítá s tím, že určité procento lidí se orientuje homosexuálně a již děti na tuto skutečnost upozorní. Poučí je současně, že člověk může na svou sexuální atypičnost reagovat různým způsobem a že homosexuálně orientovaní lidé musí být společností přijímáni bez předsudků.“¹¹¹

Prvotní poznatky z oblasti sexuální výchovy by si mělo dítě odnést z rodiny. Právě rodina významně ovlivňuje další jedincův život, je to prostředí, ze kterého dítě přejímá vzory jednání, chování, utváří si základní hodnoty, normy a pravidla chování. Škola poté navazuje na tyto poznatky a dle možností je rozšiřuje a prohlubuje. Bohužel v praxi se může realita od výše uvedeného ideálního pojetí do značné míry lišit. Někteří rodiče se tématům sexu mohou záměrně vyhýbat. Tuto problematiku se svými dětmi buď nechťejí, či neumějí adekvátně řešit, stud, rozpaky či chybějící pedagogické kompetence znemožňují správné uchopení této oblasti. Právě v tomto případě by měla nastupovat škola s erudovanými pedagogy, kteří by měli být schopni sexuální výchovu patřičně obsáhnout. V současné době je výuka sexuální výchovy ve školách zahrnuta do široké škály předmětů jako Občanská výchova, Rodinná výchova, Výchova ke zdraví, Člověk a jeho svět, Biologie či Přírodopis. Přesný rozsah i obsah učiva však není přesně stanoven a je ponechán na uvážení školy, jež má v této oblasti jistou autonomii. V roce 2009 byla vydána příručka pro učitele Sexuální výchova – vybraná témata¹¹², na níž se podílela celá řada odborníků, která byla distribuována do škol společně s doporučením MŠMT k realizaci sexuální výchovy na základních školách. Cílem tohoto dokumentu dle MŠMT

---

¹¹⁰ Sexuální výchova: 18. celostátní kongres k sexuální výchově. *Výchova ke zdraví* [online]. 2010 [cit. 2015-02-26]. Dostupné z: <http://www.vychovakezdravi.cz/clanky/sexualni-vychova.html>

¹¹¹ ZVĚŘINA, J. *Lékařská sexuologie*. 2. vyd. Praha: Sexuologický ústav 1. Lékařské fakulty UK, 1994, s. 96.

¹¹² FIFKOVÁ, H. et al. *Sexuální výchova - vybraná témata*. Praha: MŠMT a VÚP v Praze, 2009. Dostupné z: www.msmt.cz/file/8304_1_1

bylo sjednocení přístupu k sexuální výchově, apelaci na komplexní pojetí dané oblasti a její zahrnutí do péče o zdraví člověka, které je díky společenským změnám v posledních letech negativně ovlivňováno¹¹³. V roce 2011 však bylo toto doporučení zrušeno a ponecháno čistě na jednotlivých školách, zda tuto příručku použijí, či nikoliv.

Díky působení médií a internetu se sexualita stala věcí snadno dostupnou a natolik veřejnou, že už dávno se nejedná o tabu a nejniternější prožitky každého z nás. Proto je nesmírně důležité naučit děti se v dané oblasti orientovat, poskytnout jim možnost přirozené selekce z velkého množství informací a podnětů, kterými jsou denně zavalovány. Z tohoto důvodu vidím v sexuální výchově vhodný prostředek k nezbytnému usměrnění tohoto tlaku, podpoře hodnotového systému a především zajištění bezpečnosti dětí. Domnívám se, že dobře směřovaná osvětová činnost společně s rodičovským vzorem může pomoci předcházet mimo jiné také vzniku homofobního jednání, které může přerůst až v šikanu. Děti snadno přejímají vzory jednání ze svého okolí, zvláště od rodičů a vrstevníků. Na jakoukoliv jinakost, obzvláště v oblasti sexuality, výrazně a často negativně reagují. Budou-li považovat i rozdíly v sexuální orientaci za běžnou a normální součást lidského života, nebudou na ně reagovat jako na něco divného, jiného, či odporného. Dostatečné množství informací může napomoci k tolerantnímu a akceptujícímu postoji k lidem se sexuální menšinovou orientací. Záleží však především na osobnosti a kvalitě pedagoga, na jeho přístupu a také na tom, jak dokáže své žáky zaujmout a jaké výchovně-vzdělávací metody zvolí. Pedagog, který má sám nějaké předsudky či problémy v dané oblasti, nemůže být nikdy kvalitním vyučujícím sexuální výchovy a jeho snaha bude jen „mlácením prázdné slámy“. Obecně lze tedy říci, že možnosti sexuální výchovy jsou především v prevenci vzniku sociálně patologických jevů. Stejně možnosti lze spatřovat i v uplatnění sociální pedagogiky. Prevence vzniku sociálně-patologických jevů je efektivnější, ekonomičtější a více odpovídá humanizačním tendencím.¹¹⁴ Mnozí odborníci v oboru sociální pedagogiky zdůrazňují potřebu profesionalizace prevence a zavedení sociálních pedagogů na školách a jejich úzkou spolupráci s ostatními participujícími subjekty.¹¹⁵ Úloha sociální pedagogiky nespočívá pouze v prevenci a účasti na tvorbě preventivních programů, ale i v intervenci při již vzniklých patologiích.

---

¹¹³ Doporučení MŠMT k realizaci sexuální výchovy v základních školách. *Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy* [online]. Praha, 2010 [cit. 2015-02-26]. Dostupné z: www.msmt.cz/file/8261_1_1/

¹¹⁴ LACA S. et al. *Sociální pedagogika v kontextu životních etap člověka I.* vyd. Brno: Institut mezioborových studií, 2014, s. 47.

¹¹⁵ Tamtéž, str. 53-55.

Zejména vidím možnosti v poradenství žákům i pedagogům, protektivním a interpersonální působení v rámci úpravy školského klimatu, vytváření prosociální hodnotové orientace a spolupráci s ostatními odbornými zaměstnanci, jimiž jsou např. školní psycholog, speciální pedagog atd. Uplatnění a možnosti oboru sociální pedagogiky jsou široké, ovšem u nás zatím není tato praxe příliš rozšířena. Mezi hlavní důvody nízké angažovanosti sociálních pedagogů ve školství patří pravděpodobně problém s financováním a nedořešené legislativní postavení této profese. Pedagog ve školství je většinou natolik vytížen, že primárně upřednostňuje vzdělávací složku školství. Neoddělitelně sem však patří i složka výchovná, na kterou již nemá pedagog většinou kapacitu, přitom je neméně důležitou. Právě zde je velký potenciál pro obor sociální pedagogiky, kdy absolventi tohoto oboru by měli být dostatečně kompetentní pro řešení aktuálních problémů vyvstávajících v oblasti sociální. Dle Bakošové spočívá sociálně-pedagogická činnost v tom, že „*prostredníctvom výchovy, prevencie a intervencie sa snaží zachovať harmóniu osobnosti žiaka,...*“¹¹⁶ Opět však záleží na osobnosti sociálního pedagoga, který pro danou činnost musí mít určité předpoklady, „*ktoré mu zabezpečia schopnosť pracovať s deťmi a mládežou v norme i v odchýlkach od normy, či v mimoriadne náročných výchovných situáciách. K takovým osobnostným predpokladom patrí schopnosť porozumieť, aktívne počúvať, efektívne komunikovať, prejavíť empatiu, altruizmus, poskytnúť podporu, pomoc, ale aj schopnosť reálne diagnostikovať a rozlíšiť akútny problém od dlhodobého.*“¹¹⁷

---

¹¹⁶ BAKOŠOVÁ, Z. *Sociálna pedagogika ako životná pomoc*. 3., rozš. a aktualiz. vyd. Bratislava: Univerzita Komenského Bratislava, Filozofická fakulta, 2008, s. 129.

¹¹⁷ BAKOŠOVÁ, Z. *Sociálna pedagogika ako životná pomoc*. 3., rozš. a aktualiz. vyd. Bratislava: Univerzita Komenského Bratislava, Filozofická fakulta, 2008, s. 198.

II. EMPIRICKÁ ČÁST

Coming out je celoživotním, neuzavřeným a současně i velmi individuálním procesem. Každý, kdo jím právě prochází, se s ním vyrovnává po svém a neexistuje univerzální deskripce, která by se dala jednoznačně aplikovat na všechny případy. Tento proces ovlivňuje celá řada faktorů – genetická výbava jedince, zkušenosti, které během života získá. Snad nejvíce ovšem průběh coming out ovlivňuje okolí, ve kterém se jedinec nachází a před kterým svou identitu zveřejňuje. Všechny tyto faktory jsou vzájemně velice provázané. Dlouze jsem zvažovala, kterým směrem mám empirickou část práce zaměřit. Abych co nejvíce vystihla tento složitý komplex problémů, rozhodla jsem se obsáhnout obě strany – LGBT menšinu i majoritní společnost a jeho postoj k menšinám.

1. U kvantitativního výzkumu byla využita deduktivní strategie, kde jsem formou dotazníku oslovila níže popsaný výzkumný soubor sestavený z majoritní skupiny, s cílem hromadného získání dat, které budou sloužit k ověření (verifikaci nebo falzifikaci) stanovených hypotéz.
2. U kvalitativního výzkumu byla oslovena minorita, tedy příslušníci z řad LGBT. Snažila jsem se o získání co největšího množství informací, aby bylo možno pochopit výzkumnou otázku, která je popsána v níže uvedené kapitole.

6 KVANTITATIVNÍ VÝZKUM

Tato část výzkumu byla zaměřena na majoritní skupinu, konkrétně žáky 7. – 9. tříd základních škol s cílem ověření stanovených hypotéz.

6.1 Volba metody výzkumu

Pro kvantitativní výzkum formou dotazníku jsem zvolila formu popisné statistiky, jelikož výsledky mnou zjištěné nechci zobecňovat na celou populaci. Získat reprezentativní vzorek pro inferenční statistiku by bylo v daném případě velice obtížné, především z důvodu neochoty škol ke spolupráci.

Dotazník obsahoval celkem 23 otázek, z nichž 3 byly zaměřeny na demografické údaje:

- pohlaví
- věk a ročník
- nejvyšší dosažené vzdělání rodičů
- místo bydliště

Dále následovaly otázky týkající se znalostí, postojů a názorů právě k problematice LGBT menšin, které sloužily k ověřování stanovených hypotéz a jejich následné verifikaci nebo falsifikaci. U otázek byly záměrně vyžadovány různé typy odpovědí – výběr z možností, škálové odpovědi i jedna otevřená otázka. Většinu otázek jsem tvořila sama, u některých otázek jsem se inspirovala v již provedených výzkumech.^{118; 119; 120} Na začátku byli respondenti ujištěni o anonymitě a nepostihnutelnosti dotazníku, která měla respondentům napomoci k větší otevřenosti při jeho vyplňování. Dále pak byla ponechána možnost doplnit poznámky kamkoliv do dotazníku. Při sestavování dotazníku jsem se vzhledem k cílové skupině respondentů snažila především o pestrost, která měla udržet pozornost respondentů a také o srozumitelnost a jednoduchost. Na malém vzorku respondentů jsem provedla pilotní výzkum, díky němuž jsem upravila několik otázek.

---

¹¹⁸ STADLER, Dan. *Pravicový extremismus: inklinace k pravicovému extremismu u žáků 9. tříd*. Brno, 2011. Dostupné z: http://is.muni.cz/th/237458/pdf_m/Pravicovy_extremismus_inklinace_k_pravicovemu_extremismu_u_zaku_devatych_trid_.docx. Diplomová práce. Masarykova univerzita v Brně. Vedoucí práce Valach Milan.

¹¹⁹ Závěrečná zpráva z výzkumu Rovnost je cool!. *Člověk v tísni o. p. s.: Výzkumná agentura NMS* [online]. 2007 [cit. 2015-02-25]. Dostupné z: https://www.jsns.cz/data/jsns/FILES/PDF/hlavni_zjisti_zi_prilezitosti_2007_souhrn.pdf

¹²⁰ EU LGBT survey - European Union lesbian, gay, bisexual and transgender survey - Results at a glance. *FRA - European Union Agency for Fundamental Rights* [online]. 2013 [cit. 2015-02-03]. Dostupné z: http://fra.europa.eu/sites/default/files/pr-lgbt-survey-fear-isolation-common_cs.pdf

Vyplněné dotazníky jsem posléze roztřídila, neplatné vyřadila a u zbytku provedla kódování do matic a nakonec vyhodnotila. Výsledky jsem komparovala jak dle pohlaví, věku respondentů, tak i podle vlivu lokace, ve které se škola nachází.

6.2 Výběr a popis výzkumného vzorku

Oslovila jsem celkem 6 základních škol z měst i vesnic s žádostí o vyplnění anonymního dotazníku, který obsahuje celkem 23 otázek, žáky 7. – 9. tříd. Tuto cílovou skupinu respondentů jsem vybrala záměrně, jelikož zpravidla právě v tomto věkovém období dochází k procesu coming out a postoj ostatních vrstevníků jej značně ovlivňuje, ať se jedná o školní prostředí, kamarády či ostatní zájmové skupiny. Výsledky průzkumu agentury FRA ukazují, že „*dva ze tří LGBT respondentů ve škole skrývali nebo maskovali svou lesbickou, homosexuální, bisexuální nebo transsexuální orientaci.*“¹²¹

Spolupráci přislíbilo celkem 5 základních škol, 1 škola odmítla dotazníky mezi žáky rozdat s tím, že téma pro ně není vhodné. Školy byly vybrány příležitostným a nikoliv náhodným výběrem, vzorek tedy není dostatečně reprezentativní na to, aby se výsledky daly zobecňovat vůči celé populaci. Jednalo se mi spíše o sondu na našich základních školách.

Výzkumu se účastnily tyto školy:

ZŠ Ivanovice na Hané – město Ivanovice na Hané, okres Vyškov, cca 3.000 obyvatel

ZŠ Letovice – město Letovice, okres Blansko, cca 6.800 obyvatel

ZŠ Drnovice – obec Drnovice, okres Vyškov, cca 2.300 obyvatel

ZŠ Sobotín – obec Sobotín, okres Šumperk, cca 1.200 obyvatel

ZŠ Šumvald - obec Šumvald, okres Olomouc, cca 1.700 obyvatel

Celkem jsem obdržela 367 ks vyplněných dotazníků, z nichž jsem při kontrole 6 ks vyřadila jako neplatné. Výsledky výzkumu tedy vychází z 361 ks dotazníků.

Záměrně jsem oslovila 3 školy ve městech a 3 školy na vesnicích, aby byl vzorek respondentů rovnoměrně rozložen, což se bohužel nepovedlo, jelikož 1 škola z města spolupráci odmítla a další městské školy navštěvují i žáci ze spádových vesnic a městysů,

---

¹²¹ EU LGBT survey - European Union lesbian, gay, bisexual and transgender survey - Results at a glance. FRA - European Union Agency for Fundamental Rights [online]. 2013 [cit. 2015-02-03]. Dostupné z: http://fra.europa.eu/sites/default/files/pr-lgbt-survey-fear-isolation-common_cs.pdf

proto jsou respondenti bydlící na vesnici ve většině. Ve vyhodnocení dotazníků již nebudu uvádět názvy jednotlivých škol, náhodně jsem jim přidělila písmena A – E, aby nebylo možné identifikovat dosažené výsledky.

6.3 Cíle výzkumu

Dotazník byl směřován k žákům druhého stupně základních škol, s cílem zjistit, jak vnímají LGBT menšiny a zda jsou schopni být vůči těmto osobám tolerantní. Jednotlivé otázky jsem zaměřila na znalosti, postoje a názory právě k problematice LGBT menšin. Za účelem ověření výše uvedeného jsem sestavila následující hypotézy, které budou buď verifikovány či falsifikovány:

H1: Znalosti většiny dotazovaných žáků týkajících se problematiky LGBT menšin jsou na dobré úrovni¹²².

H2: Většina oslovených žáků by uvítala více informací o LGBT menšinách v rámci výuky na základních školách.

H3: Tendenci ke stigmatizaci a sociální exkluzi příslušníků LGBT menšin mají více chlapci než děvčata.

H4: S rostoucím věkem respondentů se vztah k LGBT menšinám zlepšuje, žáci 9. tříd budou mít lepší vztah než žáci ze 7. a 8. ročníků.

H5: Žáci, kteří se mají přímou zkušenost s LGBT osobami, k nim vykazují pozitivnější vztah, než žáci, jejichž informace o LGBT jsou zprostředkované.

---

¹²² Pro potřeby této práce je za pojem dobrá úroveň považován stav, kdy správné odpovědi převažují nad odpověďmi nesprávnými.

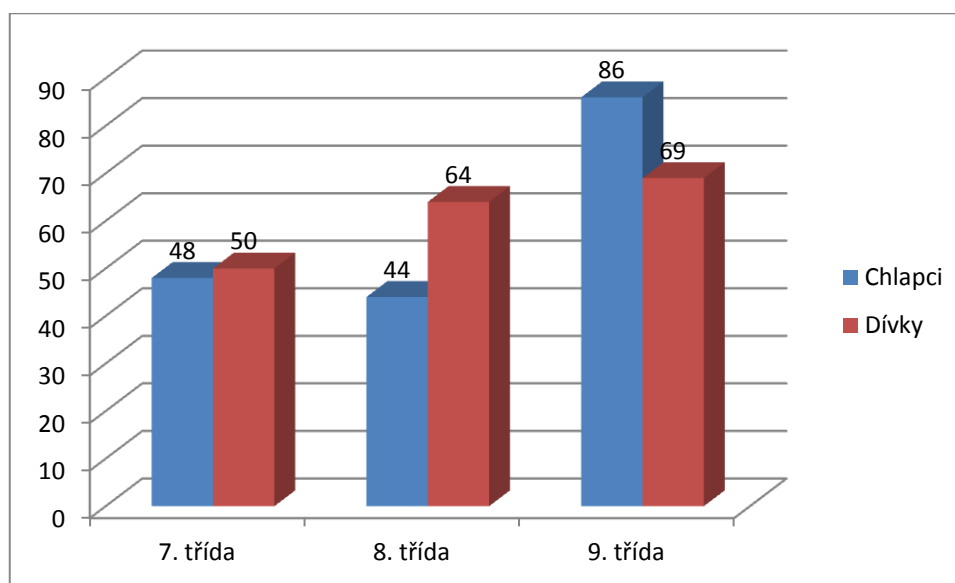
6.4 Výsledky dotazníkového šetření

Otázka č. 1.

Jsi dívka nebo chlapec: Kolik je ti nyní let? Do které chodíš třídy?

	Chlapci		Dívky		Chlapci + dívky	
	Počet	%	počet	%	počet	%
7. třída	48	13,3	50	13,9	98	27,1
8. třída	44	12,2	64	17,7	108	29,9
9. třída	86	23,8	69	19,1	155	42,9
Celkem:	178	49,3	183	50,7	361	100,0

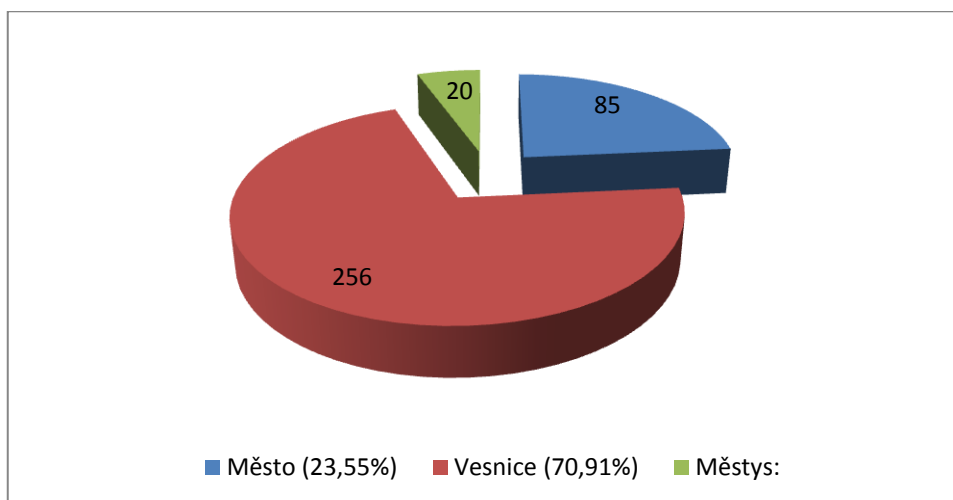
Tabulka 1 – Přehled respondentů dle tříd a pohlaví

Graf 1 – Rozdělení respondentů dle tříd a pohlaví

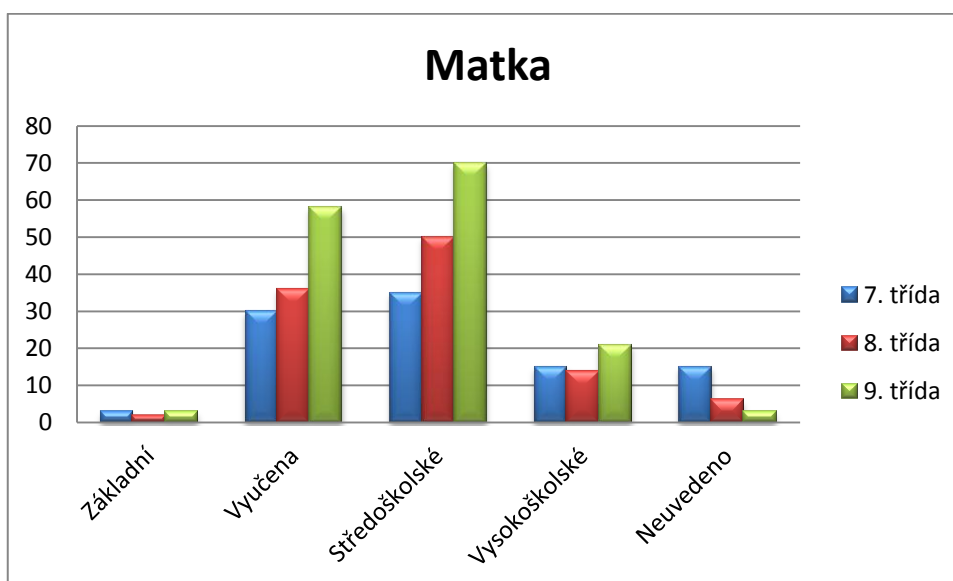
Výzkumu se zúčastnilo celkem 361 respondentů, z toho 178 chlapců a 183 dívek.

Průměrný věk žáků 7. tříd je 13,2 roků. V 8. ročníku je to 14 let a 9. ročník má v průměru 14,7 roků.

Otázka č. 2**Kde nyní bydlíš?**

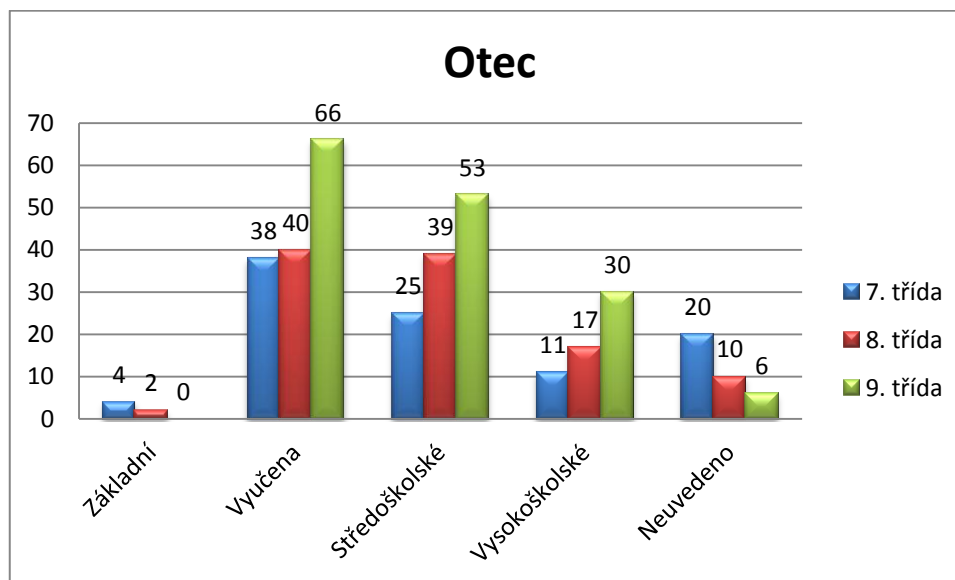
Graf 2 – Bydliště respondentů

I přes původní snahu o rovnoměrné rozložení vzorku je nakonec 256 žáků bydlících na vesnici, 85 ve městě a 20 v městysu.

Otázka č. 3**Jaké je nejvyšší dosažené vzdělání Tvých rodičů?**

Graf 3 – Přehled vzdělání matek respondentů

Nejvyšší dosažené vzdělání matek celkově ve všech ročnících je 8 x základní vzdělání (2,22%), 124 x vyučena (34,35%), 155 x středoškolské (42,94%) a 50 x vysokoškolské vzdělání (13,85%). 24 respondentů vzdělání matky neuvedlo (6,65%).

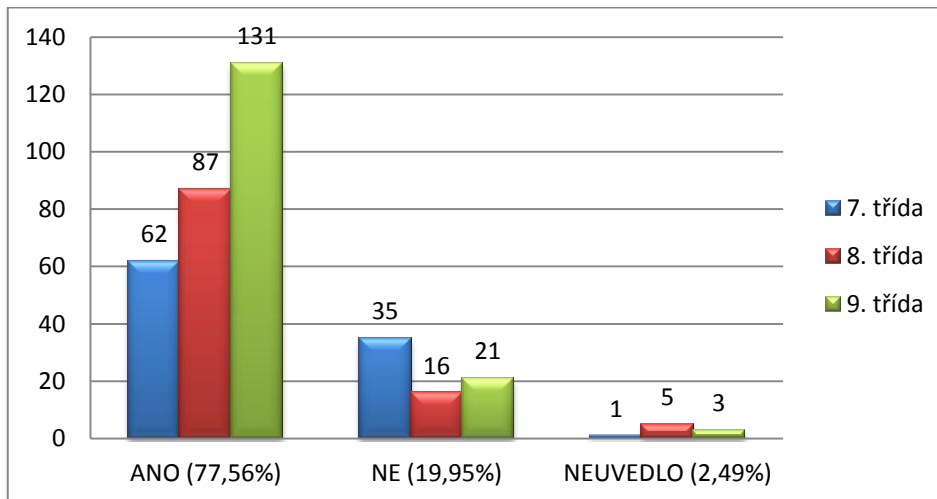

Graf 4 – Přehled vzdělání otců respondentů

Celkově ve všech ročnících je 6 otců se základním vzděláním (1,66%), 144 otců je vyučeno (39,89%), 117 otců má středoškolské vzdělání (32,41%) a 58 otců je vysokoškolsky vzdělaných (16,07%). Tuto informaci neuvedlo celkem 36 žáků (9,97%).

Otázka č. 4

Probírali jste někdy problematiku sexuálních menšin v rámci některého ze školních předmětů?

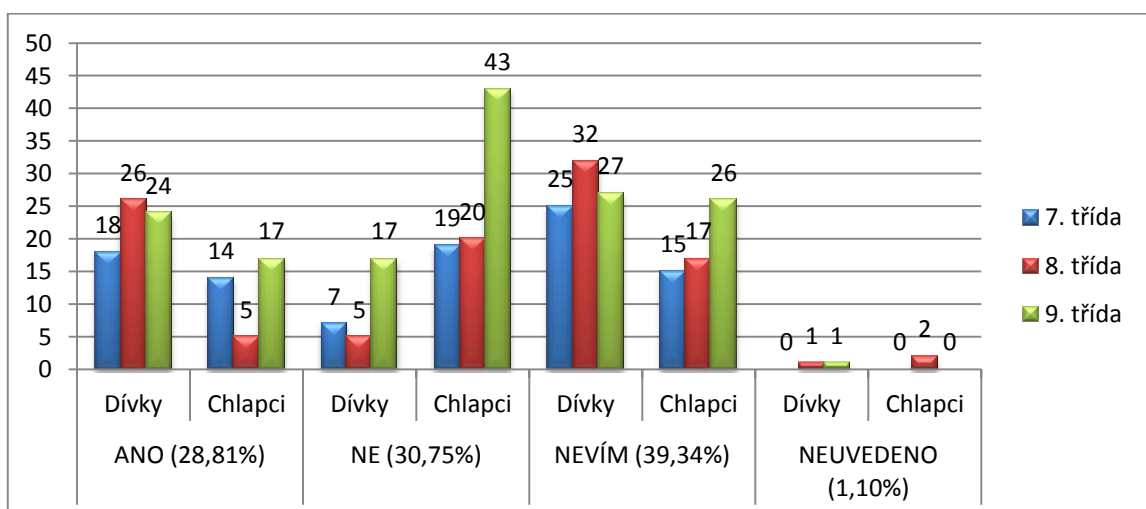

Graf 5 – Otázka č. 4

Celkem 280 respondentů (77,56%) uvádí, že v rámci školní výuky probírali problematiku sexuální ch menšin, 72 respondentů (19,95%) uvedlo, že toto téma ve škole neprobírali a 9 osob (2,49%) odpověď nevedlo.

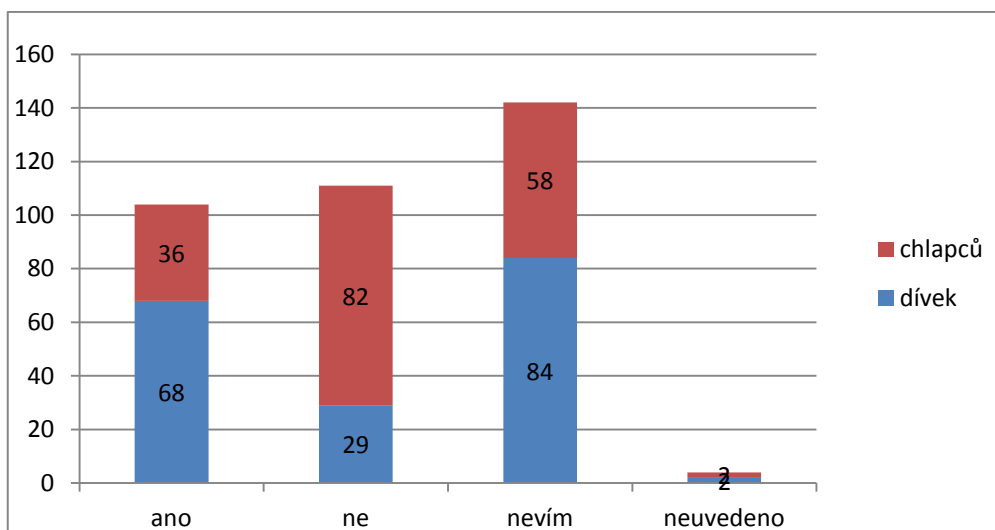
Otázka č. 5

Myslíš si, že by se mělo ve vyučování o homosexualitě víc mluvit?

Graf 6 – Otázka č. 5

To, že by se ve škole mělo o homosexualitě víc mluvit, si myslí celkem 104 respondentů (28,81%), z čehož je 68 dívek (65,38%) a 36 chlapců (34,62%). Opak si myslí celkem 111 respondentů (30,75%), z čehož je 29 dívek (26,13%) a 82 chlapců (73,87%). Celkem 142 respondentů (39,34%) neví, zda by se o daném tématu mělo více mluvit, z čehož je 84 dívek (59,15%) a 58 chlapců (40,85%).

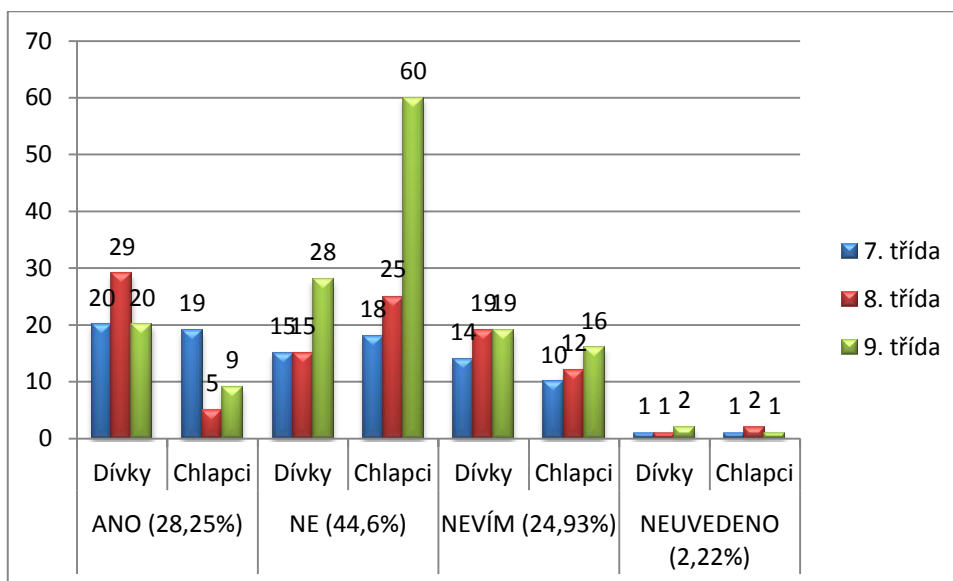
Graf 7 – Otázka č. 5 (komparace dle pohlaví)

	DÍVKY	%	CHLAPCI	%
ANO	68	37,16	36	20,22
NE	29	15,85	82	46,07
NEVÍM	84	45,90	58	32,58
NEUVEDENO	2	1,09	2	1,12
CELKEM	183	100,00	178	100,00

Tabulka 2 – Odpovědi k otázce č. 5 dle pohlaví

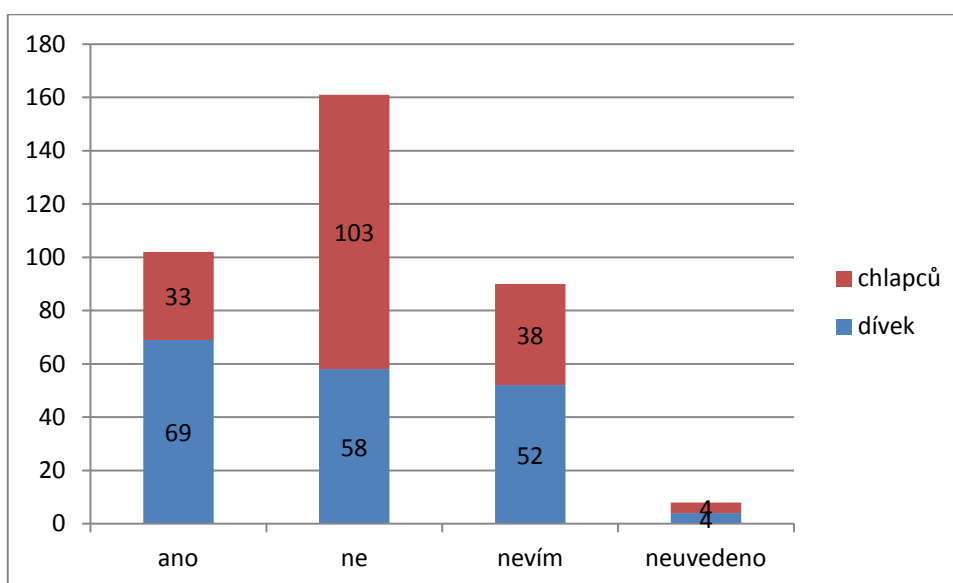
Výsledky prokazují, že žáci převážně nevědí, zda by se o tématu LGBT ve škole mělo více mluvit. Podstatně negativněji se k danému tématu staví chlapci než děvčata.

Otázka č. 6
Zajímá tě problematika sexuálních menšin a chceš o ní vědět víc?

Graf 8 – Otázka č. 6

Problematika sexuálních menšin zajímá celkem 102 respondentů (28,25%), z čehož je 69 dívek (67,65%) a 33 chlapců (32,35%). Naopak o tuto problematiku se nezajímá 161 respondentů (44,6%), z čehož je 58 dívek (36,02%) a 103 chlapců (63,98%). Neví celkem 90 žáků (24,93%), z toho je 52 dívek (57,78%) a 38 chlapců (42,22%). Odpověď nevedlo 8 žáků (2,22%), z toho 2 dívky (50%) a 2 chlapci (50%).

Graf 9 – Otázka č. 6 (komparace dle pohlaví)

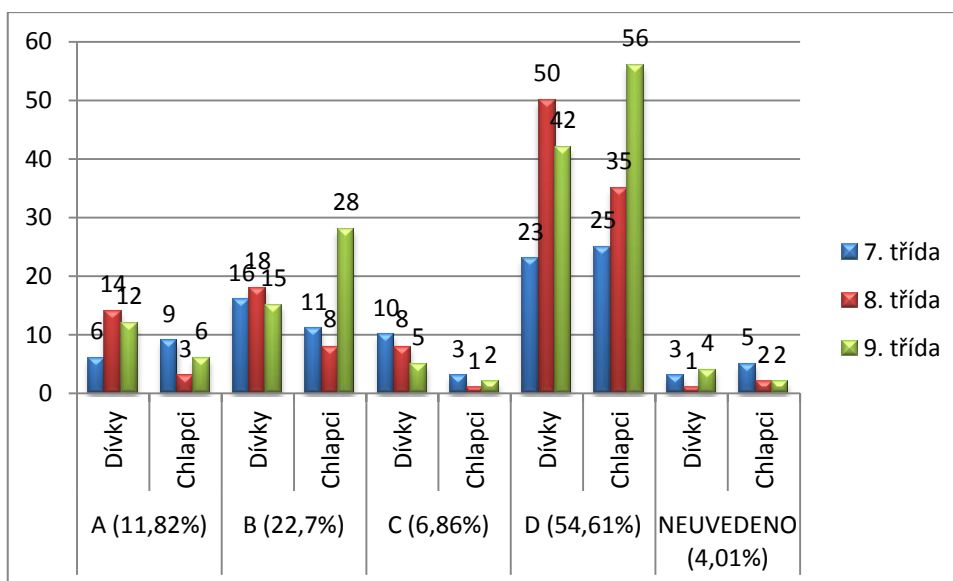
	DÍVKY	%	CHLAPCI	%
ANO	69	37,70	33	18,54
NE	58	31,69	103	57,87
NEVÍM	52	28,42	38	21,35
NEUVEDENO	4	2,19	4	2,25
CELKEM	183	100,00	178	100,00

Tabulka 3 – Odpovědi k otázce č. 6 dle pohlaví

Z výše uvedené tabulky a grafu vyplývá, že stejně jako v předchozím případě se více negativně k dané otázce staví chlapci než děvčata.

Otázka č. 7

Jak získáváš informace o sexuálních menšinách?

Graf 10 – Otázka č. 7

A – od známých, kteří jsou menšinově orientovaní

B- ze školního vyučování

C- z rodinných diskuzí

D- z médií (internet, TV, noviny)

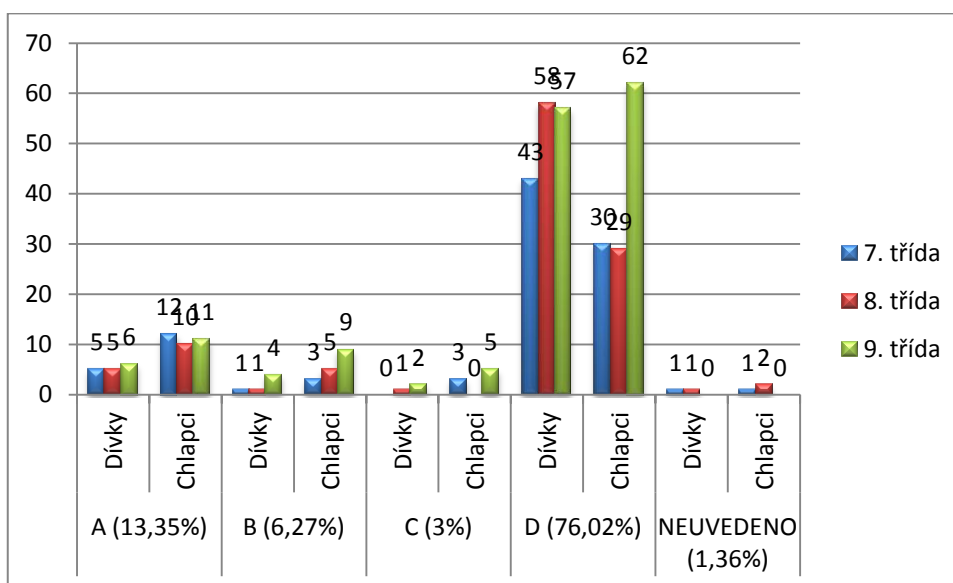
Výsledky ukazují, že nejvíce dotazovaných čerpá informace z médií, celkem 231 respondentů (54,61%), z toho 115 dívek (49,78%) a 116 chlapců (50,22%). Druhým nejčastějším způsobem nabývání informací o LGBT je školní vyučování, to uvedlo

v dotazníku 96 respondentů (22,7%), z čehož je 49 dívek (51,04%) a 47 chlapců (48,96%). Informace přímo od LGBT známých získává 50 respondentů (11,82%), z čehož je 32 dívek (64%) a 18 chlapců (36%). Nejméně byla uváděna možnost D, a to čerpání z rodinných diskuzí. Tuto možnost zvolilo 29 respondentů (6,86%), z čehož bylo 23 dívek (79,31%) a 6 chlapců (20,69%). Odpověď nevedlo 17 dotazovaných (4,01%). Celkový počet odpovědí nekoresponduje s celkovým počtem oslovených respondentů, protože v některých případech byly uvedeny vícečetné odpovědi.

Při komparaci odpovědí dle jednotlivých ročníků jsem zjistila, že žáci ve všech ročnících získávají informace dle stejného, výše uvedeného pořadí.

Otázka č. 8

Homosexualita je:

Graf 11 – Otázka č. 8

A – Úchylka

B- Nemoc

C- Módní trend

D- zcela přirozená a soukromá věc každého

Drtivá většina dotazovaných si myslí, že homosexualita je zcela přirozená a soukromá věc každého, tuto odpověď uvedlo 279 žáků (76,02%), z toho 158 dívek (56,63%) a 121 chlapců (32,97%). Za úchylku považuje homosexualitu celkem 49 respondentů (13,35%), z toho 16 dívek (32,65%) a 33 chlapců (67,35%). Jako nemoc vidí

homosexualitu 23 respondentů (6,27%), z toho 6 dívek (26,09%) a 17 chlapců (73,91%). Nejméně uváděnou možností byla homosexualita jako módní trend, tu uvedlo 11 dotazovaných (3%), z čehož byly 3 dívky (27,27%) a 8 chlapců (72,73%). Odpověď neuvedlo 5 osob (1,36%). Celkový počet odpovědí nekorresponduje s celkovým počtem oslovených respondentů, protože v některých případech byly uvedeny vícečetné odpovědi.

Komparace dle pohlaví:

Z výsledků výzkumu vyplývá, že odpověď D uvedlo více dívek než chlapců.

Komparace dle ročníků:

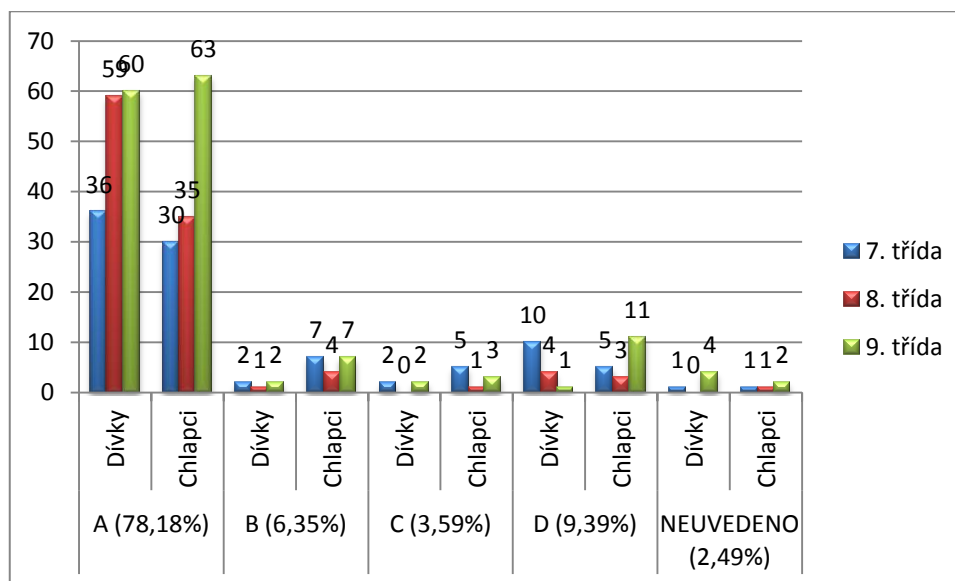
Žáci 7., 8. i 9. ročníků odpovídali shodně v pořadí odpovědí D - A - B - C. U možnosti D byly odpovědi velice vyrovnané, 7. ročník 74%, 8. ročník 78% a 9. ročník 76%.

Komparace dle bydliště:

Žáci bydlící ve městě a na vesnici odpovídali v pořadí D - A - B - C. Žáci z městysů uváděli odpovědi v pořadí D - A - C, nikdo z nich neuvedl odpověď B, tedy že homosexualita je nemoc. Odpověď D převažovala u žáků z města (81,63%), následoval městys (75%) a nejmenší procento bylo u žáků žijících na vesnici (73,74%).

Otázka č. 9

Homosexuál je člověk, který:

Graf 12 – Otázka č. 9

- A- Je plnohodnotným členem společnosti, se sexuální orientací na stejné pohlaví
 B- Je nemocný a měl by se léčit
 C- Je svým chováním nebezpečný pro své okolí
 D- Nevím

Celkem 283 respondentů (50%) zastává názor, že homosexuál je plnohodnotným členem společnosti se sexuální orientací na stejné pohlaví, z toho bylo 155 dívek (54,77%) a 128 chlapců (45,23%). Odpověď nevím uvedlo 34 dotazovaných (9,39%), z toho bylo 15 dívek (44,12%) a 19 chlapců (55,88%). To, že je homosexuál nemocný člověk, který by se měl léčit, uvedlo 23 respondentů (6,35%), z toho bylo 5 dívek (21,74%) a 18 chlapců (78,26%). To, že homosexuálové jsou nebezpeční svému okolí, si myslí 13 respondentů (3,59%), z toho byly 4 dívky (30,77%) a 9 chlapců (69,23%). Odpověď nevedlo 9 žáků (2,49%). Celkový počet odpovědí nekoresponduje s celkovým počtem oslovených respondentů, protože v jednom případě byla uvedena vícečetná odpověď.

Komparace dle pohlaví:

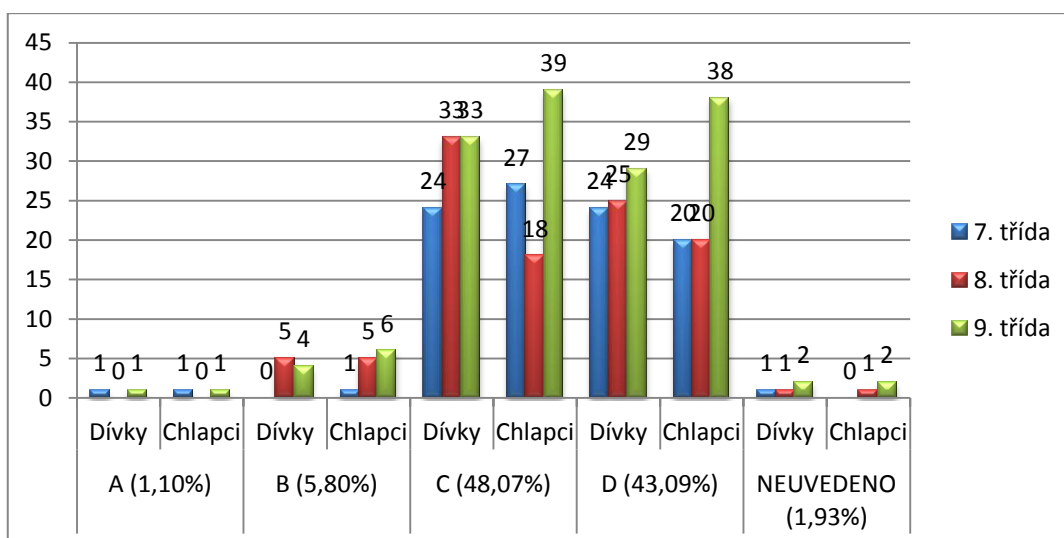
U této otázky opět uvedlo správnou odpověď více dívek než chlapců.

Komparace dle ročníků:

Žáci 7., 8. i 9. ročníků odpovídali shodně v pořadí odpovědí A - D - B- C. Odpověď A byla uváděna nejméně žáky 7. ročníku (67%), následoval 9. ročník (79%) a nejvíce procent uvedl 8. ročník (87%).

Komparace dle bydliště:

Žáci ze všech tří lokalit odpovídali shodně, pořadí odpovědí A – D – B – C. Při porovnání četnosti odpovědi A vyplynulo, že nejvíce byla uváděna žáky z vesnice (80,08%), následovalo město (75,58%) a nakonec s nejmenším počtem městys (65%).

Otázka č. 10**Víš, co znamená zkratka LGBT?**

Graf 13 – Otázka č. 10

- A- Lucembursko, Ghana, Belgie, Tibet
- B- Logické generování binárních tabulek
- C- Lesby, gayové, bisexuální lidé a trans lidé
- D- Nevím, nikdy jsem se s tímto pojmem nesetkal(a)

Nejčastěji uvedená byla správná odpověď, kterou nabízela možnost C. Tu zvolilo 174 dotazovaných (48,07%), z čehož bylo 90 dívek (51,72%) a 84 chlapců (48,28%). S touto zkratkou se nikdy nesetkalo 156 respondentů (43,09%), z toho 78 dívek (50%) a 78 chlapců (50%). Odpověď B, smyšlenou možnost odpovídajícím prvním písmenům dané zkratky zvolilo 21 žáků, z toho 9 dívek (42,86%) a 12 chlapců (57,14%). Odpověď A,

kteřá nabízela jinou smyšlenou možnost, si zvolili 4 dotazovaní (1,10%), z čehož byli 2 dívky (50%) a 2 chlapci (50%). Neuvedeno bylo odpovědí, tj. 7 respondentů (1,93%). Celkový počet odpovědí nekoresponduje s celkovým počtem oslovených respondentů, protože v jednom případě byla uvedena vícečetná odpověď.

Komparace dle pohlaví:

Správnou odpověď C uvedlo více dívek než chlapců.

Komparace dle ročníků:

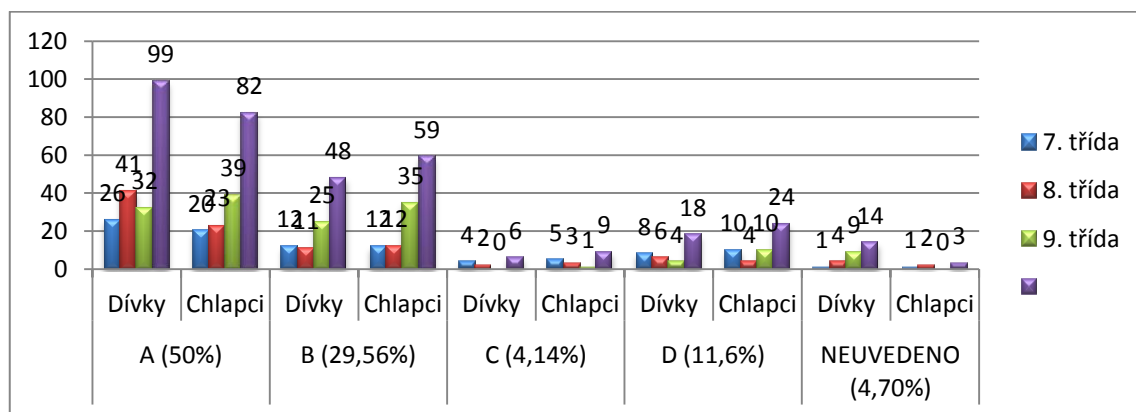
Žáci 7. tříd volili odpovědi v pořadí C – D – A – B. Žáci z 8. i 9. ročníků odpovídali shodně v pořadí odpovědí C - D - B- A. Správnou odpověď C zvolilo nejvíce žáků ze 7. ročníku (52%), 8. a 9. ročník shodně dosáhli 47%.

Komparace dle bydliště:

Žáci z města nejvíce uváděli odpověď se stejným počtem hlasů - D a C, pak následovaly odpovědi B – A. Žáci bydlící na vesnici odpovídali v pořadí C – D – B - A a žáci z městyse D – C – B – A. Nejvíce správných odpovědí v tomto případě uvedli žáci z vesnice, a to 80,08%. Žáci z města dosáhli 75,58% a žáci z městyse 65%.

Otázka č. 11

Víš, kdo je transsexuál?

Graf 14 – Otázka č. 11

A – Muž, který se obléká do ženských šatů

B – Osoba, která touží žít trvale v opačném pohlaví, než ve kterém se narodila

C – Osoba, kterou sexuálně i citově přitahují jak muži, tak ženy

D – Nevím, nikdy jsem se s tímto pojmem nesetkal(a)

Celkem 181 žáků (50%) si myslí, že transvestita je muž, který se převléká do ženských šatů, z toho je 99 dívek (54,7%) a 82 chlapců (45,3%). Správnou odpověď B uvedlo celkem 107 dotazovaných (29,56%), z čehož je 48 dívek (44,86%) a 59 chlapců (55,14%). S tímto pojmem se nikdy nesetkalo 42 dotazovaných (11,6%), z toho 18 dívek (42,86%) a 24 chlapců (57,14%). 15 respondentů (4,14%) si myslí, že transsexuál je osoba, kterou sexuálně i citově přitahují jak muži, tak i ženy, z čehož je 6 dívek (40%) a 9 chlapců (60%). Odpověď neuvedlo 17 žáků (4,7%). Celkový počet odpovědí nekoresponduje s celkovým počtem oslovených respondentů, protože v jednom případě byla uvedena vícečetná odpověď. Většina dotazovaných si plete transsexualismus s transvestitismem.

Komparace dle pohlaví:

Z odpovědí je zřejmé, že správnou odpověď uvedlo více chlapců než dívek.

Komparace dle ročníků:

Žáci 7., 8. i 9. ročníků odpovídali shodně v pořadí odpovědí A – B – D – C. Nejvíce správných odpovědí uvedli žáci 9. ročníku (39%), následoval 7. ročník (24%). Nejméně správných odpovědí byl v 8. ročníku (21%).

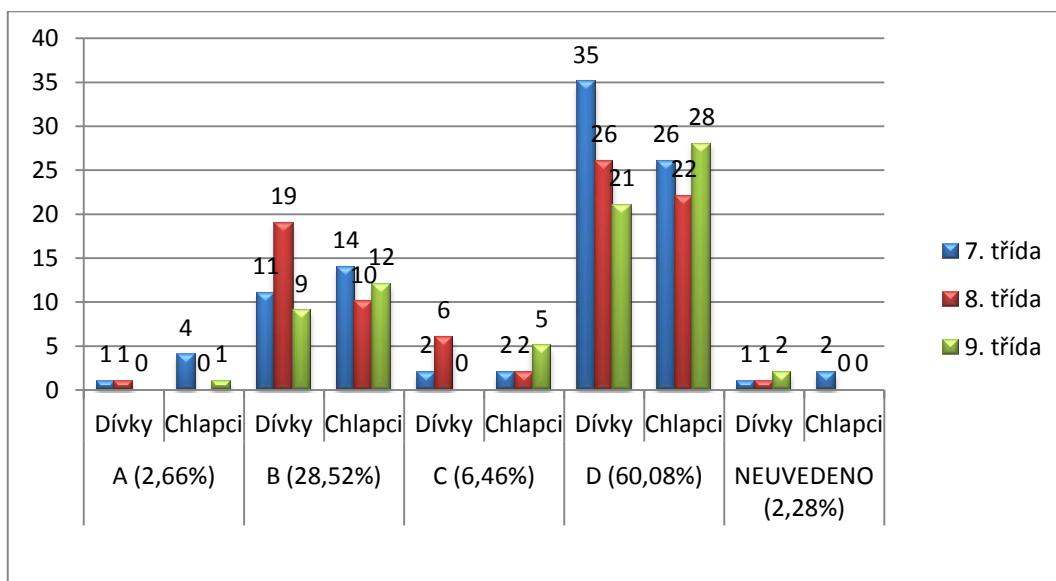
Komparace dle bydliště:

Všechny lokality – město, vesnice i městys odpovídaly shodně v pořadí A – B – D – C. Správnou odpověď B volili nejvíce žáci z městyse (40%), následuje město (34,12%) a nakonec vesnice (27,24%).

Otázka č. 12

Pojem COMING OUT znamená:

Graf 15 – Otázka č. 12

A - Pozvání na výlet

B - Veřejné přihlášení se k menšinové sexuální orientaci

C - Výpověď z důvodu diskriminace

D - Nevím, nikdy jsem se s tímto pojmem nesetkal(a)

Drtivá většina, tj. 158 respondentů (60,08%) se s pojmem Coming out nikdy nesetkala. Z tohoto počtu bylo 82 dívek (51,9%) a 76 chlapců (48,10%). Správně odpověď B zvolilo 75 dotazovaných (28,52%), z toho bylo 39 dívek (52%) a 36 chlapců (48%). Smyšlenou odpověď C zvolilo 17 respondentů (6,46%), z toho bylo 8 dívek (47,06%) a 9 chlapců (52,94%). Další smyšlenou odpověď A uvedlo 7 dotazovaných (2,66%), z toho 2 dívky (28,57%) a 5 chlapců (71,43%). Celkový počet respondentů nekoresponduje, jelikož v jedné z dotazovaných škol byl pojem coming out před vyplněním dotazníku objasněn, takže výsledky byly značně zkreslené. Odpovědi žáků dané školy jsem do vyhodnocení této otázky nezahrnula z důvodu zachování validity výzkumu.

Komparace dle pohlaví:

Správnou odpověď B uvedlo více dívek (28,98%) než chlapců (28,13%).

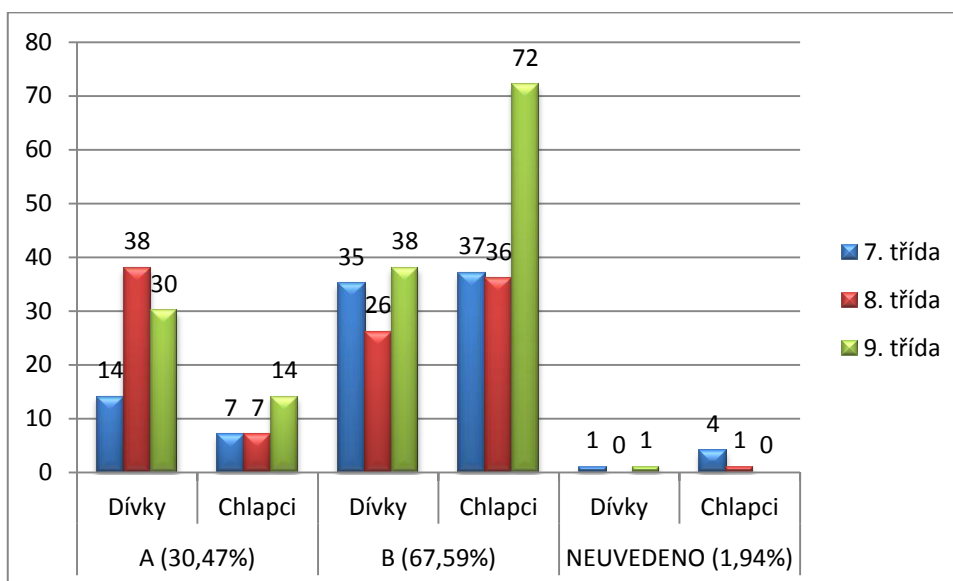
Komparace dle ročníků:

Žáci 7. třídy odpovídali na otázku v pořadí D – B – A – C, v 8. i 9. ročnících odpovídali shodně v pořadí odpovědí D – B – C – A. Nejvíce správných odpovědí uvedli žáci z 8. ročníku (34%), na druhém místě byl 9. ročník (27%) a nakonec 7. ročník (26%).

Komparace dle bydliště:

Město a městys uvádí odpovědi v pořadí D – B – C. Možnost A jimi využita nebyla. Žáci z vesnice odpovídali v pořadí D – B – C – A.

Správnou odpověď uvedlo nejvíce žáků z města (41,18%), následoval městys (26,79%) a nejméně správných odpovědí uvedli žáci z vesnice (25%).

Otázka č. 13**Setkal (a) ses někdy se šikanou kvůli sexuální orientaci?**

Graf 16 – Otázka č. 13

A – Ano

B - Ne

Se šikanou kvůli sexuální orientaci se nikdy nesetkalo 244 z dotazovaných žáků (67,59%), z toho 99 dívek (40,57%) a 145 chlapců (59,43%). Opak tvrdí 110 dotazovaných (30,47%), z čehož je 82 dívek (74,55%) a 28 chlapců (25,45%), kteří se šikanou setkali. Odpověď neuvádlo 7 žáků (1,94%).

Komparace dle pohlaví:

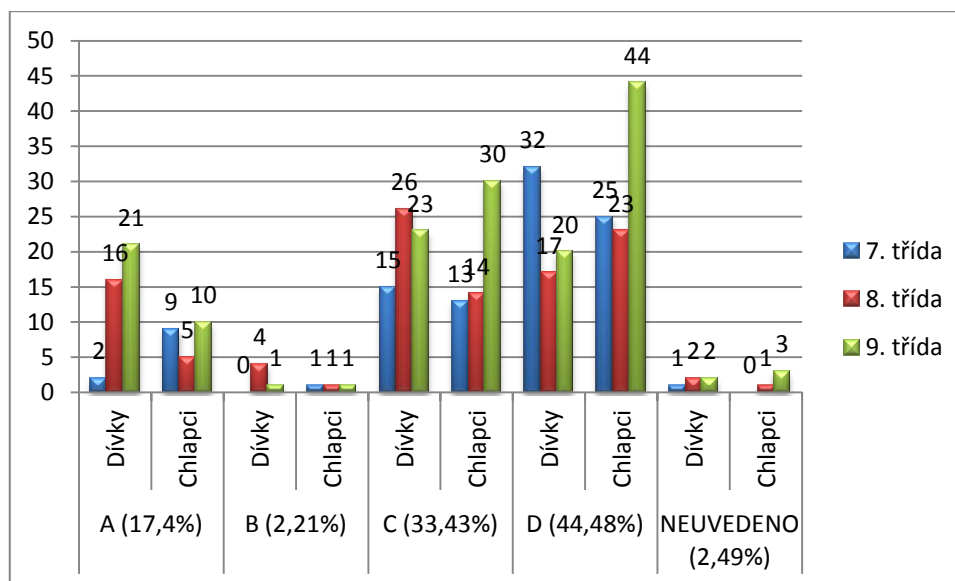
Se šikanou se setkala více dívek než chlapců.

Komparace dle ročníků:

Žáci všech ročníků shodně uváděli odpovědi v pořadí NE - ANO. Se šikanou se v 7. ročnících setkala 21% respondentů, v 8. ročnících 42% a v 9. ročnících 28%.

Komparace dle bydliště:

Shodné pořadí odpovědí, tj. NE – ANO, uváděly i všechny lokace. Se šikanou se setkala 31,76% dotazovaných z města, 31,25% z vesnice a 15% z městyse.

Otázka č. 14**Setkal (a) ses někdy osobně s homosexuální / bisexuální / transsexuální osobou?**

Graf 17 – Otázka č. 14

A – Ano, běžně se s nimi stýkám

B – Ano, sám mám menšinovou sexuální orientaci

C – Ano, ale nestýkáme se

D – Ne, nikdy

Celkem 161 respondentů (44,48%) se nikdy s homosexuálně orientovanou osobou nesetkalo, z toho bylo 69 dívek (42,86%) a 92 chlapců (57,14%). Homosexuálně orientovanou osobu zná, nicméně se nestýkají, celkem 121 dotazovaných (33,43%), z toho je 64 dívek (52,89%) a 57 chlapců (47,11%). S menšinově orientovanou osobou se stýká

63 osob (17,4%), z toho je 39 dívek (61,9%) a 24 chlapců (38,10%). K menšinové sexuální orientaci se přiznalo 8 respondentů (2,21%), z čehož bylo 5 dívek (62,5%) a 3 chlapci (37,50%). Jedna dívka se v poznámce dotazníku přiznala, že je bisexuálka, zbytek z nich své sexuální zaměření nspecifikoval. 9 žáků odpověď na tuto otázku neuvedlo. Počet odpovědí nekoresponduje s celkovým počtem účastníků, zaznamenala jsem jednu vícečetnou odpověď (AB). Z uvedených výsledků tedy vyplývá, že většina dotazovaných se s nikým, kdo je menšinově sexuálně zaměřený, buď nikdy nesetkala, nebo se nestýká, tudíž informace o těchto osobách jsou pouze zprostředkované, o čemž svědčí i otázka číslo 7.

Komparace dle ročníků:

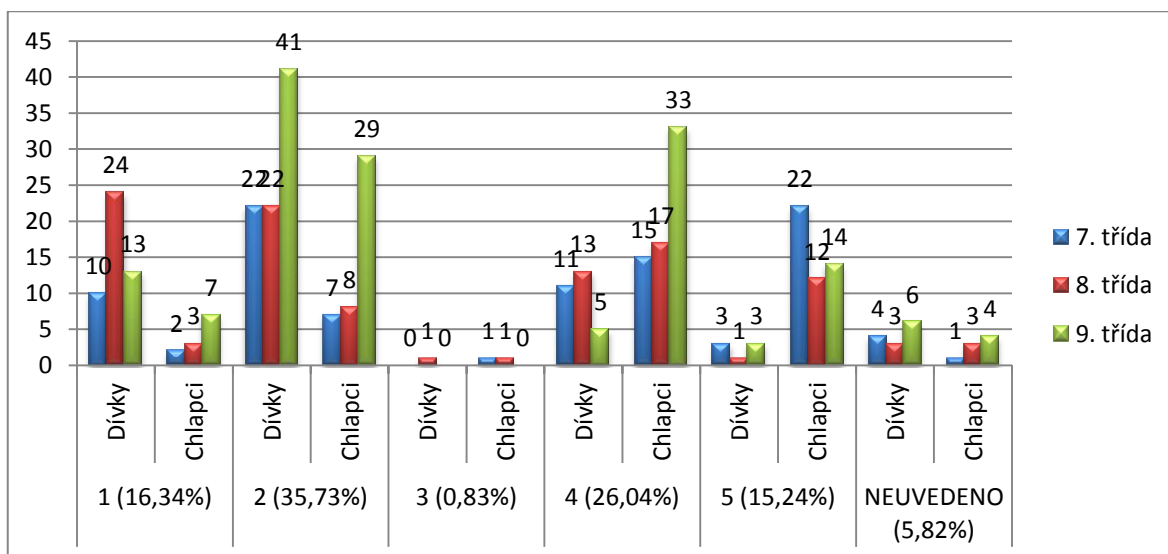
U žáků 7. a 9. ročníku jsem zaznamenala odpovědi v pořadí D - C - A - B. V 8. ročnících byly odpovědi D a C vyrovnané, pokračovala pak odpověď A a nakonec B. S LGBT osobou se nikdy nesetkalo 58% žáků ze 7. ročníku, 41% z 9. ročníku a 37% z 8. ročníku.

Komparace dle bydliště:

Všechny lokace odpovídaly stejně v pořadí D – C – A – B. Odpověď D (nikdy jsem se s LGBT osobou nesetkal) zvolilo 50% dotazovaných z městyse, 44,53% z vesnice a 43,02% z města.

Otázka č. 15

Jaký je Tvůj názor na homosexuály?

Graf 18 – Otázka č. 15

- 1 – Rozhodně kladný
- 2 – Spíše kladný
- 3 – Je mi to jedno
- 4 – Spíše záporný
- 5 – Velice záporný

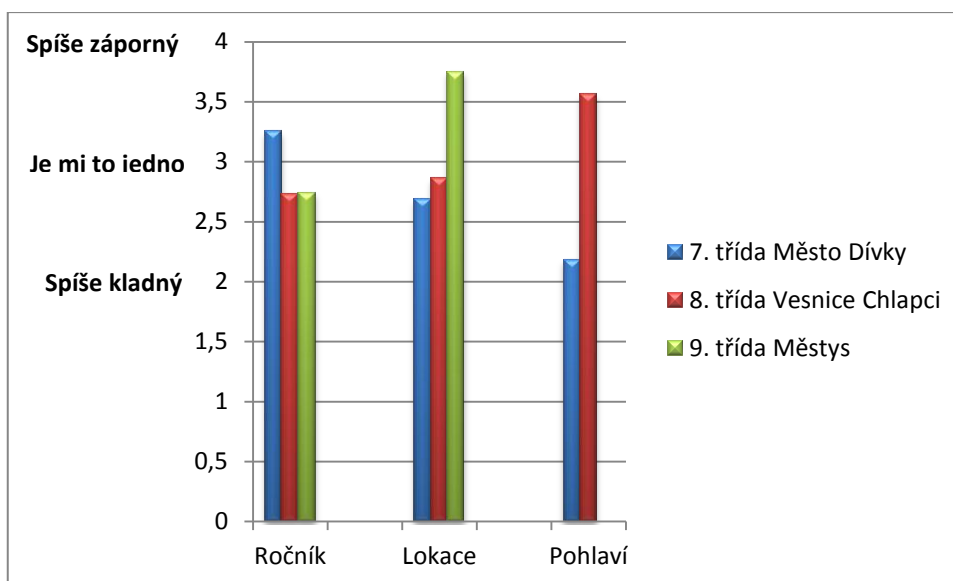
Spíše kladný názor na sexuální menšiny má 129 respondentů (35,73%), z toho 85 dívek (65,89%) a 44 chlapců (34,11%). Spíše záporný názor má 94 dotazovaných (26,04%), z toho 29 dívek (30,85%) a 65 chlapců (69,15%). Velice kladný názor 59 žáků (16,34%), z toho 47 dívek (79,66%) a 12 chlapců (20,34%). Velice záporný názor má 55 žáků (15,24%), z toho 7 dívek (12,73%) a 48 chlapců (87,27%). Odpověď nevedlo 21 z dotazovaných žáků (5,82%). 3 respondenti (0,83%) v poznámce dotazníku uvedli, že homosexuálové jsou jim jedno, z toho byla 1 dívka (33,33%) a 2 chlapci (66,67%). Těmto žákům jsem přidělila hodnotu 3.

V níže uvedeném grafu je přehledně znázorněn průměrný postoj dle jednotlivých komparovaných hledisek:

Komparace dle pohlaví: Aritmetický průměr pro všechny dívky je **2,18**. O poznání negativější postoj zaujímají chlapci s průměrnou hodnotou **3,56**.

Komparace dle ročníku: Hodnota průměru v 7. ročníku je **3,25**. Nejlépe hodnotili žáci 8. ročníků, kde je celková hodnota **2,73**. 9. ročník má hodnotu **2,74**.

Komparace dle bydliště: Nejnižší hodnotu zaujímají žáci z města, tj. **2,68**. Následuje vesnice s hodnotou **2,86**. Nejhuře hodnotili svůj postoj k homosexuálům dotazovaní žijící v městyse, **3,75**. Vzorek pro městyse je ovšem natolik malý, že z něj nelze usuzovat na nějaké širší závěry.

Graf 19 – Vyhodnocení škál k otázce č. 15

Otázka č. 16

Jak bys nazval(a) homosexuálně orientovanou osobu?

Tuto otázku jsem ponechala jako otevřenou, s cílem zjistit, jaké jsou nejčastější názvy pro homosexuální osoby v daném vzorku. Díky velkému počtu respondentů bylo vyhodnocení poměrně náročné. Díky většímu počtu názvů jsem pro větší přehlednost nepoužila graf, ale tabulku. Bohužel i přes anonymitu dotazníků z celkového počtu 385 odpovědí, nevedlo žádnou možnost 119 respondentů (30,91%). Někteří z respondentů uváděli vícečetné odpovědi, proto opět celkový počet neodpovídá oslovenému vzorku. Nejčastějším názvem, který uvedlo 98 dotazovaných (25,45%), je **gay/lesba**. Překvapivě druhým nejčastějším oslovením je **normální člověk**. Tuto odpověď uvedlo 35 respondentů (9,09%).

Všimla jsem si, že s výjimkou názvu řiťopich, který uvedli 2 žáci z 9. ročníků, byla většina hanlivých názvů (magor, hnusný, úchyl, retard, pedofil) uvedena žáky 7. ročníků. Naopak

v nejčastěji uvedených v názvech gay/lesba a normální člověk měli žáci 7. ročníků nejnižší zastoupení.

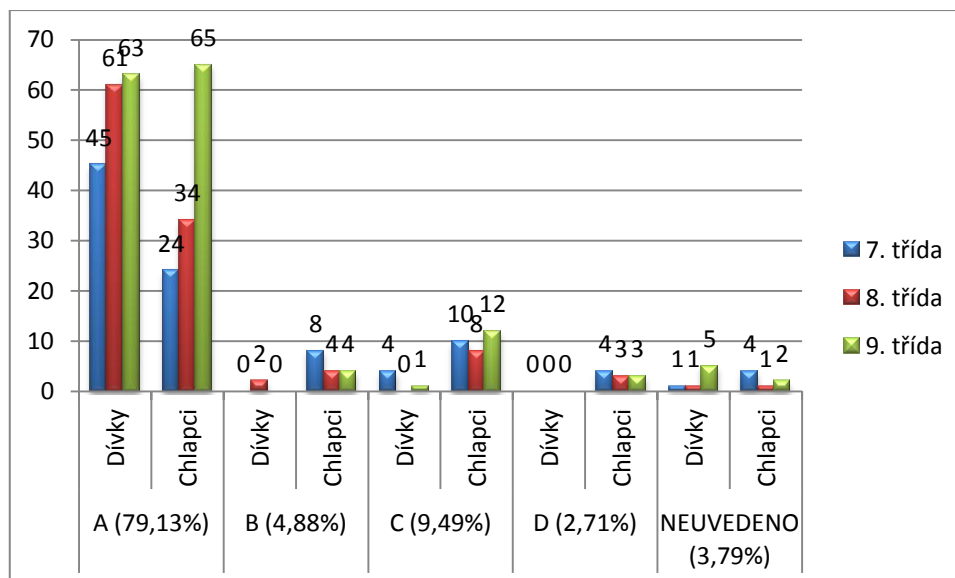
U odpovědi jiná /odlišná osoba, jsem v několika případech zaznamenala poznámku typu „jiná, ale rovnocenná“ či „odlišná, ale se stejnými právy“.

Název	7. třída	%	8. třída	%	9. třída	%	Celkem	%
BUKVA / BUKVIČKA	5	1,30	0	0,00	1	0,26	6	1,56
BUZERANT	3	0,78	2	0,52	1	0,26	6	1,56
BUZÍK	1	0,26	3	0,78	6	1,56	10	2,60
BUZNA	6	1,56	0	0,00	8	2,08	14	3,64
BUZNIČKA	0	0,00	1	0,26	0	0,00	1	0,26
FAJN ČLOVĚK	0	0,00	0	0,00	1	0,26	1	0,26
GAY / LESBA	15	3,90	34	8,83	49	12,73	98	25,45
HA	1	0,26	1	0,26	1	0,26	3	0,78
HNUSNÝ	1	0,26	0	0,00	0	0,00	1	0,26
HOMOKLÁD	1	0,26	0	0,00	1	0,26	2	0,52
HOMOSEXUÁL	2	0,52	1	0,26	3	0,78	6	1,56
HOMOUŠ	2	0,52	6	1,56	3	0,78	11	2,86
HOŠEK	0	0,00	0	0,00	1	0,26	1	0,26
JINÝ / ODLIŠNÝ / S JINOU ORIENTACÍ	1	0,26	0	0,00	3	0,78	4	1,04
KAMARÁD	0	0,00	1	0,26	0	0,00	1	0,26
MAGOR	1	0,26	0	0,00	0	0,00	1	0,26
NEMOCNÝ	1	0,26	0	0,00	0	0,00	1	0,26
NEUVEDENO	34	8,83	33	8,57	52	13,51	119	30,91
NEVÍ / NIJAK	8	2,08	6	1,56	6	1,56	20	5,19
NORMÁLNÍ ČLOVĚK NORMÁLNÍM JMÉNEM	9	2,34	10	2,60	16	4,16	35	9,09
OBOJETNÍK	0	0,00	1	0,26	1	0,26	2	0,52
OBOJETNÍK	1	0,26	0	0,00	0	0,00	1	0,26
PEDOFIL	1	0,26	0	0,00	0	0,00	1	0,26
POBLÁZNĚNÝ ČLOVĚK	0	0,00	0	0,00	1	0,26	1	0,26
RETARD	1	0,26	0	0,00	0	0,00	1	0,26
ŘIŤOPICH	0	0,00	0	0,00	2	0,52	2	0,52
TEPLOUŠ / TEPLEJ	11	2,86	16	4,16	5	1,30	32	8,31
ÚCHYL	2	0,52	0	0,00	0	0,00	2	0,52
ZVLÁŠTNÍ / DIVNÝ	0	0,00	1	0,26	1	0,26	2	0,52
Celkem	107	27,79	116	30,13	162	42,08	385	100,00

Tabulka 4 – Název homosexuálně orientované osoby (otázka č. 16)

Otázka č. 17

Jak bys reagoval(a), kdyby se Ti tvůj nejlepší kamarád(ka) svěřil(a), že je gay / lesba?

Graf 20 – Otázka č. 17

- A- Na vašem kamarádství se nic nezmění
- B- Přestaneš s ním kamarádit
- C- Raději se mu budeš vyhýbat
- D- Řekneš to ostatním spolužákům

Nejčastěji žáci uváděli, že by se na jejich kamarádství nic nezměnilo, tuto možnost zvolilo celkem 292 dotazovaných (79,13%), z čehož bylo 169 dívek (57,88%) a 123 chlapců (42,12%). Druhou nejčastější odpovědí, s výrazně nižším počtem hlasů, byla odpověď C, tuto zvolilo 35 respondentů (9,49%), z čehož bylo 5 dívek (14,29%) a 30 chlapců (85,71%). Odpověď B, konec kamarádství, uvedlo 18 žáků (4,88%), z toho 2 dívky (11,11%) a 16 chlapců (88,89%). Odpověď D by volilo 10 žáků (2,71%), všichni z nich byli chlapci (100%). Otázku nezodpovědělo 14 žáků (3,79%). Celkový počet nekoresponduje s osloveným vzorkem z důvodu vícečetných odpovědí.

Komparace dle pohlaví:

Z výsledků dotazování vyplývá, že hůře by se k problému postavili chlapci než děvčata.

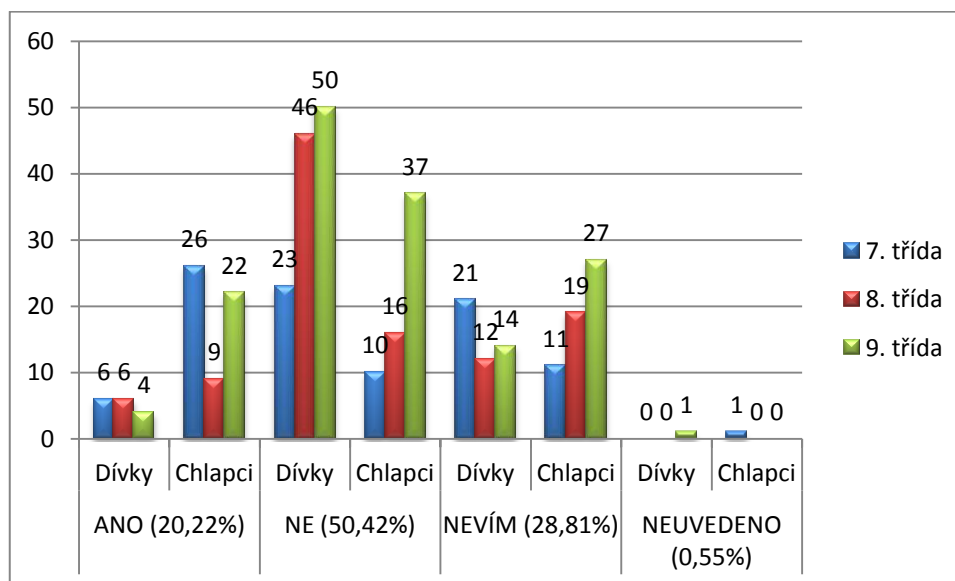

Komparace dle ročníků:

Všechny ročníky odpovídaly svorně v pořadí A – C – B – D. Nejméně odpovědí A uvedl 7. ročník (69%), který se spíše přiklání k negativnější reakci. U žáků z 8. a 9. ročníku představuje odpověď A celkem 83%.

Komparace dle bydliště:

Účastníci bydlící ve městě odpovídali v pořadí A – C – B, možnost D nebyla tímto ročníkem uvedena. Žáci z vesnice volili pořadí odpovědí A – C – B – D. Žáci z městyse odpovídali v pořadí A – B – C/D, kde možnosti C a D měly stejný počet odpovědí. Nejvíce odpověď A uváděli žáci z města (85,88%), druzí v pořadí byli žáci z vesnice (78,68%) a nejméně žáci z městyse (61,54%).

Otázka č. 18**Vadilo by ti mít homosexuálního spolužáka?**

Graf 21 – Otázka č. 18

- A- Ano
- B- Ne
- C- Nevím

Celkem 182 respondentů (50,42%) uvedlo, že by jim nevadilo mít homosexuálního spolužáka, z toho bylo 119 dívek (65,38%) a 63 chlapců (34,62%). Odpověď nevím uvedlo 104 účastníků (28,81%), z toho bylo 47 dívek (45,19%) a 57 chlapců (54,81%).

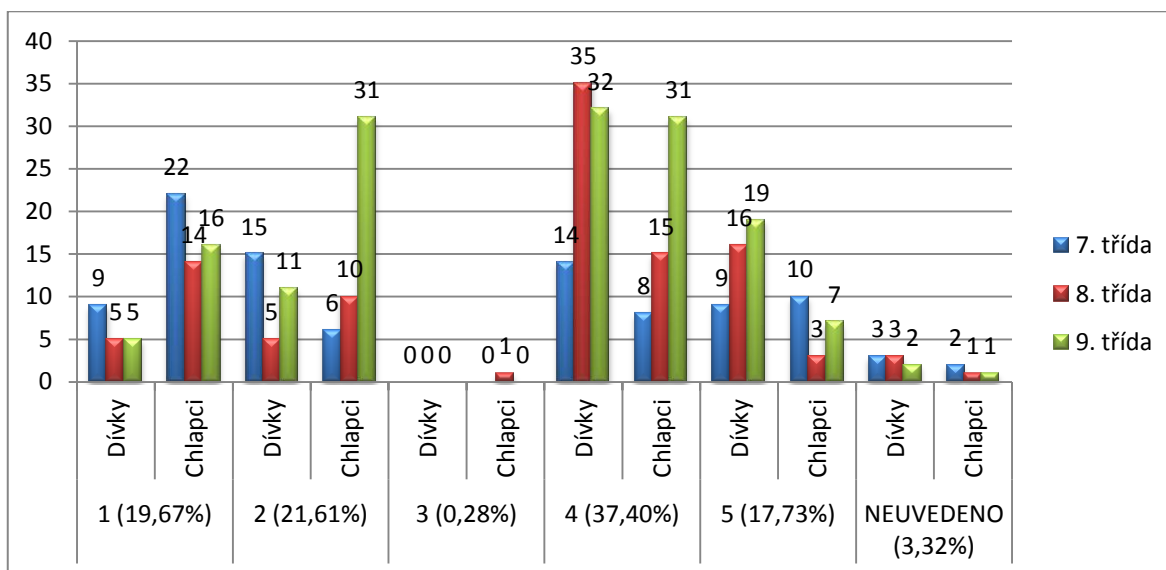
Homosexuální spolužák by vadil 73 dotazovaným (20,22%), z čehož bylo 16 dívek (21,92%) a 57 chlapců (78,08%). Odpověď nevedli 2 žáci (0,55%). Z výše uvedených odpovědí vyplývá, že chlapci se staví k dané problematice negativněji než děvčata.

Komparace dle ročníku:

Odpovědi v 7. ročníku byly téměř vyrovnané, odpověď NE byla vyšší oproti dalším dvěma možnostem pouze o 1 bod. Pořadí odpovědí tedy bylo tedy NE – ANO/NEVÍM. V 8. a 9. ročníku již byly odpovědi více zaměřeny ve prospěch odpovědi NE (8. ročník 57% a 9. ročník 56%), odpověď ANO byla vyšší u 9. ročníku (17%), v 8. ročníku (14%). Zbytek respondentů odpověď nevěděl, v 9. ročníku 1 respondent odpověď nevedl. Nejvíce by tedy s homosexuálním spolužákem měli problém v 7. ročníku, nejméně v 8. ročníku.

Komparace dle bydliště:

Dle dosažených výsledků, nejmenší problém s homosexuálně orientovanou osobou mají žáci z města (NE 52,94%, ANO 15,29%). Následovali žáci z vesnice (NE 50,78%, ANO 19,92%). Nejhůře dopadli žáci žijící v městysu (NE 35%, ANO 45%). Opět ale poukazují na nereprezentativnost vzorku.

Otázka č. 19
Vadilo by ti, kdyby byl Tvůj učitel homosexuálně orientovaný?

Graf 22 – Otázka č. 19

- 1 – Rozhodně ano
- 2 – Spíše ano
- 3 – Je mi to jedno
- 4 – Spíše ne
- 5 – Rozhodně ne

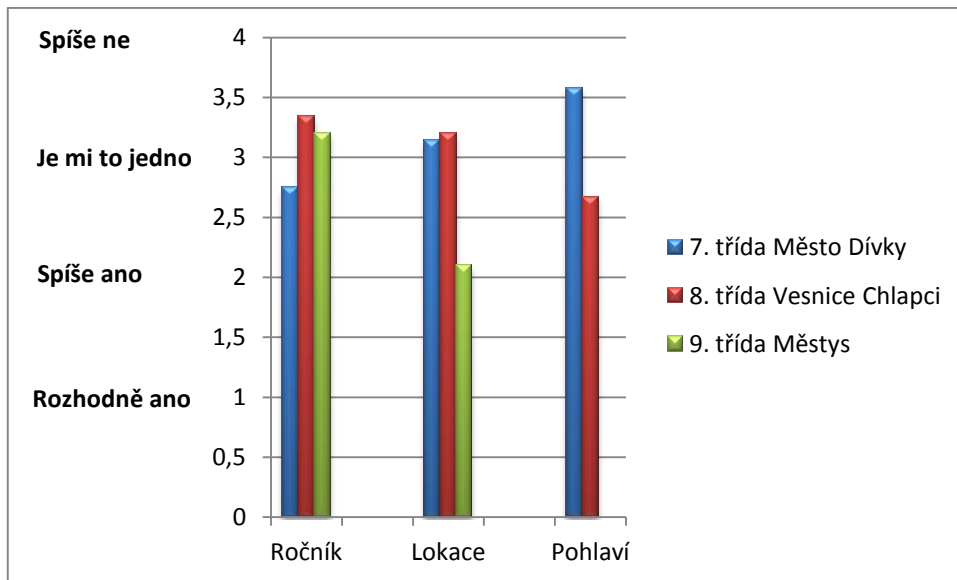
V této otázce převažovala odpověď 4 – spíše ne, kterou uvedlo 135 dotazovaných (37,40%), z toho bylo 81 dívek (60%) a 54 chlapců (40%). Odpověď 2 – spíše ano uvedlo 78 respondentů (21,61%), z čehož bylo 31 dívek (39,74%) a 47 chlapců (60,26%). Odpověď 1 – rozhodně ano zvolilo 71 dotazovaných (19,67%), z toho 19 dívek (26,76%) a 52 chlapců (73,24%). Odpověď 5 – rozhodně ne uvedlo 64 dotazovaných (17,73%), z toho 44 dívek (68,75%) a 20 chlapců (31,25%). V poznámce dotazníku 1 chlapec uvedl, že je mu jedno, zda jeho učitel bude homosexuálně orientovaný. Tuto odpověď jsem označila číslem 3, v celkovém vyhodnocení činí 0,28%. Otázku nezodpovědělo 12 respondentů (3,32%).

V níže uvedeném grafu je přehledně znázorněn průměrný postoj dle jednotlivých komparovaných hledisek:

Komparace dle pohlaví: Aritmetický průměr pro všechny dívky je **3,57**. O poznání negativnější postoj zaujímají chlapci s průměrnou hodnotou **2,67**.

Komparace dle ročníku: Hodnota průměru v 7. ročníku je **2,75**. Nejlépe hodnotili žáci 8. ročníků, kde je celková hodnota **3,34**. 9. ročník má hodnotu **3,20**.

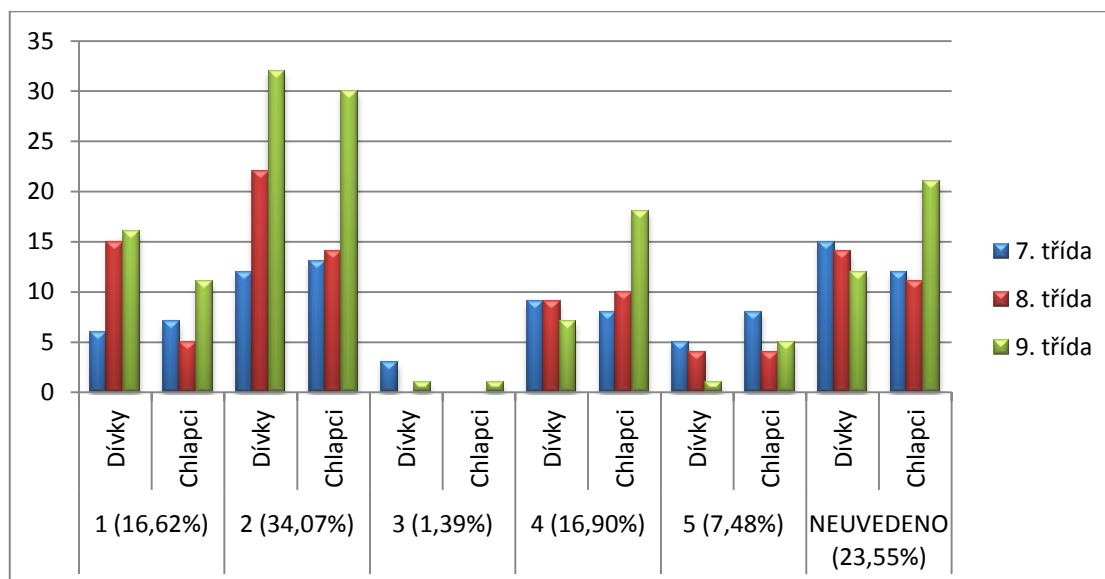
Komparace dle bydliště: Žáci z města zaujímají hodnotu **3,14**. Vesnice má hodnotou **3,20**. Nejhorší hodnotili svůj postoj k homosexuálům dotazovaní žijící v městyse, **2,1**.

Graf 23 – Vyhodnocení škál k otázce č. 19

Otázka č. 20

Myslíš si, že je správné, když homosexuál zveřejní před ostatními svou orientaci?

Graf 24 – Otázka č. 20

- 1 – Rozhodně ano
- 2 – Spíše ano
- 3 – Je mi to jedno
- 4 – Spíše ne
- 5 – Rozhodně ne

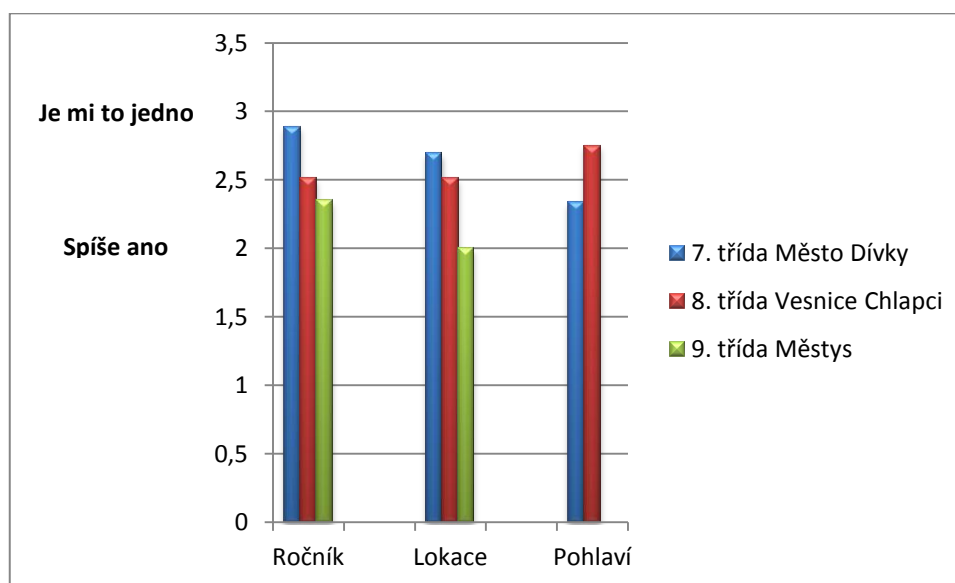
Nejčastěji uváděná byla odpověď č. 2 – Spíše ano. Tuto možnost zvolilo celkem 123 respondentů (34,07%), z čehož bylo 66 dívek (53,66%) a 57 chlapců (46,34%). Druhou nejčastější uváděnou možností byla odpověď 4. Tuto odpověď zvolilo 61 žáků (16,9%), z toho 25 dívek (40,98%) a 36 chlapců (59,02%). Následovala odpověď č. 1, kterou zvolilo 60 dotazovaných (16,62%), z toho 37 dívek (61,67%) a 23 chlapců (38,33%). Nejvíce negativní odpověď s číslem 5 uvedlo 27 respondentů (7,48%), z nichž bylo 10 dívek (34,07%) a 17 chlapců (62,96%). Celkem 5 žáků (1,39%) uvedlo, že je jim jedno, když LGBT zveřejní svou orientaci před svým okolím. Jednalo se o 4 dívky (80%) a 1 chlapce (20%). Tuto odpověď jsem stejně jako v předchozích případech označila číslem 3 a započítala do celkového průměru. Otázku nezodpovědělo 85 respondentů (23,55%).

V níže uvedeném grafu je přehledně znázorněn průměrný postoj dle jednotlivých komparovaných hledisek:

Komparace dle pohlaví: Aritmetický průměr pro všechny dívky je **2,33**. Opět negativněji uvažují chlapci s průměrnou hodnotou **2,75**.

Komparace dle ročníku: Hodnota průměru v 7. ročníku je **2,89**. Žáci 8. ročníků mají celkovou hodnotu **2,51**. U této otázky nejpozitivněji hodnotil 9. ročník, který má hodnotu **2,35**.

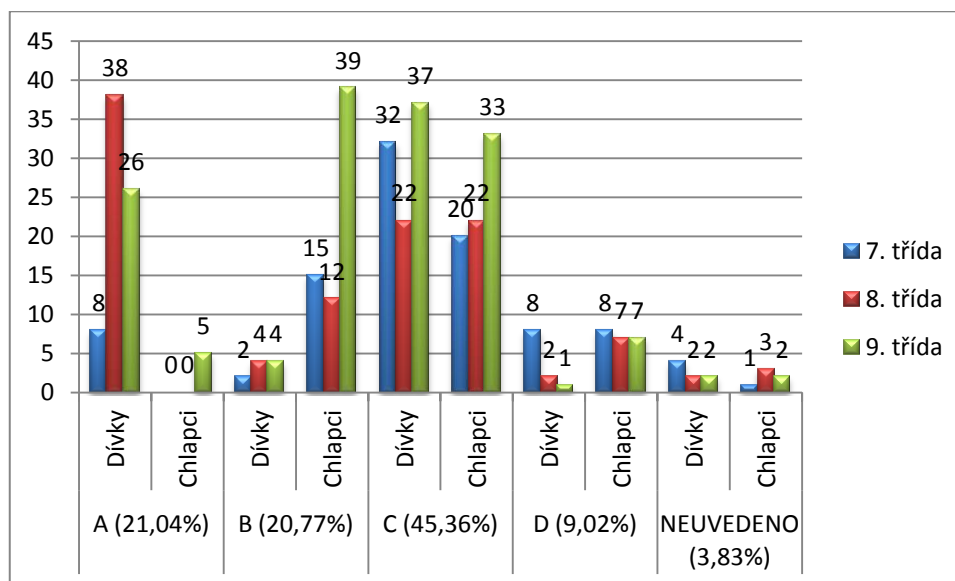
Komparace dle bydliště: Žáci z města zaujímají hodnotu **2,69**. Následuje vesnice s hodnotou 2,51 a nejpozitivnější hodnotu má v tomto případě městys – **2,00**.

Graf 25 – Vyhodnocení škál k otázce č. 20

Otázka č. 21

Raději bych měl (a) za kamaráda / kamarádku:

Graf 26 – Otázka č. 21

A – Gaye

B – Lesbu

C – Je mi to jedno

D – Nikdy bych se s nimi nekamarádil(a)

Celkem 166 respondentů (45,36%) uvedlo, že je jim jedno, zda se kamarádit raději s gayem či lesbou. Z toho bylo 91 dívek (54,82%) a 75 chlapců (45,18%). Gaye by preferovalo 77 dotazovaných (21,04%), z toho 72 dívek (93,51%) a 5 chlapců (6,49%). Lesbou za kamarádku by mělo raději 76 respondentů (20,77%), z toho 10 dívek (13,16%) a 66 chlapců (86,84%). Odpověď D – nikdy by se s nimi nekamarádil (a) uvedlo 33 dotazovaných (9,02%), z čehož bylo 11 dívek (33,33%) a 22 chlapců (66,67%). Odpověď nevedlo 14 žáků (3,83%). Z uvedených odpovědí je zřejmé, že chlapci by měli raději za kamarádku lesbu a naopak dívky by se raději kamarádily s gayem. Celkový počet nekoresponduje s celkovým počtem osloveného vzorku z důvodu vícečetných odpovědí.

Komparace dle pohlaví:

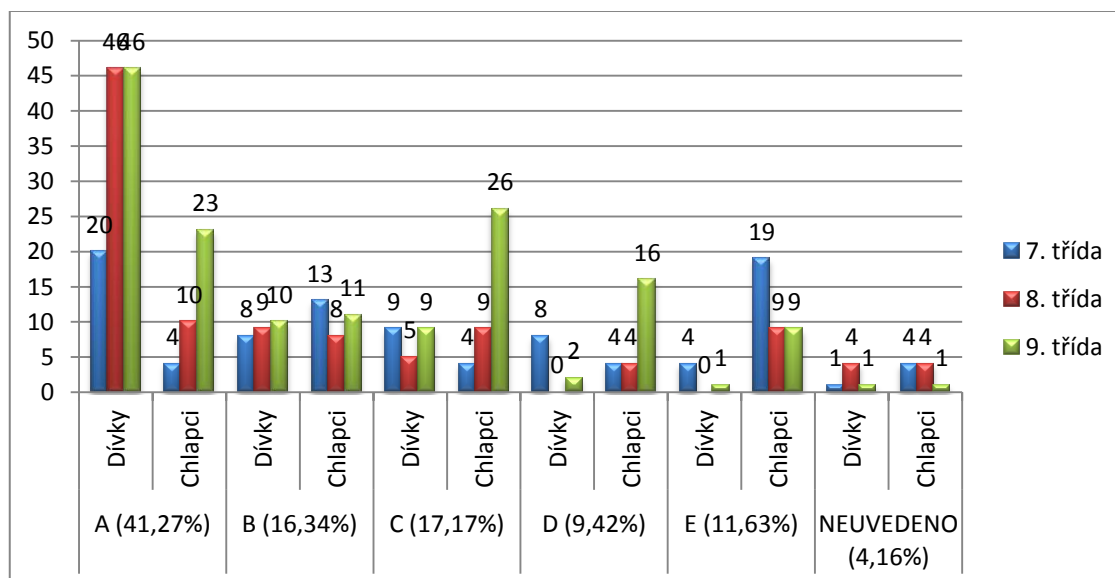
Srovnáním odpovědí u možnosti D (nikdy by se s nimi nekamarádila) bylo zaznamenáno větší procento negativních odpovědí u chlapců než u děvčat.

Komparace dle ročníku:

7. ročník odpovídal v pořadí C – B - D – A. 8. ročník volil odpovědi v pořadí C – A – B - D. Pořadí uvedených 9. ročníkem bylo C – B – A – D. Odpověď D byla nejčastěji uváděna žáky 7. ročníků (16%), v 8. ročníku tato možnost byla 8% a v 9. ročníku 5%. Nejvíce negativně se ke kamarádství s homosexuální osobou staví 7. ročník, nejpozitivněji 9. ročník.

Komparace dle bydliště:

Žáci z města volili odpovědi v pořadí C – A – B – D. Žáci z vesnice odpovídali v pořadí C – B – A – D. Pořadí odpovědí žáků z městyse bylo B – D – C - A. Porovnáním procenta odpovědí u možnosti D bylo zjištěno, že negativněji se k dané otázce staví žáci z městyse (23,81%), následuje vesnice (8,49%) a nejpozitivnější přístup prokázali žáci z města (6,98%).

Otázka č. 22**Dokázal(a) by ses zastat homosexuálního spolužáka před ostatními ve třídě?**

Graf 27 – Otázka č. 22

A – Ano, vždycky

B – Ano, pokud by se ho zastal i někdo jiný

C – Spíše ano, ale jen v případě fyzického napadení

D – Spíše ne, ostatní by se mi smáli

E – Určitě ne, mohli by si myslet, že jsem taky homosexuál

Nejčastěji respondenti uváděli, že by se vždycky ve třídě dokázali zastat homosexuálního spolužáka, tuto možnost zvolilo 149 dotazovaných (41,27%), z toho 112 dívek (75,17%) a 37 chlapců (24,83%). Zastat se homosexuálního spolužáka v případě fyzického napadení by dokázalo 62 dotazovaných (17,17%), z toho 23 dívek (37,10%) a 39 chlapců (62,90%). Spolužáka by se zastalo v případě, že by se ho zastal i někdo jiný, celkem 59 dotazovaných (16,34%), z čehož bylo 27 dívek (45,76%) a 32 chlapců (54,24%). Odpověď E - určitě bych se spolužáka nezastal, aby si ostatní nemysleli, že jsem taky gay, zvolilo 42 respondentů (11,63%), z toho 5 dívek (11,9%) a 37 chlapců (88,10%). Spíše by se spolužáka nezastalo ze strachu, aby se mu ostatní nesmáli, 34 respondentů (9,42%), z čehož bylo 10 dívek (29,41%) a 24 chlapců (70,59%). Otázku nezodpovědělo 15 respondentů (4,16%).

Komparace dle pohlaví:

Při porovnání pozitivních odpovědí, které představovaly možnosti A, B, C s odpověďmi negativními, jež byly zastoupeny možnostmi D a E, jsem zjistila, že pozitivně by se zachovalo 162 dívek a 108 chlapců. Negativně 15 dívek a 61 chlapců. Z toho vyplývá, že chlapci zaujímají negativnější postoj než dívky.

Komparace dle ročníku:

Žáci 7. ročníku odpovídali v pořadí A – E – B – C – D. Pořadí odpovědí žáků v 8. ročníku bylo A – B – C – E – D. V 9. ročníku odpovídali žáci v pořadí A – C – B – D – E.

Při porovnání součtu pozitivních a negativních odpovědí, u všech ročníků převažoval pozitivní přístup nad negativním. V 7. ročníku to bylo v poměru 62 : 38%, v 8. ročníku to bylo 87 : 13% a v 9. ročníku 82 : 18%. Z toho vyplývá, že 7. ročník má k dané otázce negativnější přístup, než dva vyšší ročníky. Nejvíce pozitivní přístup se prokázal u žáků 8. ročníku.

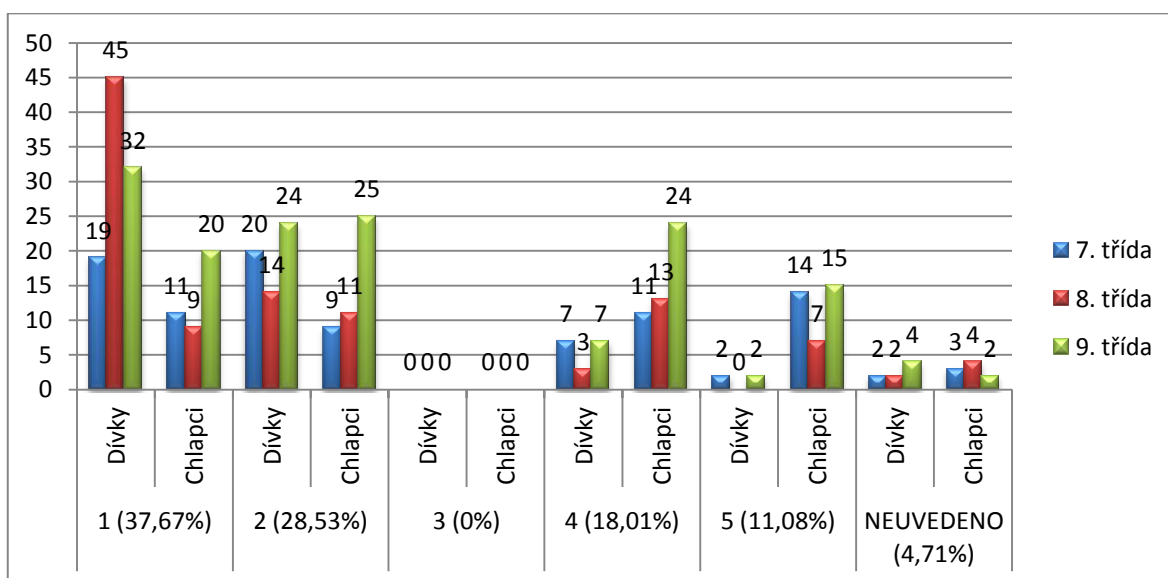
Komparace dle bydliště:

Odpovědi žáků z města byly v pořadí A – C – B – D/E, kde D a E měly stejný počet hlasů. Vesnice odpovídala v pořadí A – B – C – E – D. Pořadí odpovědí žáků z městyse bylo E – A – C – B/D, kde odpovědi B a D měly stejný počet hlasů. Při porovnání součtu pozitivních a negativních odpovědí, u všech lokací převažoval pozitivní přístup nad negativním.

Poměry odpovědí byly následující: město 87,5 : 12,5%, vesnice 76,52 : 23,48% a městys 57,89 : 42,11%. Z toho vyplývá, že nejvíce pozitivně hodnotili danou otázku žáci z města, následovala vesnice a nejhůře hodnotil městys.

Otázka č. 23

Myslíš si, že by registrovaní homosexuálové měli mít možnost adoptovat a vychovávat děti?

Graf 28 – Otázka č. 23

- 1 – Rozhodně ano
- 2 – Spíše ano
- 3 – Je mi to jedno
- 4 – Spíše ne
- 5 – Rozhodně ne

Odpověď 1 – rozhodně ano zvolilo 136 respondentů (37,67%), z toho 96 dívek (70,59%) a 40 chlapců (29,41%). Pro spíše ano hlasovalo 103 dotazovaných (28,53%), z čehož bylo 58 dívek (56,31%) a 45 chlapců (43,69%). Spíše nesouhlasilo celkem 65 dotazovaných (18,01%), z toho bylo 17 dívek (26,15%) a 48 chlapců (73,85%). S možností adopce u registrovaných homosexuálních párů rozhodně nesouhlasilo 40 žáků (11,08%), z toho 4 dívky (10%) a 36 chlapců (90%). Odpověď neuvádělo celkem 17 respondentů (4,71%). Odpověď 3 nebyla žádným z žáků uvedena. V několika dotaznících byla uvedena

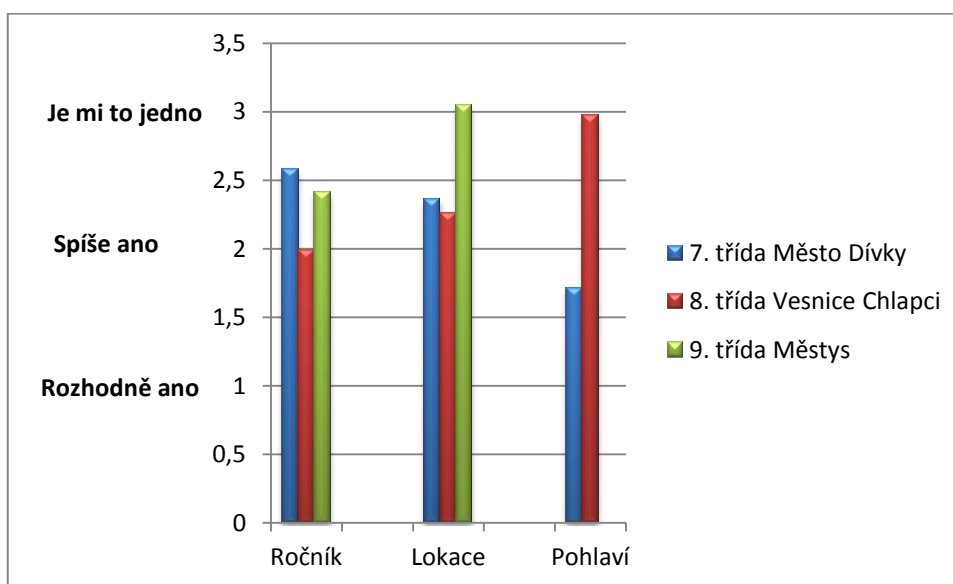
poznámka, že spíše s možností adopce souhlasí, pokud by to mělo dobrý vliv na dítě, což svědčí o určité vyspělosti respondentů.

V níže uvedeném grafu je přehledně znázorněn průměrný postoj dle jednotlivých komparovaných hledisek:

Komparace dle pohlaví: Aritmetický průměr pro všechny dívky je **1,71**. Opět negativněji uvažují chlapci s průměrnou hodnotou **2,97**.

Komparace dle ročníku: Hodnota průměru v 7. ročníku je **2,58**. Žáci 8. ročníků mají celkovou hodnotu **1,99**, tudíž se k dané problematice staví nejpozitivněji. 9. ročník má hodnotu **2,41**.

Komparace dle bydliště: Žáci z vesnice zaujímají nejpozitivnější postoj s hodnotou **2,26**, následuje město, jehož žáci zaujímají hodnotu **2,36**. Nejnegativněji se k této problematice staví městys – **3,05**.

Graf 29 – Vyhodnocení škál k otázce č. 23

6.5 Vyhodnocení výsledků kvantitativního výzkumu

Na základě vyhodnocení jednotlivých otázek z dotazníku byly ověřeny následující hypotézy:

H1: Znalosti většiny dotazovaných žáků týkající se problematiky LGBT menšin jsou na dobré úrovni.

K této hypotéze se vztahovaly otázky 8, 9, 10, 11, 12.

Tato hypotéza **byla potvrzena**.

Ve vyhodnocení otázek vztahujících se k dané hypotéze bylo zaznamenáno 918 správných odpovědí (53%), 754 špatných odpovědí (44%) a 44 neuvedených odpovědí (3%). Nadpoloviční většina respondentů tedy dokázala na položené otázky správně odpovědět, a prokázala tak dobrou úroveň znalostí dané problematiky.

H2: Většina oslovených žáků by uvítala více informací o LGBT menšinách v rámci výuky na základních školách.

K této hypotéze se vztahovaly otázky 5, 6.

Tato hypotéza **se nepotvrdila**.

Pouze 206 odpovědí (28%) se vyjádřilo kladně, tj. že je tato problematika zajímavá a uvítali by více informací. Celkem 272 odpovědí (38%) bylo negativních, tzn., že je toto téma pro ně nezajímavé a nechtějí, aby se o něm ve větší míře mluvilo. Odpověď 'nevím' byla zaznamenána celkem v 232 případech (32%). Celkem 12x nebyla otázka zodpovězena (2%).

H3: Tendenci ke stigmatizaci a sociální exkluzi příslušníků LGBT menšin mají více chlapci než děvčata.

K této hypotéze se vztahovaly otázky 15, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23.

Tato hypotéza **byla potvrzena**.

Tato odpověď byla ověřována tím způsobem, že byly komparovány pozitivní a negativní odpovědi u jednotlivých otázek v závislosti na pohlaví. U otázky č. 15 byly za pozitivní

považovány odpovědi A a B, za negativní C a D. U otázky č. 17 byla za pozitivní považována odpověď A, zbytek odpovědí byl hodnocen jako negativní. Pozitivem v otázce č. 18. byla odpověď B, negativem možnost A. Odpověď C jsem zahrnula do zbylých odpovědí, které hypotézu nijak neovlivňují. V otázce č. 19 byly pozitivně hodnoceny odpovědi C a D, negativně pak A a B. Otázka č. 20 zahrnovala pozitivní odpovědi A a B, negativní pak C a D. U otázky č. 21 byla negativně hodnocena odpověď D, zbytek pak byl zahrnut do kladů. Otázka č. 22 byla hodnocena kladně u odpovědí A, B, C a negativně u D a E. Odpověď A a B v otázce č. 23 byla považována za kladnou, odpovědi C a D byly považovány za záporné. U této otázky jsem si vědoma toho, že odpovědi C a D vždy nemusí nutně znamenat negativní postoj k homosexuálům, ale pro potřeby této práce jsem se rozhodla hodnotit odpovědi dle výše uvedených kritérií. Oba vzorky sice byly poměrně vyvážené, ale pro přesnost výsledků byla každá kategorie rozpočítána na poměr v procentech a vzájemné výsledky pak komparovány. U dívek bylo 77,19% kladných odpovědí, 12,97% záporných a 9,84% neutrálních, případně odpověď nebyla uvedena. U chlapců bylo 51,47% kladných odpovědí, 38,17% záporných odpovědí a 10,36% neutrálních nebo neuvedených. Lze tedy říci, že chlapci vykazují vůči sexuálním menšinám mnohem více negativních tendencí než dívky.

H4: S rostoucím věkem respondentů se vztah k LGBT menšinám zlepšuje, žáci 9. tříd budou mít lepší vztah než žáci ze 7. a 8. ročníků.

K této hypotéze se vztahovaly otázky 15, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23.

Tato hypotéza **se nepotvrdila.**

Otázky byly dle pozitivních a negativních odpovědí hodnoceny stejně, jako u předchozí hypotézy. Jelikož vzorek byl nestejněměrný, byly výsledky v každé třídě přepočítány na procenta, a ty pak vzájemně komparovány, aby výsledky opravdu odpovídaly realitě. V 7. třídách celkem 52,93% respondentů vyjádřilo kladný vztah, 35,11% záporný vztah a 11,96% se buď nevyjádřilo nebo se nepřiklonili ani k jedné z variant. V 8. třídách vyjádřilo 68,99 % kladný vztah, 20,71 % záporný vztah a 10,3% se nevyjádřilo nebo se nepřiklonili ani k jedné z variant. V 9. třídách vyjádřilo kladný vztah 68,73% respondentů, záporný vztah 22,48% a neutrální vztah 8,78%. Tyto hodnoty tedy vypovídají o tom, že nejlépe se k sexuálním menšinám staví žáci 8. tříd. U žáků z 9. tříd byl zaznamenán procentuální nárůst negativního vztahu.

H5: Žáci, kteří se mají přímou zkušenost s LGBT osobami, k nim vykazují kladnější názor, než žáci, kteří se s nimi nestýkají a mají informace zprostředkované.

K této hypotéze se vztahovaly otázky 7, 14, 15.

Tato hypotéza **byla potvrzena.**

Otázky č. 7 a č. 14 byly roztříděny podle respondentů, kteří mají nebo měli někdy přímý kontakt s LGBT osobou. Tomuto kritériu odpovídala odpověď A u otázky č. 7 a odpovědi A, B, C u otázky č. 14. Tito respondenti byli dále rozděleni podle odpovědí na otázku č. 15 na ty, kteří mají na LGBT menšinu velice kladný či spíše kladný názor, a na ty, jejichž názor je spíše záporný nebo velice záporný. Stejně tak byli vyhodnocováni respondenti, kteří se nikdy s LGBT osobou neseťkali. Z vyhodnocených výsledků vyplynulo, že 68,72% dotazovaných, kteří mají nebo měli přímý kontakt s LGBT osobou, má názor kladný. Záporný názor respondentů s přímým kontaktem má 26,67%, a zbytek, tj. 4,62% respondentů má neutrální názor nebo odpověď nevedlo. Oproti tomu pouze 32,53% respondentů, jejichž informace o LGBT menšinách jsou výhradně zprostředkované, uvedlo, že jejich názor je kladný, záporný názor na osoby s menšinovou sexuální orientací uvedlo 58,43% dotazovaných a 9,04% mělo názor neutrální nebo svou odpověď nevedlo. Výsledky tedy jednoznačně ukázaly, že osoby, které mají zprostředkované informace o LGBT menšinách, k nim zaujímají podstatně horší názor než osoby, které mají nebo měly s LGBT přímý kontakt.

7 KVALITATIVNÍ VÝZKUM

Byl směřován přímo ke členům LGBT menšin, konkrétně homosexuálům, za účelem dosažení níže uvedených cílů.

7.1 Volba metody výzkumu

Kvalitativní výzkum pro tuto část empirické práce volím z důvodu lepšího pochopení subjektivních zkušeností účastníků. Pro kvalitativní výzkum jsem zvolila konkrétně metodu polostandardizovaného rozhovoru, kde byli osloveni příslušníci z řad LGBT menšin s cílem zjistit, jaký význam má pro gaye odhalení své sexuální orientace.

Polostandardizovaný rozhovor volím z důvodu jeho flexibility. Předem jsem si vypracovala hrubou strukturu rozhovoru, spíše formou okruhů, které mi umožnily získávat i další informace, které v průběhu rozhovoru vyplynou a mohly by být pro můj výzkum přínosné. Jednotlivé rozhovory byly zaznamenávány na nahrávací zařízení z důvodu autenticity a rovněž jsem si vytvářela vlastní poznámky. Otevřené otázky byly zaměřeny na průběh, zkušenosti a význam, který příslušníci LGBT menšin přikládají procesu coming out. Následovalo několik doplňujících demografických otázek, sloužících pro vytvoření rámce respondenta. Vyhodnocení pak bylo prováděno z úplného přepisu obou rozhovorů. Při prvním čtení byly procházeny všechny informace a zvýrazňovány ty zajímavé nebo důležité. V dalším čtení tyto informace byly kódovány pod různé názvy, které je nejvíce vystihovaly. Tyto kódy pak byly znovu procházeny a podle určitých souvislostí či podobnosti mezi nimi byly tvořeny různé kategorie a podkategorie. Ty pak byly vzájemně komparovány a vyhodnocovány u obou dotazníků. Přepisy rozhovorů s vymazanými identifikačními údaji přikládám v příloze bakalářské práce.

7.2 Výběr a popis výzkumného vzorku

Původně jsem chtěla oslovit 5 účastníků, pro jejichž výběr bych zvolila metodu sněhové koule (snowball sampling). Tato metoda je kombinací účelového a prostého náhodného výběru, existují však i jiné varianty. Výběr začíná u kontaktování první vlny účastníků, o kterých víme, že splňují požadovaná kritéria. Tito účastníci nominují další skupinu možných účastníků. V případě souhlasu s účastí na výzkumu začíná další fáze a celý

proces se opakuje až do získání vzorku potřebného pro dosažení saturace.¹²³ Z důvodu omezené kapacity této práce a značné rozsáhlosti kvantitativního výzkumu jsem se nakonec rozhodla omezit pouze na 2 účastníky LGBT menšin. Jedná se tedy o chudý vzorek, který nemá sloužit k dalšímu zobecňování, nýbrž spíše přiblížit subjektivní zkušenosti, pro dokreslení této představy o dané problematice. Metoda výběru účelového vzorku tedy byla nasnadě. Jedná se o metodu záměrného (účelového) výběru. Na základě stanoveného kritéria cíleně oslovujeme pouze účastníky, kteří toto kritérium splňují a jsou ochotni se výzkumu zúčastnit.¹²⁴

V souladu s etikou byli všichni účastníci rozhovoru ujištěni o zachování jejich anonymity a také o tom, že celý rozhovor bude nahráván. Oba účastníci taky mohli odmítnout odpovědět na kteroukoliv otázku, která by jim byla nepříjemná. Ani jeden však této možnosti nevyužil.

Demografické údaje účastníků:

	Sexuální orientace	Věk	Vzdělání	Povolání	Bydliště	Současný vztah
Účastník A	Homosexuální	33	Střední (studuje VŠ)	Ozbrojené složky	Vesnice (cca 2.300 obyvatel)	Žije s přítelem
Účastnice B	Homosexuální	21	Střední (studuje VŠ)	Studentka	Vesnice (cca 180 obyvatel)	Nemá

Tabulka č. 5 – Demografické údaje účastníků kvalitativního výzkumu

7.3 Cíle výzkumu

Cílem kvalitativního výzkumu bylo doplnit rozsáhlý výzkum kvantitativní o osobní zkušenosti příslušníků z LGBT menšin právě s procesem coming out. Šlo zejména o to, zjistit jejich subjektivní vnímání této životní etapy a také to, jaký význam vůbec odhalení

¹²³ MIOVSKÝ, M., *Kvalitativní přístup a metody v psychologickém výzkumu*. Vyd. 1. Praha: Grada, 2006, s. 131-132

¹²⁴ MIOVSKÝ, M., *Kvalitativní přístup a metody v psychologickém výzkumu*. Vyd. 1. Praha: Grada, 2006, s. 135

sexuální orientace pro gaye má. Proč vlastně tento proces podstupují. K dosažení těchto informací jsem zvolila následující výzkumné otázky:

Hlavní výzkumná otázka:

Jak vnímají a prožívají homosexuálové proces coming out?

Vedlejší výzkumné otázky:

Jak probíhá první uvědomování si své sexuální orientace?

Jak dlouho trvá období mezi vnitřním a vnějším coming out?

Co homosexuály vede k rozhodnutí odhalit svou orientaci?

Jaké pocity toto rozhodnutí provázejí?

Jaké jsou reakce na toto odhalení?

Vnímají homosexuálové nějaké důsledky coming out?

Jaký význam měl coming out pro jejich další život?

7.4 Vyhodnocení kvalitativního výzkumu

Níže se pokusím shrnout oba rozhovory v následujících kategoriích:

- *Vnitřní coming out*

- *Věk:*

A: 17 let

B: 14 let

- *Reakce:*

A: Tvrdí, že situaci nijak neřešil, neměl to však nijak ventilovat svému okolí, žil tzv. dvojí život. Postupem času se odstěhoval do velkoměsta a začlenil se do gay komunity.

B: neměla s danou situací žádný problém: „*ne, úplně v pohodě jsem to vzala.*“

- *Pocity:*

A: Popisuje problémy, které s sebou přináší utajování své orientace. Přiznává, že je „obrovsky těžký hrát to na obě strany“, Mezi další pocity uvádí neustálou ostražitost a psychickou náročnost.

Účastník A: „...a když si to teď vzpomenu, jakým způsobem jsem ten život žil, to je prostě strašně těžký, strašně psychicky náročný, oddělovat kamarády z jedny strany břehu s těma většinou kolegama“

B: Uvádí, že nejdřív se bála to někomu oznámit.

- *První vnější coming out:*

A: Po sedmi letech od vnitřního coming out.

B: Po dvou letech o vnitřního coming out.

- *Osoba:*

A: Kamarád z práce

B: Kamarádky z fotbalu

- *Věk:*

A: 24 let

B: 16 let

- *Faktory ovlivňující 1. vnější coming out?*

A: Uvedl, že už ho nebavilo pořád si vymýšlet.

B: Touha svěřit se, čekala ovšem, až se jí někdo sám zeptá.

- *Reakce protějšku:*

A: Dle jeho výpovědi kamarád po počátečním překvapení jeho přiznání akceptoval. Při nejbližší možné příležitosti ovšem tuto informaci řekl ostatním kolegům v práci.

B: *Uvedla, že kamarádky její přiznání akceptovaly bez jakýchkoliv problémů.*

- *Pocity:*

A: Uvedl, že před přiznáním cítil velké obavy, současně ale pocit přiznání byl silnější. Po přiznání cítil radost, možná úlevu.

Účastník A: „...nevěděl jsem, jakým způsobem bude reagovat, takže pro mě to byl svým způsobem velkej risk – vím, že jsem se toho strašně bál mu to říct, ale asi ten pocit toho.... narovnání, nebo prostě tak byl silnější, ale ....jo, jako asi se mi ulevilo,....já už prostě přesně nevím....a jeho reakce byla úplně jako....“*“Jo, to si děláš prdel“*,...a pak jako to, jsme to tak nějak probrali a on byl prostě úplně v klidu, takže to jsem taky ještě nevěděl, kde všude to prostě roznese :o))) *Ta reakce byla spíš možná...nechci říct úlevná, ale spíš jsem měl radost, že to vyšlo, že nedošlo třeba k nějakýmu....čekal jsem to třeba horší.*“

B: Říkala, že cítila úlevu, protože se mohla někomu svěřit.

- *Důsledky:*

A: Problém s postoupením informace o jeho orientaci dalším kolegům v práci.

B: Žádné změny ve vztazích s kamarádkami nepozorovala.

- *Srovnání vnějšího a vnitřního coming out:*

Oba účastníci tvrdí, že vnější coming out byl pro ně jednoznačně těžší.

- *Coming out rodičům:*

- *Věk:*

A: 25 let

B: 17 let

- *Pořadí coming out ve vztahu k rodičům*

Oba účastníci odhalili svou sexuální orientaci oběma rodičům současně.

- *Reakce:*

A: Negativní, účastník uvedl, že se s rodiči od doby coming out nestýká.

Účastník A: „...máti je prostě typická maloměšťačka a tím, že jsme se hodně stěhovali, tak já ...vždycky jí záleželo na tom, co si řeknou lidi....vždycky. V první řadě bylo, co tomu řeknou lidi. A takže pro mě to bylo nepřekonatelný z tohoto hlediska, hrozný zklamání a řeknu to tak, že otec je víceméně ve vleku mé matky, takže cokoliv ona řekne, tak tak to prostě bude, takže tam jako to nebylo pobráno a pak bylo dost takový ošklivý věci...“

B: Přes počáteční rozporuplnou reakci tento stav akceptovali. Matka doufala v možný zvrat směrem k heterosexuální orientaci.

Účastnice B: „Přišla za mnou jako první mamka a zeptala se mě, jak to vlastně mám. Tak jsem jí řekla, že to mám takhle a takhle...no, pak mi řekla, že to bere, no. Že s tím vlastně stejně nic neudělá no a že je mi jenom 17, že z toho třeba ještě vyrostu, ale že to prostě bude brát tak, jak to je.“

- *Další coming out:*

A: Uvedl, že nemá problém přiznat pravdu, ale současně to ani nikde zbytečně neventiluje.

B: Podle její výpovědi s přiznáním ke své orientaci nemá žádný problém, o její homosexualitě ví celé okolí.

- *Zpětné hodnocení vnějšího a vnitřního coming out:*

Oba účastníci uvedli, že jsou se současným stavem spokojeni a ani v minulosti by nic neměnili.

- *Názory týkající se témat spojených s homosexualitou:*

- *Vlastní děti:*

A: V rozhovoru uvedl, že ačkoliv má děti rád, o svých vlastních neuvažuje.

Účastník A: „*Já si myslím, že kdyby příroda nebo Pán Bůh, můžeš si vybrat, chtěli, aby dva chlapi nebo dvě holky spolu měli dítě, tak by jim to bylo umožněno, ale určitě to tak nemá být, tak prostě necítím tu potřebu. Jako já mám děti rád, když vím, že je pak v klidu můžu odevzdat rodičům.*“

B: Uvažuje, že v budoucnu by chtěla vlastní děti, pravděpodobně by využila možnost umělého oplodnění.

- *Registrované partnerství:*

Oba účastníci uvedli, že osobně by absolvovat nechtěli, ale nebrání těm, kteří mají potřebu tento svazek uzavřít.

- *Diskriminace:*

A: S diskriminací se setkal jednou v pracovní oblasti, uvádí však, že šlo o selhání jednotlivce.

B: Nikdy se s diskriminací nesečkala.

- *Adopce dětí homosexuálními páry:*

A: Schvaluje pouze osvojení dítěte partnerem, protože si myslí, že tím je možné dítě chránit v případě smrti druhého partnera, ovšem ostatní adopce nepodporuje.

Účastník A: „...osvojení dítěte partnerem ano, protože prostě to dítě je vychováváno, byť stejnopohlavním párem, to dítě je na něj zvyklý, a v případě toho, že ten biologický rodič zemře, dle našich zákonů bohužel jde do ústavní péče, i když třeba 10 let to dítě je zvyklý na toho druhého rodiče. Což je špatně pro to dítě. Tím se nechrání to dítě. Takže osvojení dítěte toho partnera, to samozřejmě ano, protože to je v zájmu dítěte, ale aby se prostě děti, já vím že ty dětský domovy, dneska jaký děti v těch domovech většinou jsou. To dítě už bude mít problém už jenom s tím, že má jinou barvu pleti, a teď ještě k tomu, že má dva tatínky, tak si nemyslím, že společnost je na to připravená. To vůbec, otázka je, jestli vůbec někdy. Pravděpodobně se s tím asi někdy začne, ale rozhodně já osobně moc adopci nakloněnej nejsem. Úplně to neodmítám, ale nemyslím si, že je to zrovna šťastný řešení.“

B: Adopce dětí schvaluje všeobecně jako dobrou možnost řešení.

Účastnice B: „No, známe dnešní společnost..jsou prostě typy lidí, který to berou a ty který ne. Samozřejmě nejlépe by to neměl, ale to už je o té výchově dětí, který by se jim posmívaly. Ale myslím si, že ty pozitiva pořád převažujou ty negativa.“

7.5 Vyhodnocení výsledků kvantitativního výzkumu

Hlavní výzkumná otázka:

Jak vnímají a prožívají homosexuálové proces coming out?

Tuto otázku se pokusím odpovědět pomocí vedlejších výzkumných otázek, které se daný problém snaží postihnout z různých hledisek.

Vedlejší výzkumné otázky:

Jak probíhá první uvědomování si své sexuální orientace?

Oba účastníci uvedli, že neměli s uvědomováním žádný problém, nastalou situaci nijakým způsobem neřešili, ani se tuto orientaci nesnažili žádným způsobem potlačovat. Nějakou dobu u obou však trvalo, než se odhodlali odhalit tuto informaci dalšímu člověku.

Jak dlouho trvá období mezi vnitřním a vnějším coming out?

Tato doba je silně individuální, záleží na mnoha okolnostech, ale rámcově lze říci, že tato doba je v řádech let.

Co homosexuály vede k rozhodnutí odhalit svou orientaci?

Jeden účastník uvedl, že to byla potřeba přestat už lhát a žít tzv. „dvojitý život“, z rozhovoru vyplynulo, že tento styl života je neuvěřitelně emočně náročný. Druhá účastnice uvedla potřebu svěřit se, nebýt se svým tajemstvím už sama. V obou případech se však účastníci na toto odhalení předem nepřipravovali. Využili situace, která jim k odhalení pomohla.

Jaké pocity toto rozhodnutí provázejí?

Oba účastníci hovořili o pocitech strachu, obav z odmítnutí. Toto rozhodnutí doprovází i váhání, zda vůbec o své orientaci někomu říct. Nakonec však tyto úzkostné pocity vystřídal pocit úlevy, radosti, že už to mají za sebou.

Jaké jsou reakce na toto odhalení?

Oba účastníci se při prvním coming out setkali s akceptující reakcí protějších stran, lze tedy říci, že toto odhalení bylo v pozitivním duchu. U coming out ve směru k rodičům už se reakce lišily. U jednoho účastníka proběhl tento proces vyloženě v negativním duchu a došlo k zpretrhání rodinných svazků. Důvodem byla obava rodičů z reakcí okolí. V druhém případě byly reakce rodičů zprvu rozpačité, doprovázeny nadějí na zvrát situace, ale přesto akceptující. U ostatních členů společnosti se jeden u účastníků setkal s negativními projevy, ovšem hovořil o jistém nadhledu nad těmito lidmi. Druhá účastnice se nikdy s negativní reakcí nesešla.

Vnímají homosexuálové nějaké důsledky coming out?

V jednom případě nebyly zaznamenány žádné důsledky ve spojitosti s procesem coming out. V druhém případě nakonec došlo k jistým komplikacím v mezilidských vztazích, a to z důvodu vyjádření účastníkovy sexuální orientace. S odstupem času však došlo

k urovnání situace. Mezi další důsledky coming out lze zařadit i omezení styku s některými osobami.

Jaký význam měl coming out pro jejich další život?

Význam celého procesu coming out v rozhovorech účastníci vyloženě nezmiňují, ovšem z kontextu lze vytušit, že coming out měl primární význam pro přijetí jejich sexuální identity, pocit sebeúcty a vlastní akceptace.

8 DISKUZE NAD VÝSLEDKY

V následující kapitole se pokusím shrnout výsledky plynoucí z empirické části a propojit je s poznatky z části teoretické.

Empirická část práce byla rozdělena do dvou částí, kvalitativního a kvantitativního výzkumu, z nichž každý měl za úkol postihnout problematiku coming out z různých úhlů pohledu.

Kvalitativní výzkum ukázal, že proces vnějšího coming out je vnímán gayi daleko úzkostněji než coming out vnitřní. Zvěřina uvádí, že značné procento dospívajících mělo heterosexuální styk, což se v tomto případě nepotvrdilo. Ani jeden z oslovených nikdy heterosexuální styk neměl.¹²⁵ Rovněž lze usuzovat na vliv coming out na zvýšení své sebeúcty a zlepšení sebepojetí LGBT osob. Ani jeden z účastníků se necítil společností diskriminován v takovém měřítku, jak je uváděno některými výzkumy.^{126;127} Oba účastníci rovněž souhlasili s tím, že coming out může mít pro jedince fatální důsledky. Důvodem oba shodně uvedli jako rozhodující faktory nepochopení rodiny i společnosti. Jeden z respondentů toto tvrzení ještě podmínil věkem, který do jisté míry souvisí s vyzrálostí osobnosti. Co se týká prvního coming out, první osobou byli v obou případech kamarádi, což odpovídá výzkumu Savin-Williams.¹²⁸ Naopak, v čem se od tohoto výzkumu odlišují, je coming out ve vztahu k rodičům. Dle Savin-Williams je prvním příjemcem převážně matka. V obou případech dotazovaní uvedli, že svou orientaci odhalili oběma rodičům naráz.¹²⁹ Zajímavé jsou také názory účastníků k tématům registrovaného partnerství a adopce dětí. Registrované partnerství sice podporují pro ty, kteří o tento typ svazku mají zájem, ovšem ani jeden z účastníků by tento svazek neuzavřel. Trochu překvapivě se oba dotazovaní nezasazují o legalizaci adopce dětí homosexuálními páry. Účastník A

---

¹²⁵ ZVĚŘINA, J. *Lékařská sexuologie*. 2. vyd. Praha: Sexuologický ústav 1. Lékařské fakulty UK, 1994, s. 96.

¹²⁶ EU LGBT survey - European Union lesbian, gay, bisexual and transgender survey - Results at a glance. FRA - European Union Agency for Fundamental Rights [online]. 2013 [cit. 2015-02-03]. Dostupné z: http://fra.europa.eu/sites/default/files/pr-lgbt-survey-fear-isolation-common_cs.pdf.

¹²⁷ Zpráva o plnění doporučení CM/Rec (2010)5 Výboru ministrů členským státům ohledně boje proti diskriminaci na základě sexuální orientace a genderové identity Českou republikou. *Platforma pro rovnoprávnost, uznání a diverzitu, z. s. (PROUD)* [online]. Praha, 2013, s. 109 [cit. 2015-02-24]. Dostupné z: <http://www.proudem.cz/component/attachments/download/21.html>

¹²⁸ SAVIN-WILLIAMS, Ritch C. The Disclosure to Families of Same-Sex Attractions by Lesbian, Gay, and Bisexual Youths. *Journal of Research on Adolescence*. 1998, 8(1), s. 54-55.

¹²⁹ SAVIN-WILLIAMS, Ritch C. The Disclosure to Families of Same-Sex Attractions by Lesbian, Gay, and Bisexual Youths. *Journal of Research on Adolescence*. 1998, 8(1), s. 54-55.

podporuje osvojení dítěte partnera, avšak běžný typ adopce nepovažuje za vhodný z hlediska zájmu dítěte.

Kvantitativní dotazník měl zjistit, jak se k problematice coming out staví žáci základních škol, jak vnímají LGBT menšiny a zda jsou schopni být vůči těmto osobám tolerantní. Kvalitativní výzkum se zaměřoval na členy LGBT menšiny, s cílem zjistit, jaký význam má pro gaye odhalení své sexuální orientace.

V dotazníku nakonec zůstaly 3 otázky, které nakonec při vyhodnocení hypotéz nebyly použity. Jedná se o otázky č. 4, 13 a 16. Otázka číslo 4 byla původně sestavena pro hypotézu č. 2. Mělo se jednat o otázku uvádějící do problematiky. Nakonec se ale ukázalo, že tato otázka by pro danou hypotézu byla zavádějící, a proto ji nelze vyhodnotit. Otázku č. 13 jsem do dotazníku zařadila záměrně, ač jsem s ní nepočítala pro žádnou z uvedených hypotéz. Ve většině výzkumů se setkáváme s dotazem ohledně šikany směřovaným právě k cílové skupině LGBT menšin. Zajímal mě názor také druhé strany, tzn., zda se žáci na základních školách z pohledu majority se šikanou vůči LBGT setkávají a zda jsou vůbec schopni ji vnímat. Otázka č. 16 byla původně sestavena pro hypotézy 3 a 4. Měla sloužit k dokreslení informace o tom, zda respondenti vnímají LGBT menšiny v pozitivním či negativním světle, podle toho, jakým názvem budou tyto osoby nazývány. Při vyhodnocování jsem však zjistila, že vnímání těchto názvů je velice subjektivní, a že na první pohled hanlivé názvy jsou běžně používány samotnou LGBT menšinou. Jedná se například o názvy buzna a buznička. Proto jsem nakonec tuto otázku do vyhodnocení hypotéz nepoužila. I přesto však věřím, že jsou přínosem a zajímavou sondou do slovníku naší mládeže.

Překvapilo mě, že navzdory věku cílové skupiny respondentů a danému tématu se většina žáků k vyplňování dotazníků postavila relativně zodpovědně a že u vyplňování nad otázkami přemýšleli, o čemž svědčí jednak nízký počet vyřazených dotazníků, jednak také i některé poznámky, jež byly připisovány k daným otázkám. Zejména se jednalo o otázku č. 23, kdy někteří z dotazovaných přemýšleli nad vhodností adopce pro blaho dítěte a pak o otázku č. 16, kdy se vůbec podivovali nad tím, proč by homosexuální osobu měli nazývat vůbec jinak než normálním jménem.

Z celkového množství 361 respondentů se 8 z nich přiznalo k menšinové sexuální orientaci. Z celkového počtu oslovených to činí cca 2,22 %, což odpovídá uváděným prevalenčním studiím v odborné literatuře.

Dalším faktem, jež stojí za povšimnutí je to, že i ti respondenti, kteří vyjadřovali velice negativní postoje vůči sexuálním menšinám, u otázky č. 17 uváděli, že případná homosexuální orientace, se kterou by se jim svěřil jejich nejlepší kamarád, by jejich přátelství neovlivnila. Lze tedy usuzovat na to, že dospívající jsou schopni jisté dávky tolerance, jedná-li se o někoho blízkého. Druhou z možností je, že pokud se homosexualita projeví u známé osoby dotazovaného, přestane být abstraktním pojmem, který se týká „pouze cizích lidí“ a dotyčný je ochoten tento fakt akceptovat.

V hypotéze č. 2 jsem předpokládala, že většina žáků by uvítala více informací o sexuálních menšinách v rámci školní výuky, což se ukázalo být nepravdivé, míra osvojovaných znalostí je podle jejich názoru dostatečná. V hypotéze č. 1, která ověřovala základní znalosti některých termínů z oblasti sexuálních menšin, se sice prokázalo, že nadpoloviční většina odpovědí byla správná, tudíž lze konstatovat, že znalosti žáků jsou na dobré úrovni, ovšem nutno podotknout, že rozdíl mezi správnými a chybnými odpověďmi byl pouze 9%. Většina správných odpovědí byla získána na notoricky známých pojmech homosexuál a homosexualita. U ostatních pojmů byly výsledky podstatně horší, z nichž nejhůře dopadly pojmy coming out a transsexuál, který byl běžně zaměňován s transvestitou. V tomto případě vidím jistou rezervu ve skladbě otázek, která se při prvotním sestavování dotazníku jevila jako zcela bezproblémová a neprojevila se ani v pilotním výzkumu.

Hypotéza č. 3 prokázala, že chlapci mají k sexuálním menšinám daleko horší vztah než dívky, což potvrdily současně i výsledky výzkumu *Rovnost je cool!*¹³⁰ Současně mnohem více chlapců odpovědělo, že by se raději kamarádili s lesbou než gayem. U dívek byla tendence opačná.

Hypotéza č. 4 předpokládala, že s rostoucím věkem se zlepšuje vztah k sexuálním menšinám, stejně jako se potvrdilo ve výzkumu *Rovnost je cool!*¹³¹. Hypotéza se ovšem nepotvrdila, protože nejkladnější vztah vykazovali žáci 8. tříd. Je možné, že v případě oslovení vzorku respondentů s více patrným věkovým rozdílem, by výsledky pravděpodobně ukazovaly ve prospěch dané hypotézy.

---

¹³⁰ Závěrečná zpráva z výzkumu *Rovnost je cool!*. *Člověk v tísni o. p. s.: Výzkumná agentura NMS* [online]. 2007 [cit. 2015-02-25]. Dostupné z: https://www.jsns.cz/data/jsns/FILES/PDF/hlavni_zjisteni_prilezitosti_2007_souhrn.pdf, s. 6.

¹³¹ Tamtéž, str. 34

Hypotéza č. 5 potvrdila, že na vytvoření vztahu k LGBT osobám se význačně podílí přímý kontakt s nimi. Výsledky výzkumu prokázaly, že ti respondenti, kteří nějakou LGBT osobu znají osobně, mají lepší vztah než ti, jejich informace jsou zprostředkované. Nejvíce informací o sexuálních menšinách žáci získávají především z médií, výchovné postavení rodiny a školy je až druhořadé. Tyto poznatky se shodují s výsledky výzkumu *Rovnost je cool!*¹³² Téměř 67% oslovených respondentů uvedlo, že se setkala s LGBT osobou.

Podle výsledků průzkumu agentury FRA dva ze tří LGBT respondentů skrývali svou menšinovou sexuální orientaci.¹³³ To se v podstatě potvrdilo i v mnou provedeném kvalitativním výzkumu, kdy oba účastníci rozhovoru uvedli, že svou orientaci několik let skrývali. Při srovnání s výsledkem otázky č. 18 z kvantitativního šetření je relativně zřejmé proč. Z výsledků vyplývá, že 20% dotazovaných by vadilo mít homosexuálního spolužáka a 41% respondentů by mělo problém s homosexuálně orientovaným učitelem.

Při vyhodnocování výzkumu jsem narazila na určité věci, kterým bych se při dalších výzkumech ráda vyvarovala. Jednou z nich je, jak jsem již uvedla výše, skladba otázek. Druhým a závažným nedostatkem bylo, že jsem si řádně neohlídala vyplnění dotazníků, čímž jsem přišla o část odpovědí. V jedné škole, byl omylem vyplněn dotazník, který byl poslán pouze za účelem odsouhlasení možnosti vyplnění. Ve skutečnosti jsem pak ještě prováděla pilotní výzkum a jedna z otázek byla z významné části upravena. Jednalo se o otázku číslo 20, kde jsem musela některé odpovědi vyřadit, z toho důvodu je vysoký počet odpovědí zařazen jako neuvedená odpověď. U jedné třídy se stalo, že otázka číslo 12 byla v dobré víře osvětlena vyučujícím. Tyto odpovědi jsem tedy z důvodu validity dotazníku také vyřadila. I přes tyto nedostatky však doufám, že získaná data nejsou zcela nezajímavá.

Při dotazníkovém šetření bylo získáno velké množství dat, která byla komparována z různých hledisek. Zdaleka ne všechna data bylo možné využít při psaní této práce. Ráda bych je tedy časem uplatnila v návazném studiu.

---

¹³² Závěrečná zpráva z výzkumu *Rovnost je cool!*. *Člověk v tísni o. p. s.: Výzkumná agentura NMS* [online]. 2007 [cit. 2015-02-25]. Dostupné z: https://www.jsns.cz/data/jsns/FILES/PDF/hlavni_zjisteni_prilezitosti_2007_souhrn.pdf, s. 21 - 22.

¹³³ EU LGBT survey - European Union lesbian, gay, bisexual and transgender survey - Results at a glance. *FRA - European Union Agency for Fundamental Rights* [online]. 2013 [cit. 2015-02-03]. Dostupné z: http://fra.europa.eu/sites/default/files/pr-lgbt-survey-fear-isolation-common_cs.pdf

ZÁVĚR

Závěrem bych chtěla podotknout, že jsem si vědoma jisté nevyváženosti v zaměření mé práce. Pozornost byla věnována spíše homosexuálním osobám před osobami transsexuálními a bisexuálními. Tato disproporcionalita je záměrná, jelikož problematika trans osob je natolik složitá a odlišná od homosexuálů, že je nelze současně zodpovědně v jedné práci obsáhnout, proto byla jen okrajově zmiňována. Téma transsexuality si zcela jistě zaslouží pozornost, avšak bylo by vhodnější jej zpracovávat zcela separátně.

Cílem mé bakalářské práce bylo detailněji se zaměřit nejen na samotný proces coming out, ale i na oblast různých okolností, které nějakým způsobem coming out u LGBT menšin ovlivňují. Jedná se například o společenské postavení těchto menšin z různých hledisek od historie až po současnost, různá úskalí a problémy, které jsou s tímto procesem spojeny. V neposlední řadě jsem se také snažila poukázat na možnosti sexuální výchovy a sociální pedagogiky jak v oblasti prevence a vzdělávání, tak i v oblasti intervenční. V rámci empirické části byly provedeny dva výzkumy, které měly poukázat na oba póly daného fenoménu. Prvním výzkumem jsem se snažila zmapovat prostředí majoritní společnosti, které má významný dopad na celý proces. V mnohých ohledech pro mě byly výsledky výzkumu překvapivé, a to jak v pozitivním, tak i negativním slova smyslu. V druhém výzkumu jsem se zabývala vnímáním, prožíváním a celkovým významem, který příslušníci sexuálních menšin tomuto procesu připisují. Doufám, že se mi alespoň zčásti podařilo přiblížit některé atributy vybraných oblastí.

Přínos své práce vidím zejména v praktické využitelnosti pro oblast sexuální výchovy, sociální pedagogiky působící ve školství a poradenství i různých neziskových organizací. Přináší shrnutí dostupných informací v oblasti dané problematiky podpořené značným množstvím výzkumů.

Myslím si, že v posledních několika desítkách let byl učiněn v přístupu k sexuálním menšinám ve společnosti obrovský pokrok, ačkoliv současný stav ještě zdaleka nelze považovat za ideální a naši společnost za otevřenou všem možnostem. Homofobie provázela lidstvo odjakživa a asi bude jeho nedílnou součástí i v budoucnu, ovšem myslím si, že vhodným přístupem a zejména výchovou budoucích generací lze tento problém významně eliminovat. Rodiče by měli jít svým dětem příkladem a vést je k tomu, aby byly schopné tolerance vůči ostatním členům společnosti, včetně jejich odlišností. Druhou institucí, která by tuto kompetenci měla rozvíjet, je škola. Dalším stupněm v této pomyslné

hierarchii zaujímá sociální pedagogika. Právě v této oblasti má sociální pedagogika velký potenciál, který v současnosti není zdaleka využíván, ať už jsou důvody jakékoliv. Sociální pedagog by mohl být danou osobou, která by ve velké míře pomáhala napravovat výchovné chyby, které vznikají vlivem rozvoje moderního životního stylu a společenských změn. Než však tento stav nastane, čeká ještě tento obor dlouhá cesta.

Právě s okolním prostředím úzce souvisí proces coming out, kterým si musí projít alespoň částečně každá LGBT osoba. Obavy a pochybnosti, které si před svým odhalením v sobě nese snad každý jedinec, budou tento proces provázet pravděpodobně vždycky, ať už opodstatněně, či nikoliv. Jedná se totiž o první nezbytný krok k přijetí své sexuální identity, který je krokem do neznáma. Ačkoliv výsledky názorů žáků na sexuální menšiny byly z velké části pozitivní, předčasný a neuvážený coming out může jedinci, který ještě není zcela smířen se svou sexuální orientací, značně zkomplikovat život a zanechat mnohdy citelné následky na jeho psychice. Rozhodnutí vyčkat s prvním vnějším coming out až do doby, kdy bude osobnost jedince natolik vyzrálá, aby mohla čelit i případným negativním reakcím ze strany jeho okolí, volí stále více osob, pro které menšinová sexuální orientace není volbou, nýbrž daností. Osobně bych si přála, aby v budoucnu společnost byla natolik vyspělá a tolerantní, aby alespoň zčásti tento ne zcela snadný proces pomohla těmto osobám usnadnit.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY A PRAMENŮ

Právní normy:

Zákon č. 2/1993 Sb., Listina základních práv a svobod

Zákon č. 40/2009 Sb., Trestní zákoník, v platném znění

Zákon č. 89/2012 Sb., Občanský zákoník, v platném znění

Zákon č. 115/2006 Sb., o registrovaném partnerství a o změně některých souvisejících zákonů

Zákon č. 198/2009 Sb. – Zákon o rovném zacházení a o právních prostředcích ochrany před diskriminací a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů (antidiskriminační zákon)

Zákon č. 262/2006 Sb., Zákoník práce, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti, ve znění pozdějších předpisů

Literatura:

BAKOŠOVÁ, Z. *Sociálna pedagogika ako životná pomoc*. 3., rozš. a aktualiz. vyd. Bratislava: Univerzita Komenského Bratislava, Filozofická fakulta, 2008, 251 s. ISBN 978-80-969944-0-3.

BAUMAN, Z. *Individualizovaná spoločnosť*. Vyd. 1. Překlad Martin Ritter. Praha: Mladá fronta, 2004, 290 s. Myšlenky (Mladá fronta), sv. 19. ISBN 80-204-1195-X.

BAUMAN, Z. *Úvahy o postmoderní době*. Vyd. 2. Překlad Miloslav Petrušek. Praha: Sociologické nakladatelství, 2002, 165 s. POST, sv. 1. ISBN 80-864-2911-3.

BELLINGER, Gerhard J. *Sexualita v náboženstvích světa*. Vyd. 1. Překlad Karel Urianek. Praha: Academia, 1998, 390 s. ISBN 80-200-0642-7.

BOBEK, M., BOUČKOVÁ, P., KÜHN Z. (eds.). *Rovnost a diskriminace*. Vyd. 1. Praha: C. H. Beck, 2007. 471 s. ISBN 978-80-7179-584-1.

BRZEK, A., PONDĚLÍČKOVÁ-MAŠLOVÁ, J. *Třetí pohlaví?*. Vyd. 1. Praha: Scientia Medica, 1992, 124 s. ISBN 80-855-2603-4.

DISMAN, M. *Jak se vyrábí sociologická znalost: příručka pro uživatele*. Praha: Karolinum, 1993, 374 s. ISBN 80-7066-822-9.

FANEL, J. *Gay historie*. Praha: Dauphin, 2000, 527 p. ISBN 80-727-2010-4.

FIFKOVÁ, H. et al. *Sexuální výchova - vybraná témata*. Praha: MŠMT a VÚP v Praze, 2009. Dostupné z: www.msmt.cz/file/8304_1_1

FIFKOVÁ, H. et al. *Transsexualita a jiné poruchy pohlavní identity*. Vyd. 2. Praha: Grada, 2008, 202 s. ISBN 978-802-4716-961.

HARRISON, T. W. Adolescent Homosexuality and Concerns Regarding Disclosure. *Journal of School Health*. 2003, Vol. 73, No. 3., s. 107-112.

HENDL, J. *Úvod do kvalitativního výzkumu*. Praha: Karolinum, 1999, 278 s. ISBN 80-246-0030-7.

HIML, P., SEIDL, J., SCHINDLER, F. „Miluji tvory svého pohlaví“: homosexualita v dějinách a společnosti českých zemí. Vyd. 1. Praha: Argo, 2013, 649 s. ISBN 978-80-257-0876-7.

JACYNO, M. *Kultura individualismu*. Vyd. 1. Překlad Jiří Ogrocký. Praha: Sociologické nakladatelství, 2012, 262 s. Post (Sociologické nakladatelství), sv. 12. ISBN 978-807-4191-046.

JANDOUREK, J. *Velký sociologický slovník: II. svazek P-Z*. Vyd. 1. Praha: Karolinum, 1996, s.749-1627. ISBN 80-718-4310-5.

JANOŠOVÁ, P. *Homosexualita v názorech současné společnosti*. Vyd. 1. V Praze: Karolinum, 2000, 218 p. ISBN 80-718-4954-5.

JAROLÍM, L. Transsexualismus a chirurgická konverze pohlaví. *SANQUIS*. 2002, č. 24. Dostupné z: <http://www.sanquis.cz/index1.php?linkID=art673>

KŘÍŽKOVÁ, D. Nepřijatá homosexualita. *Psychologie dnes*. 1999, č. 1, s. 12-13.

LACA S. et al. *Sociální pedagogika v kontextu životních etap člověka I*. vyd. Brno: Institut mezioborových studií, 2014, 302 s. ISBN 978-80-871-8247-5.

LANGMEIER, J., KREJČÍŘOVÁ, D. *Vývojová psychologie*. 3. přeprac. a dopl. vyd. Praha: Grada, 1998, 343 s., obr. ISBN 80-716-9195-X.

LYOTARD, J. F. *O postmodernismu: Postmoderno vysvětlované dětem, postmoderní situace*. 1. vyd. Praha: Filosofický ústav AV ČR, 2000, 206 s. ISBN 80-700-7047-1.

MIOVSKÝ, M. *Kvalitativní přístup a metody v psychologickém výzkumu*. Vyd. 1. Praha: Grada, 2006, 332 s. ISBN 80-247-1362-4.

MORUS, R. L. *Světové dějiny sexuality*. 2., dopl. vyd. Překlad Jiří Stach. Praha: Naše vojsko, 1992, 298 s., [24] s. obr. příl. ISBN 80-206-0071-X.

PROCHÁZKA, I. *Coming out: průvodce obdobím nejistoty, kdy kluci a holky hledají sami sebe*. Praha: Gay iniciativa v ČR, 2002, 36 s. ISBN 80-238-8850-1.

PUTNA, M. C. et al. *Homosexualita v dějinách české kultury: Homosexuality in the history of Czech culture*. Vydání druhé. 494 pages. ISBN 80-200-2293-7.

SAVIN-WILLIAMS, R. C. The Disclosure to Families of Same-Sex Attractions by Lesbian, Gay, and Bisexual Youths. *Journal of Research on Adolescence*. 1998, 8(1), s. 49-68.

SEIDL, J. et al. *Od žaláře k oltáři: emancipace homosexuality v českých zemích od roku 1867 do současnosti*. 1. vyd. Brno: Host, 582 s. ISBN 978-807-2945-856.

SMETÁČKOVÁ, I., BRAUN, R. *Homofobie v žákovských kolektivech*. Praha: Úřad vlády České republiky, 2009, 54 s. ISBN 978-80-7440-016-2.

SPENCER, C. *Dejiny homosexuality*. Bratislava: Slovart, 1999, 294 s. ISBN 80-714-5302-1.

STEHLÍKOVÁ, D., PROCHÁZKA, I., HROMADA, J. *Homosexualita, společnost a AIDS v ČR*. Praha: Orbis, 1995, ISBN neuvedeno

VÁGNEROVÁ, M. *Základy psychologie*. Vyd. 1. V Praze: Karolinum, 2004, 356 s. ISBN 80-246-0841-3.

WEISS, P.; ZVĚŘINA, J. *Sexuální chování v ČR: situace a trendy*. Vyd. 1. Praha: Portál, 2001, 159 p. ISBN 80-717-8558-X.

ZVĚŘINA, J. *Lékařská sexuologie*. 2. vyd. Praha: Sexuologický ústav 1. Lékařské fakulty UK, 1994, 216 s.

Doplňující zdroje:

CHANDRA, A., MOSHER, W. D., COPEN, C., SIONEAN, C. *Sexual behavior, sexual attraction, and sexual identity in the United States: Data from the 2006–2008 National Survey of Family Growth. National health statistics reports; no 36* [online]. Hyattsville, MD: National Center for Health Statistics. 2011 [cit. 2015-02-06]. Dostupné z: <http://www.cdc.gov/nchs/data/nhsr/nhsr036.pdf>

Coming Out Resources. *Inside out youth services* [online]. 2014 [cit. 2015-02-14]. Dostupné z: <https://www.insideoutys.org/programs/resources/coming-resource/>

Dalajláma: je ok být gay. In: *Queermag.cz* [online]. 2014 [cit. 2015-02-05]. Dostupné z: <http://www.queermag.cz/2014/03/12/dalajlama-je-ok-byt-gay/>

Doporučení MŠMT k realizaci sexuální výchovy v základních školách. *Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy* [online]. Praha, 2010 [cit. 2015-02-26]. Dostupné z: www.msmt.cz/file/8261_1_1/

Episkopální církve v USA zavádí pseudosvatby gayů. In: *Týden.cz* [online]. 2012. vyd. [cit. 2015-02-03]. Dostupné z: http://www.tyden.cz/rubriky/zahranici/amerika/episkopalni-cirkev-v-usa-zavadi-pseudosvatby-gayu_239915.html#.VNETf8muppk

EU LGBT survey - European Union lesbian, gay, bisexual and transgender survey - Results at a glance. *FRA - European Union Agency for Fundamental Rights* [online]. 2013 [cit. 2015-02-03]. Dostupné z: http://fra.europa.eu/sites/default/files/pr-lgbt-survey-fear-isolation-common_cs.pdf

Homosexualita: normální varianta lidského chování?. In: *EXODUS* [online]. © 2013 [cit. 2015-02-06]. Dostupné z: <http://www.homosexualita.cz/?c=100#4>

Islam and Homosexuality. In: *Mission Islam* [online]. 2014 [cit. 2015-02-05]. Dostupné z: <http://missionislam.com/knowledge/homosexuality.htm>

JENÍKOVÁ, Jitka. *Homosexualita v arabské literatuře: od Koránu k dnešku*. Opus arabicum [online]. 2009 [cit. 2015-02-05]. Dostupné z: http://www.opusarabicum.org/index.php?option=com_content&view=article&id=244:homosexualita-v-arabske-literatue-od-koranu-k-dneku&catid=33:opus-arabicum--obasnik-2010&Itemid=10

LEBROVÁ, Zuzana. *Homosexualita a islám* [online]. Plzeň, 2012 [cit. 2015-02-25]. Dostupné z: <https://otik.uk.zcu.cz/bitstream/handle/11025/3750/BAKALARKA.pdf?sequence=1>. Bakalářská práce. Západočeská univerzita v Plzni. Vedoucí práce Mgr. Petra Písařová.

Pracovní skupina pro otázky sexuálních menšin ministryně pro lidská práva a národnostní menšiny: *Kat. Analýza situace lesbické, gay, bisexuální a transgender menšiny v ČR* [online]. Praha: Úřad vlády ČR, 2007 [cit. 2015-02-06]. ISBN 978-808-7041-338. Dostupné z: http://www.vlada.cz/assets/ppov/rlp/vybory/sexualni-mensiny/ANALYZA_final.pdf

Pražský studentský summit/XVII/OSN/HRC/II.: Ochrana práv leseb, gayů, bisexuálů a transsexuálů [online]. Praha: Asociace pro mezinárodní otázky pro potřeby XVII. ročníku Pražského studentského summitu, 2011 [cit. 2015-02-05]. Dostupné z: http://webcache.googleusercontent.com/search?q=cache:HaSvHyikQN4J:www.studentsummit.cz/data/1320444212984HRC_OPLGBAT_XVII.-rocnik.pdf+&cd=10&hl=cs&ct=clnk&gl=cz

Sexuální výchova: 18. celostátní kongres k sexuální výchově. *Výchova ke zdraví* [online]. 2010 [cit. 2015-02-26]. Dostupné z: <http://www.vychovakezdravi.cz/clanky/sexualni-vychova.html>

STADLER, Dan. *Pravicový extremismus: inklinace k pravicovému extremismu u žáků 9. tříd*. Brno, 2011. Dostupné z: http://is.muni.cz/th/237458/pdf_m/Pravicovy_extremismus_inklinace_k_pravicovemu_extremismu_u_zaku_devatych_trid_.docx. Diplomová práce. Masarykova univerzita v Brně. Vedoucí práce Valach Milan.

The Global Divide on Homosexuality. *Pew Research Center* [online]. 2013, 2014 [cit. 2015-02-14]. Dostupné z: <http://www.pewglobal.org/2013/06/04/the-global-divide-on-homosexuality/>

Závěrečná zpráva biskupské synody o rodině. *Tiskové středisko České biskupské konference* [online]. 2014. vyd. [cit. 2015-02-03]. Dostupné z: <http://tisk.cirkev.cz/res/data/189/021224.pdf?seek=2>

Závěrečná zpráva z výzkumu Rovnost je cool!. *Člověk v tísni o. p. s.: Výzkumná agentura NMS* [online]. 2007 [cit. 2015-02-25]. Dostupné z: https://www.jsns.cz/data/jsns/FILES/PDF/hlavni_zjisteni_prilezitosti_2007_souhrn.pdf

Zpráva o plnění doporučení CM/Rec (2010)5 Výboru ministrů členskými státy ohledně boje proti diskriminaci na základě sexuální orientace a genderové identity Českou republikou. *Platforma pro rovnoprávnost, uznání a diverzitu, z. s. (PROUD)* [online]. Praha, 2013, s. 109 [cit. 2015-02-24]. Dostupné z: <http://www.proudem.cz/component/attachments/download/21.html>

SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK

LZPS Listina základních práv a svobod

MŠMT Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy

ř. z. Říšský zákoník

Sb. Sbírka zákonů

WHO World Health Organization (Světová zdravotnická organizace)

SEZNAM GRAFŮ

GRAF 1	Rozdělení respondentů dle tříd a pohlaví	s. 46
GRAF 2	Bydliště respondentů	s. 47
GRAF 3	Přehled vzdělání matek respondentů	s. 47
GRAF 4	Přehled vzdělání otců respondentů	s. 48
GRAF 5	Otázka č. 4	s. 49
GRAF 6	Otázka č. 5	s. 49
GRAF 7	Otázka č. 5 (komparace dle pohlaví)	s. 50
GRAF 8	Otázka č. 6	s. 51
GRAF 9	Otázka č. 6 (komparace dle pohlaví)	s. 51
GRAF 10	Otázka č. 7	s. 52
GRAF 11	Otázka č. 8	s. 53
GRAF 12	Otázka č. 9	s. 55
GRAF 13	Otázka č. 10	s. 56
GRAF 14	Otázka č. 11	s. 57
GRAF 15	Otázka č. 12	s. 59
GRAF 16	Otázka č. 13	s. 60
GRAF 17	Otázka č. 14	s. 61
GRAF 18	Otázka č. 15	s. 63
GRAF 19	Vyhodnocení škál k otázce č. 15	s. 64
GRAF 20	Otázka č. 17	s. 66
GRAF 21	Otázka č. 18	s. 67
GRAF 22	Otázka č. 19	s. 69
GRAF 23	Vyhodnocení škál k otázce č. 19	s. 70
GRAF 24	Otázka č. 20	s. 71

GRAF 25	Vyhodnocení škál k otázce č. 20	s. 72
GRAF 26	Otázka č. 21	s. 73
GRAF 27	Otázka č. 22	s. 74
GRAF 28	Otázka č. 23	s. 76
GRAF 29	Vyhodnocení škál k otázce č. 23	s. 77

SEZNAM TABULEK

TABULKA 1	Přehled respondentů dle tříd a pohlaví	s. 46
TABULKA 2	Odpovědi k otázce č. 5 dle pohlaví	s. 50
TABULKA 3	Odpovědi k otázce č. 6 dle pohlaví	s. 52
TABULKA 4	Název homosexuálně orientované osoby	s. 65
TABULKA 5	Demografické údaje účastníků kvalitativního výzkumu	s. 82

SEZNAM PŘÍLOH

PŘÍLOHA P I – Globální tabulka pohledu na homosexualitu (v procentech)

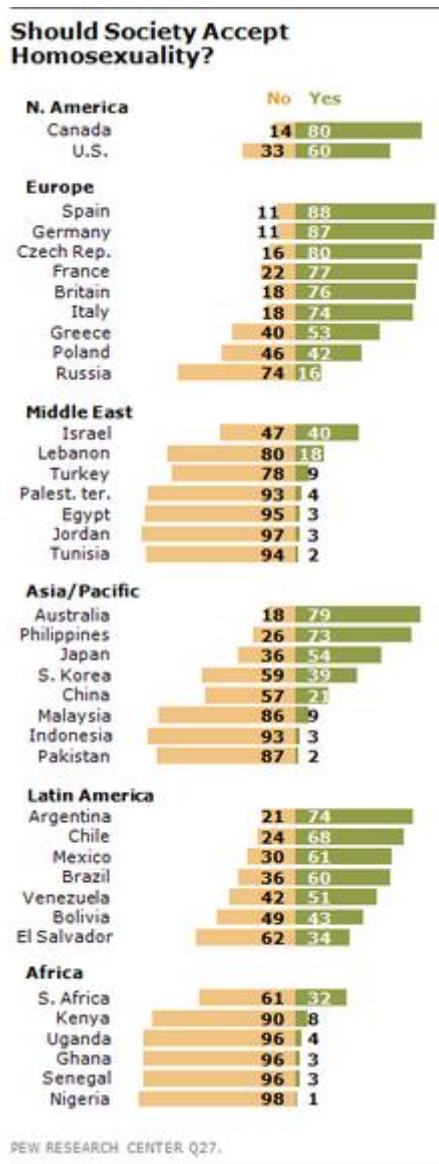
PŘÍLOHA P II – Mapa znázorňující zákony ošetřující práva gayů po celém světě

PŘÍLOHA P III – Dotazník pro kvantitativní výzkum

PŘÍLOHA P IV – Přepis rozhovoru pro kvalitativní výzkum č. 1

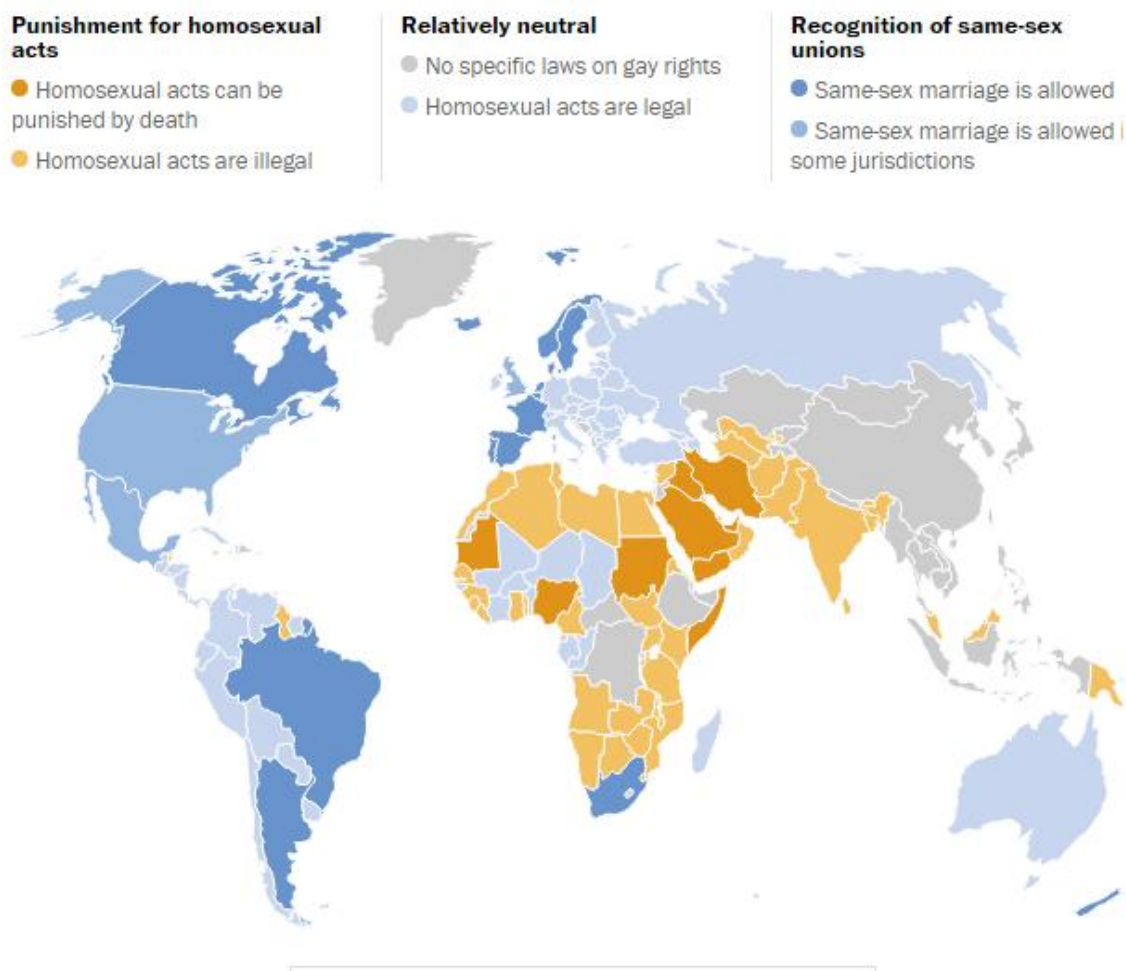
PŘÍLOHA P V – Přepis rozhovoru pro kvalitativní výzkum č. 2

PŘÍLOHA P I: GLOBÁLNÍ TABULKA POHLEDU NA HOMOSEXUALITU (V PROCENTECH)

Zdroj: Pew Research Centre: <http://www.pewglobal.org/2013/06/04/the-global-divide-on-homosexuality/>

PŘÍLOHA P II: MAPA ZNÁZORŇUJÍCÍ ZÁKONY OŠETŘUJÍCÍ PRÁVA GAYŮ PO CELÉM SVĚTĚ

Zdroj: The Washington post: <http://www.washingtonpost.com/blogs/worldviews/wp/2014/02/24/here-are-the-10-countries-where-homosexuality-may-be-punished-by-death/>

PŘÍLOHA P III: DOTAZNÍK PRO KVANTITATIVNÍ VÝZKUM

Tento dotazník je anonymní, veškeré informace v něm slouží pouze pro potřeby bakalářské práce a nebudou posuzovány v rámci vaší školy. Jde spíše o Váš skutečný názor, který nebude žádným způsobem postihován. Zakřížkujte odpověď, která nejvíce vystihuje váš názor. Pokud na některou otázku nechcete odpovídat, nechte pole prázdné. Naopak, pokud chcete cokoli doplnit, vepište poznámku kamkoliv do dotazníku.

1. Jsi dívka nebo chlapec? Kolik je ti nyní let? Do které chodíš třídy:

- a) Dívka b) Chlapec c) Věk d) Třída

2. Kde nyní bydlíš?

- a) Vesnice b) Městys c) Město

3. Jaké je nejvyšší dosažené vzdělání Tvých rodičů?

- Matka: a) základní c) středoškolské
b) vyučena d) vysokoškolské
- Otec: a) základní c) středoškolské
b) vyučen d) vysokoškolské

4. Probírali jste někdy problematiku sexuálních menšin v rámci některého ze školních předmětů (sexuální výchova, rodinná výchova, občanská výchova, výchova ke zdraví.....)?

- a) Ano b) Ne

5. Myslíš si, že by se mělo ve vyučování o homosexualitě víc mluvit?

- a) Ano b) Ne c) Nevím

6. Zajímá Tě problematika sexuálních menšin a chceš o ní vědět víc?

- a) Ano b) Ne c) Nevím

7. Jak získáváš informace o sexuálních menšinách?

- a) Od známých, kteří jsou menšinově sexuálně orientovaní
b) Ze školního vyučování
- c) Z rodinných diskuzí
d) Z médií (internet, TV, noviny)

8. Homosexualita je:

- a) Úchylka c) Módní trend
b) Nemoc d) Zcela přirozená a soukromá věc každého

9. Homosexuál je člověk, který:

- a) Je plnohodnotným členem společnosti, se sexuální orientací na stejné pohlaví
b) Je nemocný a měl by se léčit
c) Je svým chováním nebezpečný pro své okolí
d) Nevím

10. Víš, co znamená zkratka LGBT?

- a) Lucembursko, Ghana, Belgie, Tibet
b) Logické generování binárních tabulek
- c) Lesby, gayové, bisexuální lidé a translidé
d) Nevím, nikdy jsem se s tímto pojmem nesetkal(a)

11. Víš, kdo je transsexuál?

- a) Muž, který se převléká do ženských šatů
b) Osoba, která touží žít trvale v opačném pohlaví, než ve kterém se narodila
c) Osoba, kterou sexuálně i citově přitahují jak muži, tak i ženy
d) Nevím, nikdy jsem se s tímto pojmem nesetkal(a)

12. Setkal ses někdy s pojmem COMING OUT? Znamená:

- a) Pozvání na výlet c) Výpověď z důvodu diskriminace
 b) Veřejné přihlášení se k menšinové sexuální orientaci d) Nevím, nikdy jsem se s tímto pojmem neseťkal(a)

13. Setkal(a) ses někdy se šikanou kvůli sexuální orientaci (u sebe nebo u ostatních, šikanou jsou myšleny různé posměšky, nadávky, urážky či fyzické napadení)?

- a) Ano b) Ne

14. Setkal ses někdy osobně s homosexuální / bisexuální / transsexuální osobou?

- a) Ano, běžně se s nimi stýkám (kamarád, sourozenec, soused,...)
 b) Ano, sám mám menšinovou sexuální orientaci
 c) Ano, ale nestýkáme se
 d) Ne, nikdy

15. Jaký je Tvůj názor na homosexuály?

- a) Velice kladný c) Spíše záporný
 b) Spíše kladný d) Velice záporný

16. Jak bys nazval(a) homosexuálně orientovanou osobu? (Neuváděj, kdo je homosexuál, ale jen jeho pojmenování)

Napiš: _____

17. Jak bys reagoval, když by se Ti tvůj nejlepší kamarád / nejlepší kamarádka svěřila, že je gay / lesba?

- a) Na vašem kamarádství se nic nezmění c) Raději se mu budeš vyhýbat
 b) Přestaneš s ním kamarádit d) Řekneš to ostatním spolužákům

18. Vadilo by Ti mít homosexuálního spolužáka?

- a) Ano b) Ne c) Nevím

19. Vadilo by Ti, kdyby byl Tvůj učitel homosexuálně orientovaný?

- a) Rozhodně ano c) Spíše ne
 b) Spíše ano d) Rozhodně ne

20. Myslíš si, že je správné, když homosexuál zveřejní před ostatními svou orientaci?

- a) Rozhodně ano c) Spíše ne
 b) Spíše ano d) Rozhodně ne

21. Raději bych měl(a) za kamaráda / kamarádku:

- a) Gaye c) Je mi to jedno
 b) Lesbu d) Nikdy bych se s nimi nekararádil(a)

22. Dokázal(a) by ses zastat homosexuálního spolužáka před ostatními ve třídě?

- a) Ano, vždycky
 b) Ano, pokud by se ho zastal i někdo jiný
 c) Spíše ano, ale jen v případě fyzického napadení
 d) Spíše ne, ostatní by se mi smáli
 e) Určitě ne, mohli by si myslet, že jsem taky homosexuál

23. Určitě už jsi slyšel(a) o registrovaných partnerstvích homosexuálů. Myslíš si, že by registrovaní homosexuálové měli mít možnost adoptovat a vychovávat děti?

- a) Rozhodně ano c) Spíše ne
 b) Spíše ano d) Rozhodně ne

DĚKUJI ZA VYPLNĚNÍ DOTAZNÍKU!

PŘÍLOHA P IV: PŘEPIS ROZHOVORU PRO KVALITATIVNÍ VÝZKUM Č. 1

T: Takže prosím tě, věk:

D: 33, skoro 34 let

T: Tak to jsi na tom skoro jako já:o) Vzdělání, ty vlastně teď studuješ vysokou, že?

D: Jasně, střední, pak vysoká, snad teda.

T: Zaměstnání, to je teda taky jasný.

T: No a teď bydlíš kde? Jsi rovnou z .....

D: Ne, kdepak, já teď bydlím v .....

T: Aha, takže to je dědina tak něco přes 2.000 obyvatel, že?

D: Jo, asi tak.

T: A jsi rodilý.....?

D: Nee, já pocházím z dědiny od ..... Jmenuje se to ....., ale ono to vlastně ani není dědina, nějakých 5.000 obyvatel.

T: Jo, tam to znám, aha, tak to máš docela kus. A vaši jsou věřící nebo myslím spíš celou vaši rodinu, jste věřící nebo ateisti?

D: No každý na ..... je věřící :o))

T: No to máš asi pravdu :o) A teď teda žiješ ve vztahu?

D: Hm,...

T: A jak dlouho, jestli se můžu zeptat?

D: Devět let člověče. Teď to bylo devět let.

T: Fíha, to je teda doba. A měl jsi někdy nějakou přítelkyni?

D: Vrtí hlavou.

T: A vzpomeneš si teda na ten svůj coming out? Nejdřív teda zkus zavzpomínat na ten vnitřní, když sis poprvé uvědomil, že holky asi nejsou to pravý...

D: Tak vzpomenu si, asi jo. Tak v sedmnácti?

T: A zkoušel jsi to někdy třeba potlačovat nebo jsi to vůbec neřešil?

D: Já jsem to neřešil, to spíš přišlo samo asi.

T: A jak dlouho trvalo, než jsi to vůbec někomu řekl? Než ses vůbec odhodlal? Vzpomeneš si, co ti tenkrát asi šlo hlavou? Jestli to teda někomu říct nebo neříct,...

D: No já jsem to nikdy nějak neto, neřešil...ono jako spíš přišlo samo a já jsem nikdy neměl potřebu nebo spíš ani nemám potřebu někomu něco extra ventilovat a pak jak vlastně přišel do velkého města, protože jsem se odstěhoval do Brna, tak prostě tam ta komunita byla a začlenil jsem se do komunity, takže tím pádem jsem prostě neměl potřebu to komukoliv sdělovat, až potom samozřejmě časem, čím jsem byl starší, tím se to dostavovala ta potřeba prostě...nebo spíš jinak...kdo to samozřejmě nezažil, tak to je obrovsky těžký hrát to na obě strany. To znamená, musíš si vymýšlet, v podstatě polovinu svého života si musíš vymyslet a tu druhou půlku žiješ. A teď ti to samozřejmě začne dělat problémy v tom, aby sis někde...že třeba v práci to neřekneš, jenže v té komunitě těch lidí v té práci žiješ, takže musíš hrát to prostě na to, aby se na to nepřišlo, a to je strašně těžký... Myslím si, že každé, podle toho, jak je silnej nebo prostě, ...nechci říct, jak silný má přesvědčení, ale jak dlouho odolá tomu to prostě vydržet, ale to prostě, kdo to nezažil, tak to je něco strašně těžkého. Furt musíš dávat pozor, teď musíš dávat pozor, aby se ti přátelé z jedné i druhé strany tvého života nesetkali. Jenže časem tě to donutí k tomu to tak nějak přiznat. Buď ...jsou lidi, co to nepřiznají celej život, že jo, ale prostě myslím si, že .....a když si to teď vzpomenu, jakým způsobem jsem ten život žil, to je prostě strašně těžký, strašně psychicky náročný, oddělovat kamarády z jedné strany břehu s těma většinou kolegama, takže to je,.....ale tím jak jsem se začlenil v tom velkým městě do té komunity, tak pro mě to bylo strašně nový, že jo. Kluk z dědiny v obrovském městě, už samo o sobě je to pro toho člověka,....takže jsem neměl tu potřebu ze začátku, ale pak jak postupně rozžíváš ten svůj život toho dospělého jedince, tak jsem prostě...pak už to bylo neúnosný, pak to přišlo ráz naráz. Jednak tady v práci jsem to blbec vyzvonil, jako dneska jsem mu vděčnej, ale tenkrát jsem to vyzvonil, myslel jsem si že kamarádovi:o, dodneška je to samozřejmě kamarád, ale on to samozřejmě rozkecal všude, čímž mi neuvěřitelně pomohl, ale v tu chvíli samozřejmě já jsem to vnímal úplně.... dost špatně, ale dneska jsem mu za to víceméně vděčnej, protože nevím, jestli bych se k tomu kroku odhodlal, až možná třeba za tři nebo čtyři roky, nebo za pět let nebo třeba vůbec. Takže nevím, jestli je to odpověď na tu tvoji otázku...

T: No to jsi mi odpověděl hned na několik otázek :o)) Ono je to hrozně zajímavý tě poslouchat, protože asi ten, kdo si to neprožil, tak si to asi hodně blbě představuje....

D: Jo, to je přesně.....já nemyslím si, že....no někdo to v sobě třeba má, ale spíš je to asi o tom, že ten člověk si to v sobě spíš pak tak nějak přizná. Ale teď jde o to, jak to přiznat okolí. Myslím si, že 99% si myslím, co to takhle má, tak prostě hroznou dobu zkoušej to prostě hrát na dvě strany.

T: Takže myslíš si tedy, že jednoznačně těžší je přiznat to okolí, než jako by sám sobě?

D: Jo. Sám sobě si to člověk zdůvodní, víceméně, že...pro někoho to třeba může být těžký, jako třeba osobní selhání, ale myslím si, že daleko těžší je to,...jednak vnějšimu okolí, jako by tomu ne blízkýmu a pak je strašně těžký taky to přiznat blízkýmu okolí.

T: A kdy ses teda odhodlal, že to řekneš tomu kamarádovi? Kolik ti bylo? Vzpomeneš si?

D: 24

T: Hm, čtyřicet....a co tě k tomu vedlo?

D: Asi spíš potřeba, abych to před ním jakoby nemusel hrát na dvě strany, protože jsme se docela....já vlastně jsem sem přišel do ..... a docela jsme se spřátelili a proto prostě už mě nebavilo jako to...víš co, velká výhoda pro mě byla to, ani jsem tu potřebu neměl proto, že jsem pracoval v Čechách, ale bydlel jsem tady na Moravě, to znamená, poměrně jednoduše se mi dařilo oddělovat moje přátele jednak tady z komunity a z Brna a lidi se kterými jsem pracoval, protože ten svůj v uvozovkách „buzna život“ jsem si žil o víkendech a prostě pracovní život jsem si žil v týdnu v Čechách. Jenže pak jsem přišel sem do ..... a už ty světy byly tak blízko sebe, že asi jsem měl potřebu prostě aby..., tak furt měl takový ty všetečný dotazy a člověka už to pak nebaví, prostě různě si vymýšlej zkazky a tak.

T: A vzpomeneš si na jeho reakci, když jsi mu to řekl? A taky jakéj to pro Tebe vůbec byl pocit?

D: Tak já jsem jako, že jo, nevěděl jsem jakým způsobem bude reagovat, takže pro mě to byl svým způsobem velkej risk – vím že jsem se toho strašně bál mu to říct, ale asi ten pocit toho.... narovnění, nebo prostě tak byl silnější, ale ...jo, jako asi se mi ulevilo,...já už prostě přesně nevím....a jeho reakce byla úplně jako....“Jo, to si děláš prdel“,....a pak jako to, jsme to tak nějak probrali a on byl prostě úplně v klidu, takže to jsem taky ještě nevěděl, kde všude to prostě roznese :o))) Ta reakce byla spíš možná...nechci říct úlevná, ale spíš jsem měl radost že to vyšlo, že nedošlo třeba k nějakýmu....čekal jsem to třeba horší.

T: Jasně,...hele a co rodina?

D: Nooo, to je takový zvláštní kapitola sama pro sebe. Tam já jsem to řekl v pětadvaceti a od té doby se nebavíme.

T: Nepobrali to?

D: Eee.

T: Tak to je mi líto...a myslíš, že kdyby teďka třeba za Tebou přišli, byl bys ochotný to třeba nějak všechno skousnout?

D: .....za těch pomalu deset let, nechci říct vyloženě, že mi to vyhovuje, ale...člověk si prostě odnaučí se,...já už dneska si na to ani nevzpomenu. Takže nevím, jak by to bylo dneska a navíc, díky tomu se mezi náma toho spousta špatnýho stalo a já myslím, že dneska už bych ani...asi ne.....a asi bych to ani nechtěl.

T: A ty jsi z úplné rodiny? A říkal jsi to tenkrát jak? Oběma zároveň nebo někomu dřív?

D: Řekl jsem jim to oběma, ale....takhle.....zase jo....u nás je to trošku specifický, protože máti je prostě typická maloměšťáčka a tím, že jsme se hodně stěhovali, tak já .....vždycky jí záleželo na tom, co si řeknou lidi...vždycky. V první řadě bylo, co tomu řeknou lidi. A takže pro mě to bylo nepřekonatelný z tohoto hlediska, hrozný zklamání a řeknu to tak, že otec je víceméně ve vleku mé matky, takže cokoliv ona řekne, tak tak to prostě bude....takže tam jako to nebylo pobráno a pak bylo dost takový ošklivý věci.....dokonce u soudu jsme byli a takový prostě dost nepěkný. Myslím si, že teda jsem v tomto směru atypický, když se podívám na svoje kamarády, který mám, tak je to tak půl na půl. Hodně je jich...nebo spíš na třetiny....třetina to rodičům vůbec neřekla, třetina jim to řekla a víceméně spolu nevychází a třetina úplně v pohodě.

T:.....
.....Já vím, že to tak bývá, ale stejně je to hrozný, představit si to.....

D: Je, ale musíš to brát z toho praktickýho hlediska...já vím, že jakoby zní to hrozně cynicky, ale máš o dárky míň :o))

T: :o)))

D: Sice nedostáváš, ale na druhou stranu máš o starosti míň, beztak by ti dávali samý kraviny, takže....:o))

T: Takže ty jsi to měl vlastně ulehčený tím, že ti to kamarád pomohl všude rozkecat?

D: No, to valilo rychlostí blesku... :o)

T: A když třeba teď potkáš někoho jakoby cizího nebo když to máš teď někomu sdělovat, pochopila jsem teda, že nemáš potřebu to běžně sdělovat...., ale když už se k tomu dostane, je to pro tebe teď o něco lehčí nebo je to pořád stejný?

D: Pokud se mě na to někdo zeptá,...jinak. Pokud se mě na to někdo upřímně zeptá, tak mu na to prostě upřímně odpovím, jo? To poznáš, prostě jestli máš potřebu to tomu člověku sdělit nebo ne...při běžným styku s těma lidma, jak říkáš, nemám potřebu jim to ventilovat, ale pak zase prostě s někým dojde řeč na nějaký věci, třeba rodinnej život a tak, tak já prostě nemám s tím problém.

T: A stalo se ti někdy, že jsi to před někým vyloženě skrýval? Myslím teda krom té půlky života, o které jsme se před chvílí bavili...

D: Ne...ne a nehodlám to dělat už. Moje filozofie je taková, že pokud ten člověk se kvůli tomu se mnou nechce bavit, tak já prostě nemám tu potřebu se s takovým člověkem vůbec stýkat.

T: Setkal ses někdy vyloženě s úplně negativní reakcí? Nemyslím teď vaše...myslím třeba okolí...v práci nebo ze známých...

D: Jo, jasně, ale prostě je to o tom zase, co jsem říkal před chvílí...já pak nemám tu potřebu se s nima bavit.

T: A co práce? Ty pracuješ v ozbrojených složkách...

D: Ne, nevnímám jsem nikdy, že by to bylo někdy v nějakým negativním...jinak, co se týká jakoby organizace, tak vůbec, samozřejmě co se týče jednotlivců, tak to je asi všude, to záleží na vůli toho jednotlivce.

T: Myslíš si, že je dneska jednoduché najít partnera?

D: Jak na co, pokud máš na mysli plnění tělesných potřeb, tak to není problém. Díky internetu to dneska není problém ani na malých městech, ta komunikace dnes probíhá z 90% přes internet. Ale najít si partnera pro život, to je jiná.

T: Je to srovnatelné s heterosexuály?

D: Myslím si, že je to o něco těžší. Když jsem ti říkal o těch 9 letech, my jsme teď skoro rarita. Lidi, co spolu jsou 5 let a víc jsou opravdu rarita. Zním samozřejmě i lidi, co jsou spolu 15, 20 let, ale to jsou třeba jedni z tisíce. Tam ta chemie jednoznačně funguje.

U heterosexuálních párů je to prvně chemie a pak jsou to děti, kdežto u nás funguje chvilku chemie, ale pak už nic není, že jo. Jak to říkal můj kamarád, po 5 letech už je jen perská kočka a muškáty :o))

D: :o)) A co registrovaný partnerství, šel bys do toho?

T: Ne, nevidím důvod. Jako samozřejmě, jakoby, protože jsem liberálního zaměření, tak když má někdo potřebu, má mu být umožněno, aby mohl podniknout jakýsi svazek. Absolutně jsem proti tomu, aby se tomu říkalo manželství. Manželství je manželka a manžel, ne manželka - manželka nebo manžel a manžel. Řekněme, že to může být registrované partnerství, podle mě je i ten název dostatečně legitimní, i mně přijde normální. Pokud mají takovouhle potřebu, je to jejich problém, ba ať si to uzavrou, když mají tu možnost, ale pokud třeba to někdo nechce, například my v tom doma máme jasno. Máme notářsky uzavřenou smlouvu, stálo nás to tisícovku u notáře, ta řekněme svatba by nás vyšla na daleko víc peněz. Teď to беру cynicky ekonomicky, ale já opravdu nevidím důvod si do občanky nechat psát partner.

D: A co děti? Chtěl bys třeba do budoucna děti?

T: Hele, jeden čas samozřejmě, řekněme v těch pětadvaceti, jsem měl takový to období, kdy jsem viděl dítě a hned to bylo „Ježíš, dítě“ (myšleno v pozitivním slova smyslu). Já si myslím, že kdyby příroda nebo Pán Bůh, můžeš si vybrat, chtěli, aby dva chlapi nebo dvě holky spolu měli dítě, tak by jim to bylo umožněno, ale určitě to tak nemá být, tak prostě necítím tu potřebu. Jako já mám děti rád, když vím, že je pak v klidu můžu odevzdat rodičům.

T: A jak se díváš na adopci?

D: Velkej rozdíl je takovej – osvojení dítěte partnerem ano, protože prostě to dítě je vychovááno, byť stejnopohlavním párem, to dítě je na něj zvyklý, a v případě toho, že ten biologický rodič zemře, dle našich zákonů bohužel jde do ústavní péče, i když třeba 10 let to dítě je zvyklý na toho druhýho rodiče. Což je špatně pro to dítě. Tím se nechrání to dítě. Takže osvojení dítěte toho partnera, to samozřejmě ano, protože to je v zájmu dítěte, ale aby se prostě děti, já vím, že ty dětský domovy, dneska jaký děti v těch domovech většinou jsou. To dítě už bude mít problém už jenom s tím, že má jinou barvu pleti, a teď ještě k tomu, že má dva tatínky, tak si nemyslím, že společnost je na to připravená. To vůbec, otázka je, jestli vůbec někdy. Pravděpodobně se s tím asi někdy začne, ale rozhodně já

osobně moc adopci nakloněnej nejsem. Úplně to neodmítám, ale nemyslím si, že je to zrovna šťastný řešení.

T: Myslíš si, že problémový coming out může někoho srazit až tak na kolena, aby to pro něj nakonec mělo fatální následky?

D: No, hele, podle mě může a je to odvislý od věku. Velmi. Jestliže s tím přijde někdo řekněme v 16 letech a třeba ho vyhodí z baráku, tak je jasný, že to může vést k tomu... nebo je to dítě je to kluk z dědiny nebo holka, rodiče to nějak nepoberou, je mu moc málo let na to, aby se o sebe postaral, tak si myslím, že může. Ale když s tím někdo přijde ve 30 letech, tak asi těžko. To si myslím, že už natolik má svoje zázemí vybudovaný, aby i takovejhle otřes byl schopný zvládnout. Je to prostě hodně odvislý od věku.

T: No a co diskriminace? Setkal ses někdy osobně s takovým problémem?

D: Jo, jednou jedinkrát, ale to prostě, vzhledem k tomu, že vím, jakýho charakteru je ten člověk, tak to nějak беру...Bylo to v pracovní oblasti, ale bylo to selhání jedince. Mu prostě ruply nervy a nevěděl kudy na mě, tak to prostě použil. Co se týče jakoby společnosti, tak ne, nikdy.

T: Bezva, díky. A když se teď ohlídněš zpátky, udělal bys něco jinak? Myslím teď co se coming out týká.

D: Nee, určitě ne.

T: Takže ti vyhovuje všechno tak, jak to je. Třeba ani ty rodiče bys nezměnil, že bys jim to třeba neřekl?

D: Ne.

T: Tak v tom případě to je asi všechno, moc díky.

PŘÍLOHA P V: PŘEPIS ROZHOVORU PRO KVALITATIVNÍ VÝZKUM Č. 2

T: Kolik je ti let?

D: 21 let

T: A teď teda studuješ vysokou školu?

D: Jo, jo.

T: A bydliště:

D: Vesnice, cca 180 lidí, takže maličká.

T: Takže nikdy jsi na nějakým větším městě nebydlela?

D: Ne.

T: A jste věřící?

D: No, naši to neřešej, ale babičky, tak ty jsou hodně věřící.

T: Tvoje sexuální orientace je?

D: Homosexuální.

T: A žiješ s někým ve vztahu?

D: Ne, teď momentálně ne.

T: A když si vzpomeneš na svůj vnitřní coming out, kdy sis poprvé uvědomila, že se ti líbí holky?

D: No, poprvé to bylo asi tak ve 14 letech, bych řekla. Začala se mi líbit jedna holka a už jsem u toho zůstala, pak už jsem kluky nijak neřešila.

T: A když jsi to zjistila, zkoušela jsi to třeba nějak v sobě potlačovat?

D: Ne, úplně v pohodě jsem to vzala.

T: A jak dlouho trvalo, než jsi to někomu řekla?

D: No, nejdřív jsem se toto bála to někomu říct, takže já asi první lidi co se to dozvěděli, to mně mohlo být asi si myslím tak 16 let, a to vlastně byly kamarádky z fotbalu, takže ty to věděly jako první a ty to vzaly úplně v pohodě a vlastně všichni lidi ode mě to vzali úplně všichni v klidu.

T: A co třeba rodiče? Vzpomínáš si, jak to probíhalo?

D: No tak mamka se na to nejdřív moc netvářila, ale tak jako pak to nějak přijmout musela no a teď už je to v pohodě všechno.....no a táta, ten je takovej, ten nic neřeší. Takže tomu je to všechno jedno.

T: A vzpomeneš si, kolik ti bylo let?

D: No, já myslím, že to bylo v období, když jsem měla svoji první vážnou přítelkyni, to mi mohlo být takových 17? Přišla za mnou jako první mamka a zeptala se mě, jak to vlastně mám. Tak jsem jí řekla, že to mám takhle a takhle...no, pak mi řekla, že to bere, no. Že s tím vlastně stejně nic neudělá no a že je mi jenom 17, že z toho třeba ještě vyrostu, ale že to prostě bude brát tak, jak to je.

T: A tat'ka se to dozvěděl jak?

D: No, my jsme to řešili všichni spolu.

T: A vzpomněla by sis, co tě vedlo k tomu, že jsi to tenkrát řekla těm kamarádkám?

D: No bylo to tak, že já jsem to nikomu neřekla, dokud se mě na to někdo nezeptal. Takže jakmile se mě na to někdo zeptal, tak jsem mu řekla, že jo.

T: A pocity?

D: No, nejdřív jsem měla strach, když se mě zeptali, váhala jsem, jestli jim to vůbec říct. No, a když jsem pak jako řekla, že jo, tak se mi ulevilo, měla jsem si o tom s kým popovídat a bylo to o hodně lepší.

T: A když jsi jim to řekla, chovali se k tobě potom stejně?

D: Jo, stejně jako před tím, úplně bez problémů, ničeho závažnějšího jsem nezpozorovala.

T: A když potkáš někoho nového teď, je to pro tebe už snazší nebo je to stejně složitý?

D: Ne, teď už je to úplně v pohodě, teď už to vůbec neřeším, o mně to ví vlastně každěj.

T: A co pro Tebe bylo těžší? Připustit to sama sobě nebo to někomu říct?

D: Asi to někomu říct....určitě.

T: A stalo se ti někdy, že jsi tu svou orientaci před někým tajila?

D: Jo, třeba před svýma babička. Ony jsou obě dosti věřící, tak se bojím, aby to s nima třeba nesešlo. Zatím ani nepřemýšlím o tom jim to říct, vůbec to nějak neřeším, zatím nemám potřebu jim to říkat.

T: A setkala ses někdy s vyloženě negativní reakcí ohledně své orientaci, třeba jestli jsi někdy litovala toho, že jsi to někomu řekla?

D: Ne, určitě nelitovala. Vlastně mi nikdo nic negativního nebo něco špatného do očí neřekl, nevím, co mi říkají teda za zádama, ale každej to jakoby vzal a nikdo mi neřekl nic špatného vlastně. I ve škole je to úplně v pohodě.

T: Co myslíš, je dneska lehký sehnat partnerku?

D: Jo, není to zase až tak těžký. Já třeba osobně jsem se přes internet nikdy neseznámila, spíš takovej ten můj pokryv zájmů, že třeba hraju fotbal, už jen tam jich je strašně moc, ve škole se to taky pozná...

T: Co si třeba myslíš o registrovaným partnerství?

D: Já osobně to podporuju. Nevím teda, jestli bych do toho někdy šla, protože pro mě je to jen takový papír, ale jinak to podporuju. Když tu potřebu někdo má, tak ať si do toho klidně jde.

T: A přemýšlela jsi někdy třeba o dětech?

D: No, asi bych někdy chtěla vlastní, ale teď momentálně se do ničeho nehrnu, teď má přednost škola, pak nějaká práce a takovýto věci...

T: A promiň, že se ptám takto otevřeně, ale způsob, kterým bys toho chtěla dosáhnout?

D: V mém případě asi umělý oplodnění.

T: A co si myslíš o adopci dětí?

D: No to bych taky podporovala, ne každej může mít děti a zvlášť když někdo nepodporuje jak sex s chlapem tak umělý oplodnění, tak je ta možnost adopce.

T: A myslíš, že ty děti by třeba s tím mohli mít nějaké problémy?

D: No, známe dnešní společnost..jsou prostě typy lidí, který to berou a ty který ne. Samozřejmě nejlehčí by to neměl, ale to už je o té výchově dětí, který by se jim posmívaly. Ale myslím si, že ty pozitiva pořád převažujou ty negativa.

T: A myslíš, že když má někdo ten coming out takový horší, že to pro něj může mít třeba i fatální následky?

D: Já myslím, že to je hodně o těch rodinnej vztazích, protože každej nemá takovou rodinu, jak mám já, že by to tam vzali prostě tak sportovně. Někteří lidi jsou asi až moc Pánbíčkáři prostě nebo mají jinou představu o synovi nebo o dceři a můžou to takto špatně vzít, může to i špatně vzít třeba i společnost, no a pak už to jde samo, no...je to teda jak o té rodině, tak o té společnosti

T: Hele a co diskriminace? Setkala ses s ní někdy?

D: Nevím o tom, asi nesetkala.

T: No, a když se ohlídněš zpátky, udělala bys někdy něco jinak, spíš myslím, co se coming out týká?

D: Já myslím, že ne, že jsem takhle, jak to je spokojená.